

ПРВА ТЕХНИЧКА ШКОЛА

Радоја Домановића 8, 34000 Крагујевац
телефон: +381 34 332 461 +381 65 332 76 99
е-адреса: direktor@prvatehnicka.edu.rs
сајт: www.prvatehnicka.edu.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД 2026-2030

Крагујевац

Јун 2026.

САДРЖАЈ

1. Циљеви школског програма	4
Полазне основе за израду школског програма	5
2. Програми образовања и васпитања које школа остварује	8
3. Обавезни предмети, изборни програми и модули по образовним профилима и разредима	9
3.1. Електротехника	9
3.2. Геодезија и грађевинарство	53
3.3. Хемија, неметали и графичарство	63
3.4. Пољопривреда, производња и прерада хране	71
4. Начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних планова и програма наставе и учења, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду	80
5. Програми допунске, додатне и припремне наставе	90
6. Програм активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа	95
6.1. Програм ученичких организација	109
6.2. Програм слободних активности (секције)	112
7. Факултативни наставни предмети	125
8. Начин остваривања програма образовања одраслих	125
9. Програм културних активности школе	126
10. Програм каријерног вођења и саветовања	128

11. Програм заштите животне средине	130
12. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања и програм заштите од дискриминације	132
13. Програм школског спорта	150
14. Програм сарадње са локалном самоуправом	153
15. Програм сарадње са породицом	154
16. Програм излета и екскурзија	156
17. Програм безбедности и здравља на раду	157
18. Програм међународне сарадње и студијских посета у иностранству	158
19. Додатна подршка у образовању и васпитању	159
20. Програм поступања установе у кризним догађајима	170
21. Друга питања од значаја за развој школе	178

На основу члана 119. став 1. тачка 2. и члана 61. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25), Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 - др. закон, 6/20, 52/21, 129/21 -др. закон, 92/23 и 19/25) и чланом 22. Статута Прве техничке школе (дел.број 06-3290 од 27.11.2024.године), Школски одбор доноси:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПРВЕ ТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ

ЗА ПЕРИОД 2026-2030

1. Циљеви школског програма

Школски програм представља стратешки и развојни документ који ближе одређује мисију Прве техничке у остваривању квалитетног, савременог и применљивог образовања. Као флексибилан оквир, овај програм спаја националне образовне стандарде са специфичностима наше локалне средине, потребама модерног тржишта рада и развојним циљевима саме установе.

Програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на изградњу подстицајног окружења за учење, успостављање ефикасне организационе структуре засноване на професионалној одговорности, и изградњу снажног партнерства са послодавцима, удружењима и локалном заједницом.

Школски програм се доноси на период од четири године (за циклус од 2026. до 2030. године), јавно је доступан ради оријентације ученика, родитеља и социјалних партнера, и представља темељну основу за планирање и реализацију рада сваког наставника и стручног сарадника. Поједини делови програма се континуирано иновирају у току његовог остваривања како би одговорили на технолошке и друштвене промене.

Кључни циљеви остваривања школског програма:

- **Стицање стручних компетенција**

Оспособљавање ученика за директно укључивање у савремене радне процесе кроз интензивну сарадњу са привредом, редовну практичну наставу, учење кроз рад и рад на модерној опреми у школским кабинетима и радионицама.

- **Интеграција дигиталних технологија и иновација**

Развој напредне дигиталне писмености, са посебним акцентом на одговорну и критичку примену савремених софтверских алата, аутоматизације и елемената вештачке интелигенције у оквиру свих образовних профила школе

- **Промоција „зелених вештина” и одрживог развоја**
Подизање еколошке свести код ученика и имплементација принципа заштите животне средине, енергетске ефикасности, безбедности на раду кроз специфичности сваке струке.
- **Развој “меких вештина” (личне особине, ставови и социјалне способности)**
Оспособљавање ученика за ефикасну комуникацију, решавање комплексних проблема, критичко мишљење, самостално доношење одлука и тимски рад кроз реализацију пројеката и пројектне наставе.
- **Инклузивност и уважавање различитости**
Обезбеђивање једнаких могућности за све ученике, креирање сигурног и подстицајног окружења кроз превенцију насиља и дискриминације, као и пружање правовремене подршке ученицима кроз Индивидуалне образовне планове (ИОП) и рад са талентованим ученицима.
- **Подстицање предузетничког духа и целоживотног учења**
Развијање самоиницијативе, мотивације за стално стручно усавршавање, способност самовредновања и јасног артикулисања сопственог мишљења у циљу лакшег каријерног вођења и будућег запошљавања или наставка школовања.

Полазне основе за израду Школског програма

Закони:

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/25)

Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018, 6/2020, 52/2021, 129/2021, 92/2023 и 19/25)

Закон о уџбеницима („Службени гласник РС“, бр. 27/2018, 92/2023)

Закон о дуалном образовању („Службени гласник РС“, бр. 101/2017, 6/2020, 76/2023)

Закон о заштити података о личности („Службени гласник РС“, бр. 87/2018)

Општи правилници:

Правилник о програму наставе и учења општеобразовних предмета у стручним школама („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 7/23)

Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС“, бр. 14/18)

Правилник о вредновању квалитета рада установе („Службени гласник РС“, бр. 10/19)

Правилник о стручно-педагошком надзору („Службени гласник РС“, бр. 87/19)

Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр. 9/22)

Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр. 6/21)

- Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 10/24)
- Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр. 109/21)
- Правилник о екскурзији у средњој школи („Службени гласник РС“, бр. 30/19)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/18)
- Правилник о критеријумима и стандардима пружања додатне подршке у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом („Службени гласник РС“, бр. 70/18)
- Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја („Службени гласник РС“, бр. 5/11)
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, бр. 65/18)
- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11/24)
- Правилник о ближим условима за организовање, остваривање и праћење практичне наставе и професионалне праксе („Службени гласник РС“, бр. 112/23)
- Правилник о електронском вођењу евиденције у образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 59/20, 71/21, 87/22 и 82/23)
- Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада Електротехника („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/18 и 12/24)
- Правилник о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада Електротехника („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/18, 13/19, 2/22, 13/22 и 12/24)
- Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних и стручних предмета за образовни профил Електротехничар информационих технологија („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 9/20)
- Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних и стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Геодезија и грађевинарство („Службени гласник РС - Просветни гласник“, бр. 8/22, са изменама и допунама за трогодишње и четворогодишње профиле)
- Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета у подручју рада Хемија, неметали и графичарство („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 4/21)
- Правилник о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Хемија, неметали и графичарство („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 14/19, 4/21 и 15/23)
- Правилник о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 13/18)
- Правилник о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 9/18, 3/21, 10/21, 7/22, 10/23, 14/23, 10/24 и 5/25)

Стручна упутства, протоколи и приручници:

Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама
Приручник за примену Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама
Приручник за поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима
Стручно упутство Министарства просвете о организовању такмичења и смотри ученика средњих школа
Упутства, мишљења и стручна обавештења Министарства просвете и Школске управе

Интерна документа школе:

Статут школе
Развојни план школе
Годишњи план рада школе
Правилник о безбедности и здрављу на раду
Правилник о заштити и безбедности ученика
Правилник о материјалној и дисциплинској одговорности ученика
Правилник о организацији и систематизацији послова
Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања
План рада Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Записници и извештаји надлежних органа и Школске управе
Друга интерна документа школе од значаја за остваривање образовно-васпитног рада

2. Програми образовања и васпитања

Сви програми образовања и васпитања школе остварују се на **српском језику** и то на четири подручја рада:

I Електротехника

- 1) Електротехничар енергетике
- 2) Електротехничар рачунара
- 3) Администратор рачунарских мрежа
- 4) Техничар за администрирање рачунарских мрежа
- 5) Електротехничар за електронику на возилима
- 6) Електротехничар информационих технологија
- 7) Техничар информационих технологија
- 8) Електромонтер мрежа и постројења (три године)
- 9) Електричар (три године)
- 10) Монтер телекомуникационих мрежа (три године)

II Геодезија и грађевинарство

- 1) Архитектонски техничар
- 2) Грађевински техничар
- 3) Монтер суве градње (три године)

III Хемија, неметали и графичарство

- 1) Техничар за заштиту животне средине
- 2) Техничар за хемијску и фармацеутску технологију

IV Пољопривреда, производња и прерада хране

- 1) Прехрамбени техничар
- 2) Прехрамбено-биотехнолошки техничар

3. Обавезни предмети, изборни програми и модули по образовним профилима и разредима

Подручје рада: Електротехника

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕНЕРГЕТИКЕ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Припрема и организација рада
- Извођење електроинсталатерских радова
- Изградња и одржавања електроенергетских водова и постројења
- Управљање и одржавање електричних машина и електромоторних погона са аутоматским управљањем
- Обезбеђење квалитета
- Предузимање мера безбедности и здравља на раду и заштите животне средине

Циљ стручног образовања за квалификацију *Електротехничар енергетике* је оспособљавање лица за припремање и организовање електроинсталатерских радова, израду и одржавање електроенергетских водова и постројења и управљање и одржавање електричних машина и електромоторних погона.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у каријери;
- благовремено реаговање на промене у радној средини;
- ефикасан рад у тиму;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	62 9	7 4		12		44 4			12		420			10		310			1803	7 4		1877
1	Српски језик и књижевност	3		11 1			3		11 1			3		105			3		93			420			420
1.1.	_____језик и књижевност*	3		11 1			3		11 1			3		105			3		93			420			420
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
3	Страни језик	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
4	Физичко васпитање	2		74			2		74			2		70			2		62			280			280
5	Математика	3		11 1			3		11 1			3		105			3		93			420			420
6	Рачунарство и информатика		2		7 4																		7 4		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија	2		74																		74			74
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија						2		74													74			74
12	Социологија са правима грађана											2		70								70			70
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			1		37			3		105			3		93			272			272
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		37			1		35			1		31			140			140
2	Изборни програм образовног профила**											2		70			2		62			132			132

	I РАЗРЕД												II РАЗРЕД												III РАЗРЕД												IV РАЗРЕД												УКУПНО					
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње																					
	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Σ																					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	4		25 9	3 7	14 8		1	4	4		40 7	14 8	14 8		8	6	3		280	21 0	10 5	6 0	8	8	3		248	24 8	93	9 0	1194	64 3	49 4	15 0		2481																
1. Физика	2				74																																	74																
2. Основе електротехнике	3	1			11 1	3 7			3				11 1																									222	37		259													
3. Основе машинства	2				74																																	74			74													
4. Увод у електроенергетику									2				74																										74			74												
5. Софтверски алати у електроенергетици									2				74																										74			74												
6. Електрична мерења									2	1			74	37																								74	37		111													
7. Електроника									2	1			74	37																								74	37		111													
8. Електричне инсталације и осветљење									2				74					2				70																74	70		144													
9. Мерења у електроенергетици																		2				70																	70			70												
10. Енергетска електроника																	2	1			70	35																70	35		105													
11. Електричне машине																	2	1			70	35			2	1			62	31								132	66		198													
12. Електроенергетски водови																	2				70				2	1			62	31									30			132	31		30	193								
13. Електроенергетска постројења																	2				70				2	1			62	31										30			132	31		30	193							
14. Предузетништво																										2				62												62			62									
15. Техничка документација																										2				62												62			62									
16. Основе система управљања																									2	1			62	31											62	31			93									
17. Практична настава			4				14 8				4				14 8				3				10 5	6 0			3				93 0												49 4	90		584								
B: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																	2				70				2				62															132			132							
2. Изборни програм образовног профила**																	2				70				2				62															132			132							

Б: Листа изборних програма

РБ	Општеобразовни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Тржиште електричне енергије			2	
2.	Кабловска техника			2	
3.	Термички и расхласни уређаји			2	
4.	Управљање електромотрним погоном				2
5.	Напредне електроенергетске мреже				2
6.	Обновљиви извори енергије				2

Комплетан програм образовног профила је на линку:

https://drive.google.com/drive/folders/1j5eISnQTPcw3INrQKOWLJCZlIMjxlk_n

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА (за ученике уписане до 2024. године)

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Припрема и организација рада
- Израда техничке и корисничке документације
- Инсталирање рачунарских система
- Надзор, надоградња и одржавање рачунарских система
- Израда система са микроконтролером или микрорачунаром

Циљ стручног образовања за квалификацију Електротехничар рачунара је оспособљавање лица за инсталирање рачунарских система, надзор, надоградњу и одржавање рачунарских система и израду система са микроконтролером или микрорачунаром.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере и сл. усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- аналитичко размишљање и решавање проблема;
- тимски рад;
- примену мера заштите здравља и животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељн о		годишње			недељн о		годишње			недељн о		годишње			недељн о		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	62 9	7 4		12		40 8			10		340			12		372			1749	7 4		1823
1	Српски језик и књижевност	3		11 1			3		10 2			3		102			3		93			408			408
1.1.	_____језик и књижевност*	3		11 1			3		10 2			3		102			3		93			408			408
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
3	Страни језик	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
4	Физичко васпитање	2		74			2		68			2		68			2		62			272			272
5	Математика	3		11 1			3		10 2			3		102			3		93			408			408
6	Рачунарство и информатика		2		7 4																		7 4		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија						2		68													68			68
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија	2		74																		74			74
12	Социологија са правима грађана																2		62			62			62
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			1		34			3		102			3		93			266			266
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		34			1		34			1		31			136			136
2	Изборни програм образовног профила**											2		68			2		62			130			130

	I РАЗРЕД						II РАЗРЕД						III РАЗРЕД						IV РАЗРЕД						УКУПНО								
	недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			годишње								
	Т	В	П	Т	В	П	Б	Т	В	П	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Т	В	П	Б	Σ						
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	2	25 9	11 1	74		6	11	2	20 4	37 4	68	9 0	7	1 2		238	40 8		9 0	3	1 4		93	43 4		9 0	794	132 7	14 2	27 0	2533
1. Физика	2			74				2			68																	142				142	
2. Основе електротехнике	3	1		11 1	37			2	1		68	34																179	71			250	
3. Рачунарска графика и мултимедија		2			74																								74			74	
4. Увод у архитектуру рачунара	2			74																								74				74	
5. Рачунарски хардвер								2				68		1 2															68		12	80	
6. Електроника								2	1		68	34			2	1		68	34									136	68			204	
7. Софтверски алати								2			68				2			68											136			136	
8. Оперативни системи								3			10 2			3 0	3			10 2		1 8									204		48	252	
9. Програмирање								2			68			1 8	2			68		2 4	3				93		3 0		229		72	301	
10. Микроконтролери и микрорачунари															1	2		34	68		3 0	2	2		62	62		3 0	96	130		60	286
11. Рачунарске мреже															2	1		68	34		1 8							68	34		18	120	
12. Рачунарска логика															2	1		68	34									68	34			102	
13. Одржавање рачунарских система																					3				93		3 0		93		30	123	
14. Рачунари у системима упшрављања																					1	2		31	62			31	62			93	
15. Техничка документација																					2				62				62			62	
16. Предузетништво																					2				62				62			62	

Б: Листа изборних програма

Рб	Општеобразовни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Електроенергетика			2	
2.	Пословне комуникације*			2	2
3.	Алати за управљање садржајем на интернету				2
4.	Управљање пројектима				2

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1NbD1n52f9sVQNLF-OUExEzfLJcol7TH>

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА (за ученике уписане од 2024. године)

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		19	2		665	70			10			350				10			340				12			372				1727	70			1797
1	Српски језик и књижевност	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405
2	_____језик и књижевност*	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405
1.1	Српски језик као нематеријни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270
3	Страни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270
4	Физичко и здравствено васпитање	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270
5	Математика	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405
6	Рачунарство и информатика		2			70																								70			70	
7	Историја	2			70																									70			70	
8	Ликовна култура	1			35																									35			35	
9	Географија	2			70																									70			70	
10	Хемија	2			70																									70			70	
11	Биологија	2			70																									70			70	
12	Социологија са правима грађана																					2			62				62				62	
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			35				1			35				3			102				3			93				265				265
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			35				1			34				1			31				135				135
2	Изборни програми по програму образовног профила**														2			68				2			62				130				130	
Укупно A1+A2		19 (**20)	2		700 (**735)	70			10 (**11)			350 (**385)				10 (**13)			340 (**442)				12 (**15)			372 (**465)				1992	70			2062
Укупно		19 (**20)			700 (**735)			10 (**11)			350 (**385)			10 (**13)			340 (**442)			12 (**15)			372 (**465)			1797 (**2062)								

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	2	245	35	70	60	10	11		350	385		60	5	14		170	476		90	2	15		62	465		90	827	1361	70	300	2558	
1	Рачунарски хардвер	2			70			30		2			70																70	70		30	170	
2	Физика	2			70				2			70																	140				140	
3	Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																210	70			280	
4	Електроника								3	1		105	35		2	1		68	34										173	69			242	
5	Софтверски алати									2			70		30															70		30	100	
6	Елементи IoT система								2	1		70	35																70	35			105	
7	Савремени рачунарски системи														2			68											68				68	
8	Програмирање									2			70		30		2		68		30		3			93		30		231		90	321	
9	Оперативни системи									2			70				3		102		30									172		30	202	
10	Технологија развоја IoT система															4		136		30		3			93	0	30		229		60	289		
11	Рачунарске мреже														1	2		34	68									34	68			102		
12	Одржавање рачунарских система																					4			124		30		124		30		154	
13	Рачунарство у облаку																				2	1		62	31			62	31			93		
14	Техничка документација															2		68				2			62					130			130	
15	Предузетништво																					2			62					62			62	
16	Практична настава			2			70	30																							70	30	100	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62					130			130	
2	Изборни програми по програму образовног профила**														2			68				2			62					130			130	
Укупно Б1+Б2		7	1	2	245	35	70	60	10	11		350	385		60	5 (**7)	14		170 (**238)	476		90	2 (**4)	15		62 (**124)	465		90	827	1361 (**1491)	70	300	2558 (**2688)
Укупно		7			410				21			795				19 (**21)			736 (**804)				17 (**19)			617 (**679)				2558 (**2688)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком *			2	2
5	Физика			2	2

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Компјутерска анимација			2	
2	Основе креирања рачунарских игара				2
3	Вештачка интелигенција*			2	2
4	Пословне комуникације*			2	2
5	Управљање пројектима*			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Стручни изборни програми под редним бројем 1, 2 и 3 реализују се кроз вежбе

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1ZXyuWmlQUlrVhlu2qe52jcX-ijiBUN2g>

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар рачунара*
када се реализује по дуалном моделу

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	УКР	Т	В	ПН	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ		
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	1	2	245	35	70		60	10	5	6	350	175	210	60	5	8	6	170	272	204	90	2	9	6	62	279	186	90	827	1361	70	300	2558			
1 Рачунарски хардвер	2			70				30			2		70																70		70	30	170				
2 Физика	2			70					2			70																	140				140				
3 Основе електротехнике	3	1		105	35				3	1		105	35																210	70			280				
4 Електроника									3	1		105	35			2	1		68	34									173	69			242				
5 Софтверски алати											2		70	30																	70	30	100				
6 Елементи IoT система									2	1		70	35																70	35			105				
7 Савремени рачунарски систем																2			68										68				68				
8 Програмирање										2		70		30			2		68		30		3			93		30		231		90	321				
9 Оперативни системи										2		70				1	2		34	68	30									34	138	30	202				
10 Технологија развоја IoT система																	4		136		30		3			93		30		229		60	289				
11 Рачунарске мреже																1		2	34		68							34		68			102				
12 Одржавање рачунарских система																								4		124	30			124	30		154				
13 Рачунарство у облаку																						2	1		62	31		62	31				93				
14 Техничка документација																	2			68				2		62					130		130				
15 Предузетништво																							2			62				62			62				
16 Практична настава			2			70		30																							70	30	100				
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																2			68				2			62				130			130				
2 Изборни програми по програму образовног профила**																2			68				2			62				130			130				
Укупно Б1+Б2	7	1	2	245	35	70		60	10	5	6	350	175	210	60	5 (**7)	8	6	170 (**238)	272	204	90	2 (**4)	9	6	62 (**124)	279	186	90	827	1361 (**1491)	70	300	2558 (**2688)			
Укупно	7			410					21			795					19 (**21)			736 (**804)					17 (**19)			617 (**679)					2558 (**2688)				

Напомена: *Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, практичне облике наставе и учење кроз рад

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Настава у блоку реализује се као учење кроз рад у следећим предметима, у I разреду Практична настава, у II разреду Софтверски алати, у III разреду Оперативни системи, у IV разреду Одржавање рачунарских система.

Образовни профил: АДМИНИСТРАТОР РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију АДМИНИСТРАТОР РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА је оспособљавање лица за постављање пасивне и активне мрежне опреме, умрежавање рачунарске опреме и одржавање рачунарских мрежа.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Стручне компетенције:

- Постављање пасивне мрежне опреме
- Постављање активне мрежне опреме
- Умрежавање рачунарске опреме
- Надзор и одржавање рачунарских мрежа
- Обављање административних послова
- Комуницирање са окружењем

По завршетку школовања ученици такође стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2		595	70			12			420				12			420				10			320				1755	70			1825					
1	Српски језик и књижевност	3			105				3			105				3			105				3			96				411				411					
1.1	_____језик и књижевност*	3			105				3			105				3			105				3			96				411				411					
2	Српски као нематерњи језик*	2			70				2			70				2			70				3			64				274				274					
3	Страни језик	2			70				2			70				2			70				2			64				274				274					
4	Физичко васпитање	2			70				2			70				2			70				2			64				274				274					
5	Математика	3			105				3			105				3			105				3			96				411				411					
6	Рачунарство и информатика		2			70																								70				70					
7	Историја	2			70																								70					70					
8	Ликовна култура	1			35																								35					35					
9	Хемија	2			70																								70					70					
10	Биологија	2			70																								70					70					
11	Географија							2			70																		70					70					
12	Социологија са правима грађана													2		70													70					70					
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1			35				1			35				3			105				3			96				271					271				
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			35				1			35				1			32				137					137				
2	Изборни предмети **													2		70						2			64				134					134					

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО					
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	5		175	175	70	60	8	11		280	385		60	4	13		140	455		60	2	17		64	544		60	659	1559	70	240	2528					
1. Физика	2			70				2			70																		140				140					
2. Основе електротехнике	3	1		105	35			3			105																		210	35			245					
3. Рачунарски хардвер		2		70		30																							70		30	100						
4. Рачунарска графика и мултимедија		2		70																									70			70						
5. Мрежна опрема								3			105		30																105		30	135						
6. Електроника								3	1		105	35																105	35			140						
7. Оперативни системи								3			105		30																105		30	135						
8. Апликативни софтвер								2			70				3			105											175			175						
9. Програмирање								2			70				2			70											140			140						
10. Обрада и пренос сигнала														2	1		70	35										70	35			105						
11. Мрежни оперативни системи															4			140		30									140		30	170						
12. Рачунарска мрежа														2	3		70	105		30	2	2		64	64		30	134	169		60	363						
13. Техничка документација																					2			64					64			64						
14. Сервери																					4			128		30		128		30	158							
15. Администрирање рачунарских мрежа																					5			160				160			160							
16. Основе рачунарства у облаку																					2			64				64			64							
17. Предузетништво																					2			64				64			64							
18. Практична настава			2			70	30																							70	30	100						
B: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ														2			70				2			64				134				134						
2. Изборни предмет према програму образовног профила														2			70				2			64				134				134						
Укупно A2+B	5	5	2	175	175	70	60	8	11		280	385		60	4	13		140	455		60	2	17		64	544		60	659	1559	70	240	2528					
Укупно A2+B	12			480				19			725				17 (19)*			655 (725)*				19 (21)*			668 (732)*				2528 (2662)*									

Рб	Листа општеобразовних изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1	Музичка култура*			1	1
2	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3	Изабрана поглавља математике			2	2
4	Историја (одабране теме)*			2	2
5	Логика са етиком*			2	2
6	Физика			2	2
7					

* Ученик предмет бира једном у току школовања у трећем или четвртном разреду

Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Управљање пројектима				2
2.	Пословне комуникације *			2	2
3.	Рачунарски интерфејси *			2	2
4.	Програмирање 2Д видео игара ¹				2

НАПОМЕНА: *) Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

¹) Програм изборног предмета реализује се кроз вежбе

Комплетан програм на линку:

https://drive.google.com/drive/folders/1B-iQBao0HuiudBEh749gmXE_EA2t0G1T

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА АДМИНИСТРИРАЊЕ РАЧУНАРСКИХ МРЕЖА (од 2024)
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар за администрирање рачунарских мрежа

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2			595	70			12				420				12				408				10				310				1733	70			1803	
1	Српски језик и књижевност	3				105				3				105				3				102				3				93				405			405		
2	_____језик и књижевност*	3				105				3				105				3				102				3				93				405			405		
1.1	Српски језик као нематерњи језик*	2				70				2				70				2				68				2				62				270			270		
3	Страни језик	2				70				2				70				2				68				2				62				270			270		
4	Физичко и здравствено васпитање	2				70				2				70				2				68				2				62				270			270		
5	Математика	3				105				3				105				3				102				3				93				405			405		
6	Рачунарство и информатика		2				70																										70			70			
7	Историја	2				70																											70			70			
8	Ликовна култура	1				35																											35			35			
9	Географија								2				70																				70			70			
10	Хемија	2				70																											70			70			
11	Биологија	2				70																											70			70			
12	Социологија са правима грађана																2				68												68			68			
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																3				102					3				93				195			195			
1	Грађанско васпитање / Верска настава															1				34				1				31				65			65				
2	Изборни програми по програму образовног профила**															2				68				2				62				130			130				
Укупно A1+A2		17	2			595	70			12				420				15				510				13				403				1998	70			2068	
Укупно		19				665				12				420				12 (**15)				408 (**510)				10 (**13)				310 (**403)				1803 (**2068)					

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар за администрирање рачунарских мрежа*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	2	245	105	70	60	9	10		315	350		60	6	11		204	374		90	3	16		93	496		90	857	1325	70	300	2552	
1 Физика	2			70				2			70																		140				140	
2 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70			280	
3 Електроника								3	1		105	35																	105	35			140	
4 Рачунарски хардвер		2			70		30																							70		30	100	
5 Увод у рачунарске мреже	2			70																									70				70	
6 Мрежна опрема								1	3		35	105		30															35	105		30	170	
7 Оперативни системи									3			105		30	1	3		34	102		30								34	207		60	301	
8 Програмирање									2			70																		70			70	
9 Програмирање мрежних сервиса																2		68												68			68	
10 Рачунарске мреже															2	3		68	102		30	1	2		31	62		24	99	164		54	317	
11 Мрежни сервиси															1	2		34	68		30		4			124		30	34	192		60	286	
12 Обрада и пренос сигнала															2	1		68	34										68	34			102	
13 Заштита рачунарских мрежа																					2	2		62	62		18	62	62		18	142		
14 Техничка документација																						2			62					62			62	
15 Администрирање рачунарских мрежа																						4			124		18		124		18	142		
18 Предузетништво																						2			62					62			62	
19 Практична настава			2			70	30																								70	30	100	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62				130				130	
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130				130	
Укупно Б1+Б2	7	3	2	245	105	70	60	9	10		315	350		60	8	11		272	374		90	5	16		155	496		90	987	1325	70	300	2682	
Укупно	12			480				19			725				17 (**19)			668 (**736)				19 (**21)			679 (**741)				2552 (**2682)					

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком *			2	2
5	Физика			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Компјутерска анимација			2	
2	Основе креирања рачунарских игара				2
3	Вештачка интелигенција*			2	2
4	Пословне комуникације*			2	2
5	Управљање пројектима*			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Стручни изборни програми под редним бројем 1, 2 и 3 реализују се кроз вежбе

Комплетан програм на линку:

<https://drive.google.com/drive/folders/1Ps62trUIAi4rnMLKILCtoMpTS9hTUaOv>

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА је оспособљавање лица за дијагностиковање и отклањање кварова на електричним инсталацијама и уређајима, електронским системима контроле рада мотора, електронским системима стабилности, електронским системима безбедности и комфора, механичким, пнеуматским и хидрауличним системима возила.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Стручне компетенције:

- Провера исправности електричних инсталација, уређаја, машина, давача и извршних елемената возила
- Дијагностиковање електронских система контроле рада мотора
- Дијагностиковање механичких, пнеуматских и хидрауличких система возила
- Дијагностиковање електронских система стабилности, безбедности и комфора возила
- Организовање процеса рада при одржавању и сервисирању возила

Ученици имају могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког смера.

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама, као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава + вежбе/практична настава + блок настава)

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ
I НАСТАВНИ ПЛАН
 за образовни профил Електротехничар за електронику на возилима

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ								
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		19	2			703	74			10				340				12				384				10				290				1717	74			1791
1.	Српски језик и књижевност	3				111				3				102				3				96				3				87				396			396	
1.1.	_____језик и књижевност*	3				111				3				102				3				96				3				87				396			396	
2.	Српски као нематерњи језик*	2				74				2				68				2				64				2				58				264			264	
3.	Страни језик	2				74				2				68				2				64				2				58				264			264	
4.	Физичко васпитање	2				74				2				68				2				64				2				58				264			264	
5.	Математика	3				111				3				102				3				96				3				87				396			396	
6.	Рачунарство и информатика		2				74																										74			74		
7.	Историја	2				74																											74			74		
8.	Музичка култура	1				37																											37			37		
9.	Географија	2				74																											74			74		
10.	Хемија	2				74																											74			74		
11.	Биологија	2				74																											74			74		
12.	Социологија са правима грађана																	2				64											64			64		
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1				37				1				34				3				96				3				87				254			254	
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1				37				1				34				1				32				1				29				132			132	
2.	Изборни предмет према програму образовног профила**																	2				64				2				58				122			122	
Укупно A1+Б		20	2			740	74			11				374				13 (15**)				416 (480**)				11 (13**)				319 (377**)				1849 (1971**)	74			1923 (2045**)
Укупно		22		814				11		374				13 (15**)		416 (480**)				11 (13**)		319 (377**)				1923 (2045**)												

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

2. НАСТАВНИ ПЛАН

Недељни и годишњи фонд часова стручних предмета за образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРОНИКУ НА ВОЗИЛИМА

	I РАЗРЕД						II РАЗРЕД						III РАЗРЕД						IV РАЗРЕД						УКУПНО									
	недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			годишње									
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	1	4	185	37	148		14	3	4	476	102	136	90	10	1	6	320	32	192	150	10	2	7	290	58	203	150		1271	258	650	390	2569
1. Физика	2			74				2			68																		142				142	
2. Основе електротехнике	3	1		111	37			3			102																		213	37			250	
3. Електроника								3	1		102	34			2	1		64	32										166	66			232	
4. Електрична мерења									2			68																		68			68	
5. Ото мотори								2		1	68		34																68		34		102	
6. Дизел мотори															2		1	64		32									64		32		96	
7. Моторна возила																					3		1	87		29			87		29		116	
8. Електричне инсталације и уређаји								2		1	68		34																68		34		102	
9. Давачи и извршни елементи								2		2	68		68																68		68		136	
10. Електричне машине на возилима															2		1	64		32									64		32		96	
11. Системи паљења ото мотора															2		2	64		64									64		64		128	
12. Системи убризгавања ото мотора															2		2	64		64									64		64		128	
13. Системи убризгавања дизел мотора																					3		2	87		58			87		58		145	
14. Системи стабилности																					2		2	58		58			58		58		116	
15. Системи безбедности и комфора																					2		2	58		58			58		58		116	
16. Предузетништво																						2			58					58			58	
17. Практична настава			4			148							90							150						150					148	390	538	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ															2			64			2			58					122				122	
1. Изборни предмет према програму образовног профила															2			64			2			58					122				122	
Укупно A2+Б	5	1	4	185	37	148		14	3	4	476	102	136	90	10	1	6	320	32	192	150	10	2	7	290	58	203	150		1271	229	679	390	2691
Укупно A2+Б	10			370				21			804			17 (19)*			694 (758)*			19 (21)*			701 (759)*			2569 (2691)*								

Напомена: *) Укупан број часова у случају када ученик изабере изборни предмет према програму образовног профила са листе стручних предмета

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1.	Ликовна култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

Напомена: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	Апликативни програми ¹			2	
2	Web дизајн ¹				2

Напомена: ¹⁾ Програм изборног предмета реализује се кроз вежбе

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/18Nn-QXV5LU7nDY9CzS3W-ZLba4E3vw1z>

Образовни профил: ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА је оспособљавање лица за израду десктоп и веб апликација и израду и управљање базом података.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- аналитичко размишљање и решавање проблема;
- тимски рад;
- примену мера заштите здравља и животне средине у процесу рада;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на свим вишим школама и факултетима техничког и рачунарског смера: Електротехничком факултету, Природно математичком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	629	74		12		432			12		420			10		310			1791	74		1865
1	Српски језик и књижевност	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
1.1.	_____језик и књижевност*	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
3	Страни језик	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
4	Физичко васпитање	2		74			2		72			2		70			2		62			278			278
5	Математика	3		111			3		108			3		105			3		93			417			417
6	Рачунарство и информатика		2		74																		74		74
7	Историја	2		74																		74			74
8	Географија	2		74																		74			74
9	Хемија	2		74																		74			74
10	Ликовна култура	1		37																		37			37
11	Биологија						2		72													72			72
12	Социологија са правима грађана											2		70								70			70
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1		37			1		36			3		105			3		93			271			271
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		36			1		35			1		31			139			139
2	Изборни предмет према програму образовног профила**											2		70			2		62			132			132
Укупно A1+B		18	2	666	74		13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			1930 (2062**)	74		2004 (2136**)
Укупно		20		740			13		468			13 (15**)		455 (525**)			11 (13**)		341 (403**)			2004 (2136**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		5	5	2	185	185	74		11	8		396	288		30	1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	470	180	2492					
1.	Физика	2			74				2			72																						146				146	
2.	Основе електротехнике	3	1		111	37			3	1		108	36																						219	73			292
3.	Рачунарска графика и мултимедија		2			74																													74		74		
4.	Програмирање		2			74			2	2		72	72		30		3			105				3			93			72	344		30		446				
5.	Електроника								3	1		108	36																	108	36				144				
6.	Веб дизајн									2			72																						72		72		
7.	Базе података								1	2		36	72				2			70										36	142				178				
8.	Рачунарски системи															1	2		35	70										35	70				105				
9.	Рачунарске мреже и интернет сервиси																						1	2		31	62			31	62				93				
10.	Веб програмирање																3			105				3			93			0	198				198				
12.	Заштита информационих система																						2			62				62					62				
13.	Примењене информационе технологије																6			210		60		6			186		90			396	150		546				
14.	Предузетништво																						2			62				62					62				
15.	Практична настава			2			74																									74			74				
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ																2			70				2			62				132					132				
2.	Изборни предмет према програму образовног профила **															2			70				2			62				132					132				
Укупно A2+Б		5	5	2	185	185	74		11	8		396	288		30	1 (3)	10	6	35 (105)	350	210	60	1 (3)	12	6	31 (93)	372	186	90	647 (779)	1195	470	180		2624				
Укупно A2+Б		12				444				19				714				17 (19)				655 (725)				19 (21)				679 (741)				2492 (2624)					

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електротехничар информационих технологија
када се реализује по дуалном моделу*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње						
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б- укр	Т	В	укр	Т	В	укр	Б- укр	Т	В	укр	Т	В	укр	Б- укр	Т	В	ПН	УКР	Б- укр	Σ	
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288		30	1	10	6	35	350	210	60	1	12	6	31	372	186	90	647	1195	74	396	180	2492	
1. Физика	2			74				2			72																		146					146	
2. Основе електротехнике	3	1		111	37			3	1		108	36																	219	73				292	
3. Рачунарска графика и мултимедија		2			74																									74				74	
4. Програмирање		2			74			2	2		72	72		30		3			105				3			93			72	344			30	446	
5. Електроника								3	1		108	36																	108	36				144	
6. Веб дизајн									2			72																		72				72	
7. Базе података								1	2		36	72				2			70										36	142				178	
8. Рачунарски системи															1	2		35	70										35	70				105	
9. Рачунарске мреже и интернет сервиси																						1	2		31	62			31	62				93	
10. Веб програмирање																3			105					3			93			0	198				198
12. Заштита информационих система																							2			62				62				62	
13. Примењене информационе технологије																	6			210	60			6			186	90				396	150	546	
14. Предузетништво																							2			62				62				62	
15. Практична настава			2			74																									74			74	
B: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ															2			70				2			62				132					132	
2. Изборни предмет према програму образовног профила **															2			70				2			62				132					132	
Укупно A2+B	5	5	2	185	185	74		11	8		396	288		30	1 (3)	10	6	35 (105)	350	210	60	1 (3)	12	6	31 (93)	372	186	90	647 (779)	1195	74	396	180	2624	
Укупно A2+B	12			444				19			714				17 (19)			655 (725)				19 (21)			679 (741)				2492 (2624)						

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

	Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД				
		I	II	III		IV
	Стручни предмети					
1.	Управљање пројектима					2
2.	Пословне комуникације *			2		2
3.	Рачунари у системима управљања*			2		2
4.	Програмирање 2Д видео игара					2
5.	Електронско пословање					2
6.	Програмирање мобилних апликација					2

НАПОМЕНА: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Б: Листа изборних предмета према програму образовног профила					
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1.	Музичка култура*			1	1
2.	Екологија и заштита животне средине*			1	1
3.	Изабрана поглавља математике			2	2
4.	Историја (одабране теме)*			2	2
5.	Физика			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

НАПОМЕНА: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1h5urFKlgXN7C2MZk7sW5svFyXmoTax9O>

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ овог образовног профила је оспособљавање ученика да пројектују и имплементирају све облике апликативних софтверских производа, почевши од десктоп апликација, па све до статичких и динамичких апликација базираних на веб технологијама.

У оквиру овог образовног профила, ученици се оспособљавају за:

- израду десктоп апликација
- израду статичких и динамичких веб апликација
- програмирање у неколико програмских језика и технологија: C/C++, C#, HTML, JavaScript, ASP.NET
- пројектовање и реализацију база података
- инсталирање и одржавање системског софтвера
- одржавање хардвера
- заштиту рачунарских система

Ученици ће имати одличну основу и предзнање уколико се одлуче за наставак школовања у правцу информационих технологија и то на Природно математичком факултету, Електротехничком факултету, Факултету организационих наука, Рачунарском факултету, Вишој електротехничкој школи.

Ученици ће по завршеном школовању имати могућност запослење у великом броју фирми које се баве изградом софтвера, као и у банкама чије се пословање заснива на базама података.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информacionих технологија

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		19	2		665	70			10			350				12			408				10			310				1733	70				1803
1	Српски језик и књижевност	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405	
2	_____језик и књижевност*	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405	
1.	Српски језик као нематерњи језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270	
3	Страни језик	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270	
4	Физичко и здравствено васпитање	2			70				2			70				2			68				2			62				270				270	
5	Математика	3			105				3			105				3			102				3			93				405				405	
6	Рачунарство и информатика		2			70																									70			70	
7	Историја	2			70																									70				70	
8	Ликовна култура	1			35																									35				35	
9	Географија	2			70																									70				70	
10	Хемија	2			70																									70				70	
11	Биологија	2			70																									70				70	
12	Социологија са правима грађана														2			68												68				68	
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			35				1			35				3			102				3			93				265				265	
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			35				1			34				1			31				135				135	
2	Изборни програми по програму образовног профила**														2			68				2			62				130				130		
Укупно A1+A2		20	2		700	70			1			385				15			510				13			403				1998	70			2068	
Укупно		21 (**22)			735 (**770)				10 (**11)			350 (**385)				12 (**15)			408 (**510)				10 (**13)			310 (**403)				1733 (**2068)					

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информacionих технологија*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	3	2	175	105	70	60	9	12		315	420		60	1	16		34	544		90	3	16		93	496		90	617	1565	70	300	2552
1 Програмирање		2			70		30		2			70		30		3			102		30		3			93		30		335		120	455
2 Физика	2			70				2			70																		140				140
3 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70			280
4 Електроника								3	1		105	35																	105	35			140
5 Веб дизајн									2			70		30																70		30	100
6 Дизајн интерфејса									2			70																		70			70
7 Рачунарски системи									2			70																		70			70
8 Базе података								1	2		35	70				2			68										35	138			173
9 Предузетништво																2			68											68			68
10 Рачунарске мреже и интернет сервиси															1	2		34	68										34	68			102
11 Веб програмирање																3			102		30		3			93		30		195		60	255
12 Развој софтверских пројектата																2			68		30		2			62		30		130		60	190
13 Тестирање софтвера																2			68				2			62				130			130
14 Заштита информaционих система																						1	2		31	62			31	62			93
15 Основе вештачке интелигенције и машинског учења																						2	1		62	31			62	31			93
16 Развој мобилних апликација																							3			93				93			93
17 Практична настава			2			70	30																								70	30	100
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ															2			68				2			62				130				130
2 Изборни програми по програму образовног профила**															2			68				2			62				130				130
Укупно Б1+Б2	5	3	2	175	105	70	60	9	12		315	420		60	3	16		102	544		90	5	16		155	496		90	747	1565	70	300	2682
Укупно	10			410				21			795				17 (**19)			668 (**736)				19 (**21)			679 (**741)				2552 (**2682)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Листа изборних програма према програму образовног профила

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1	Екологија и заштита животне средине*			2	2
2	Изабрана поглавља математике			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Логика са етиком*			2	2
5	Физика			2	2

* Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни програми					
1	Нерелационе базе података				2
2	Основе креирања рачунарских игара			2	
3	Пословне комуникације*			2	2
4	Управљање пројектима *			2	2
5	Компјутерска анимација			2	
6	3Д моделовање и анимација				2

* Ученик бира изборни програм једном у току школовања
Програми под редним бројевима 1, 2, 5 и 6 реализују се кроз вежбе.

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1RbFzFBDcDXUdHQkounEfgVTgAozrMIv3>

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Техничар информационих технологија*
када се реализује по дуалном моделу *

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње						
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	УКР	Б	Σ	
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	3	2	175	105	70	60	9	12	6	315	210	210	60	1	16	6	34	340	204	90	3	16	6	93	310	186	90	617	965	70	600	300	2552	
1 Програмирање		2			70		30		2			70		30		3			102		30		3			93		30		335			120	455	
2 Физика	2			70				2			70																		140				140		
3 Основе електротехнике	3	1		105	35			3	1		105	35																	210	70			280		
4 Електроника								3	1		105	35																	105	35			140		
5 Веб дизајн									2			70		30																70			30	100	
6 Дизајн интерфејса										2			70																			70	70		
7 Рачунарски системи									2			70																				70	70		
8 Базе података								1	2	35		70			2			68										35	68		70		173		
9 Предузетништво															2			68												68			68		
10 Рачунарске мреже и интернет сервиси														1		2	34		68									34			68		102		
11 Веб програмирање															3			102		30		3			93		30		195			60	255		
12 Развој софтверских пројеката																2		68	30			2			62	30					130	90	190		
13 Тестирање софтвера																2		68				2			62						130		130		
14 Заштита информационих система																					1		2	31		62		31			62		93		
15 Основе вештачке интелигенције и машинског учења																						2	1		62	31		62	31				93		
16 Развој мобилних апликација																						3			93				93				93		
17 Практична настава			2			70	30																								70		30	100	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ														2			68				2			62				130					130		
Изборни програми по програму образовног профила**														2			68				2			62				130					130		
2																																			
Укупно Б1+Б2	5	3	2	175	105	70	60	9	12	6	315	210	210	60	3	16	6	102	340	204	90	5	16	6	155	310	186	90	747	965	70	600	300	2682	
Укупно	10			410				21			795				17 (**19)			668 (**736)				19 (**21)			679 (**741)				2552 (**2682)						

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу и практичне облике наставе

**Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Настава у блоку реализује се као учење кроз рад у предмету Развој софтверских пројеката.

Образовни профил: ЕЛЕКТРОМОНТЕР МРЕЖА И ПОСТРОЈЕЊА

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Бави се постављањем и одржавањем инсталација и електричних мрежа ниског и високог напона, како надземних тако подземних. Поставља разводне ормане, одржава трансформаторске и командне станице, далеководе и остале електроенергетске системе. Потребно је да буде спретан, опрезан и веома одгово-ран. Углавном ради у тиму и под разним временским условима а радно се време често прилагођава захтевима посла па је његов радни стаж бенефициран.

По завршетку школовања, ученик би требало да:

- познаје све делове електричних постројења и и мрежа
- да уз помоћ искуснијих, отклони квар на било ком делу у постројењу или на далеководу,
- да сам уради неке мање замене и поправке на деловима мрежа

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

			I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО					
			недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње					
			Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ			13	2		481	74			8			280				7			217				978	74			1052				
1	Српски језик и књижевност		3			111				2			70				2			62				243				243				
1.1	_____језик и књижевност*		3			111				2			70				2			62				243				243				
2	Српски као нематерњи језик*		2			74				2			70				2			62				206				206				
3	Страни језик		2			74				2			70				1			31				175				175				
4	Физичко васпитање		2			74				2			70				2			62				206				206				
5	Математика		2			74				2			70				1			31				175				175				
6	Историја		2			74																	74				74					
7	Рачунарство и информатика			2			74																	74				74				
8	Географија		1			37																	37				37					
9	Екологија и заштита животне средине		1			37																	37				37					
10	Социологија са правима грађана																1			31				31				31				
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ			1			37				2			70				2			62				169				169				
1	Грађанско васпитање / Верска настава		1			37				1			35				1			31				103				103				
2	Изборни предмети **									1			35				1			31				66				66				

Ред бр	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни предмети				
1	Страни језик II*		1	1
2	Изабрани спорт**		1	1
3	Историја (одабране теме)**		1	1
4	Изабрана поглавља математике			1
5	Индустријска географија**		1	1
6	Ликовна култура**		1	1
7	Музичка култура**		1	1
8	Биологија		1	

Недељни и годишњи фонд часова стручних предмета за образовни профил: Електромонтер мрежа и постројења

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	2	6	296	74	222	0	9	1	12	315	35	420	60	4	1	18	124	31	558	90	735	140	1200	150	2225
11 Физика	2			74																		74				74
12 Технички материјали	2			74																		74				74
13 Техничко цртање		1			37																		37			37
14 Основе практичних вештина			6			222																		222		222
15 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70											181	37			218
16 Електрична мерења и електроника								2	1		70	35										70	35			105
17 Електричне инсталације								2			70											70				70
18 Електрична постројења	1			37				2			70				2			62				169				169
19 Електричне мреже								1			35				2			62				97				97
20 Предузетништво																1			31		30		31		30	61
21 Практична настава										12			420	60			18			558	60			978	120	1098
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			35				1			31				66				66
2 Изборни предмети**								1			35				1			31				66				66

Ред. бр.	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Обновљиви извори енергије		1	
2.	Енергетска електроника			1
3.	Електричне машине			1

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/folders/1m5-Uk7Pq46mqGeavUWtnql_E4pBP5FUP

Образовни профил: ЕЛЕКТРИЧАР
Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију Електричар је оспособљавање лица за извођење електроинсталатерских радова, поправку кућних електроуређаја и одржавање индустријске електроопreme.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- ефикасан рад у тиму;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Постоји могућност и даљег усавршавања и школовања на било којој вишој школи.

У току школовања ученици имају могућност да посете Интегрисану средњу школу у Соколницама као и да после друге године наставе школовање у Чешкој уз признавање свих положених предмета.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава)

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		13	2	481	74		8		280			7		217			978	74		1052
1	Српски језик и књижевност	3		111			2		70			2		62			243			243
1.1	језик и књижевност*	3		111			2		70			2		62			243			243
2	Српски као нематерњи језик*	2		74			2		70			2		62			206			206
3	Страни језик	2		74			2		70			1		31			175			175
4	Физичко васпитање	2		74			2		70			2		62			206			206
5	Математика	2		74			2		70			1		31			175			175
6	Историја	2		74													74			74
7	Рачунарство и информатика		2		74													74		74
8	Географија	1		37													37			37
9	Екологија и заштита животне средине	1		37													37			37
10	Социологија са правима грађана											1		31			31			31
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37			2		70			2		62			169			169
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37			1		35			1		31			103			103
2	Изборни програми						1		35			1		31			66			66
Укупно A1+A2+Б		14	2	518	74		9 (10**)		315 (350**)			8 (9**)		248 (279**)			1081 (1147**)			1155 (1221**)
Укупно A1+A2+Б		16		592			9 (10**)		315 (350**)			8 (9**)		248 (279**)			1155 (1221**)			

Напомена: *За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	6	259	111	222		8	2	12	280	70	420	60	4	1	18	124	31	558	90	663	212	1200	150	2225
15 Физика	2			74																		74				74
16 Техничко цртање и документација		2			74																		74			74
17 Основе практичних вештина			6		0	222																		222		222
18 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70											181	37			218
19 Електрична мерења и електроника								2	1		70	35										70	35			105
20 Електричне инсталације	2			74				2			70				2			62				206				206
21 Електричне машине и погони								2	1		70	35						0				70	35			105
22 Електроопрема у индустрији															2			62				62				62
23 Предузетништво																1			31		30		31		30	61
24 Практична настава										12			420	60			18			558	60			978	120	1098
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМ								1			35				1			31				66				66
2 Изборни програми								1			35				1			31				66				66
Укупно A2+Б	7	3	6	259	111	222		8 (**9)	2	12	280 (**315)	70	420	60	4 (**5)	1	18	124 (**155)	31	558	90	663 (**729)	212	1200	150	2225 (**2291)
Укупно	16			592				22 (**23)			830 (**865)				23 (**24)			803 (**834)				2225 (**2291)				

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Рб	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни програми					
1	Лифтови		1	1	
2	Обновљиви извори енергије		1		
3	Електроенергетски водови			1	
4	Апликативни програми за електричне инсталације			1	
Општеобразовни програми					
1	Страни језик II*		1	1	
2	Изабрани спорт**		1	1	
3	Историја (одабране теме)**		1	1	
4	Изабрана поглавља математике			1	
5	Индустријска географија**		1	1	
6	Ликовна култура**		1	1	
7	Музичка култура**		1	1	
8	Биологија		1		

Напомена: * програме Страни језик II и Лифтови ученик може изабрати само у другом разреду и изучавати га једну или две године

** Ученик изборни програм бира једном у току школовања

Ученик бира бар један предмет током школовања са листе изборних стручних програма

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Електричар
када се реализује по дуалном моделу*

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	УКР	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	7	3	6	259	111	222		8	2	12	280	70	420	60	4	1	18	124	31	558	90	663	212	222	978	150	2225
15 Физика	2			74																		74					74
16 Техничко цртање и документација		2			74																		74				74
17 Основе практичних вештина			6			222																		222			222
18 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70											181	37				218
19 Електрична мерења и електроника								2	1		70	35										70	35				105
20 Електричне инсталације	2			74				2			70				2			62				206					206
21 Електричне машине и погони								2	1		70	35										70	35				105
22 Електроопрема у индустрији															2			62				62	0				62
23 Предузетништво																1			31		30		31			30	61
24 Практична настава										12			420	60			18			558	60				978	120	1098
B: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								1			35				1			31				66					66
2 Изборни програми								1			35				1			31				66					66
Укупно A2+B	7	3	6	259	111	222		8 (* *9)	2	12	280 (*3 *15)	70	420	60	4 (* *5)	1	18	124 (** 155)	31	558	90	663 (**7 29)	212	222	978	150	3446
Укупно	16			592				22 (**23)			830 (**865)				23 (**24)			803 (**834)				2225 (**2291)					

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе, практичну наставу и учење кроз рад у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1tBVKuHfqlPEIS8ow1GiATw42rBFEGms4>

Образовни профил: МОНТЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ МРЕЖА

Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ

Опис квалификације

Монтер телекомуникационих (ТК) мрежа на основу добијеног радног налога самостално обавља послове на изради, монтажи и одржавању сигнално-телекомуникационе мреже и инсталација, опреме и уређаја.

Обучен је за припремање површина и терена за полагање каблова, ранжирање портова на изводима и приступним уређајима, постављање и спајање инсталација унутар и изван објеката, постављање уређаја и пратеће опреме и њихово конфигурисање, тестирање и пуштање у рад, испитивање и надзирање рада уређаја, отклањање сметњи и замену неисправних уређаја и водова. Делотворно комуницира и сарађује са надређенима и сарадницима приликом обављања задатака и активно доприноси култури уважавања и сарадње.

Сврсисходно примењује техничке информације, информационо - комуникационе технологије (ИКТ) и унапређује њихову примену кроз учење и усавршавање.

Ефикасно примењује мере за осигурање квалитета, мере заштите на раду и мере заштите животне средине.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, монтеру ТК мрежа превасходно омогућава запошљавање и наставак школовања у датој стручној области.

Компетенције

- Припремање и организација рада
- Постављање телекомуникационе мреже
- Инсталирање одговарајуће опреме и уређаја у кабловској и бежичној мрежи
- Одржавање телекомуникационе мреже
- Кључне компетенције (рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, сарадња, одговоран однос према здрављу и одговоран однос према околини)

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	13	2			481	74			8				280				7				217				978	74			1052
1 Српски језик и књижевност	3				111				2				70				2				62				243				243
1.1 језик и књижевност*	3				111				2				70				2				62				243				243
2 Српски као нематерњи језик*	2				74				2				70				2				62				206				206
3 Страни језик	2				74				2				70				1				31				175				175
4 Физичко васпитање	2				74				2				70				2				62				206				206
5 Математика	2				74				2				70				1				31				175				175
6 Историја	2				74																				74				74
7 Рачунарство и информатика		2				74																				74			74
8 Географија	1				37																				37				37
9 Екологија и заштита животне средине	1				37																				37				37
10 Социологија са правима грађана																	1				31				31				31
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1				37				2				70				2				62				169				169
1 Грађанско васпитање / Верска настава	1				37				1				35				1				31				103				103
2 Изборни програми **									1				35				1				31				66				66
Укупно A1+B	14	2			518	74			9 (10**)				315 (350**)				8 (9**)				248 (279**)				1081 (1147**)				1155 (1221**)
Укупно A1+A2+B	16				592				9 (10**)				315 (350**)				8 (9**)				248 (279**)				1155 (1221**)				

** Број часова за ученике који за изборни програм одаберу предмет са листе општеобразовних програма

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила				
РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни програми				
1.	Страни језик II*		1	1
2.	Изабрани спорт**		1	1
3.	Историја (одабране теме)**		1	1
4.	Изабрана поглавља математике			1
5.	Индустријска географија**		1	1
6.	Ликовна култура**		1	1
7.	Музичка култура**		1	1
8	Биологија		1	

Напомена: * Страни језик II ученик може изабрати само у другом разреду и изучавати га једну или две године

** Ученик изборни програм бира једном у току школовања

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	2	6	296	74	222	0	8	2	12	280	70	420	60	3	2	18	93	62	558	90	669	206	1200	150	2225
11 Физика	2			74																		74				74
12 Основе електротехнике	3	1		111	37			2			70											181	37			218
13 Телекомуникациони линије	3			111																		111				111
14 Електроника								2			70											70				70
15 Мерења у телекомуникацијама									1		35												35			35
16 Приступне мреже и уређаји								2			70											70				70
17 Телекомуникационе инсталације								2			70											70				70
18 Телекомуникациони системи															3			93				93				93
19 Основе практичних вештина			6			222																		222		222
20 Телекомуникационе мреже										9		315	48			15		465	48					780	96	876
21 Сигнално телекомуникациони системи										3		105	12			3		93	12					198	24	222
22 Пројектно-техничка документација		1		37				1			35				1		31					103				103
23 Предузетништво															1		31		30			31		30		61
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								1			35				1		31					66				66
2 Изборни предмети**								1			35				1		31					66				66
Укупно: A2 + Б	8	2	6	296	74	222	0	8	2	12	280	70	420	60	3	2	18	93	62	558	90	735	206	1200	150	2291
Укупно: A2 + Б	16			592				22 (23**)			830 (865**)				23 (24**)			834 (865**)				2291 (2357**)				

НАПОМЕНА: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Број часова за ученике који за изборни предмет одаберу предмет са листе стручних предмета

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/126Mogs0mCLeX6vbMqvflZt4iHqwReXUW>

Подручје рада: Геодезија и грађевинарство

Образовни профил: АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције архитектонског техничара су:

- Разрада пројектне и техничке документације
- Припрема пројекта организације грађења
- Организовање припремних радова на градилишту
- Организовање послова на изградњи објекта
- Вођење градилишне документације
- Припрема техничке документације и послова за управни поступак
- Припрема процене вредности објеката високоградње

По завршетку школовања, архитектонски техничари имају знања, вештине и ставове са којима се лако могу запослити. Нека од њихових могућих радних места су: урбанистички завод, грађевинско предузеће (градилиште, технолошка разрада детаља, калкулације), пројектни биро, геодетски завод, градско комунално предузеће, грађевинска инспекција, трговина грађевинским материјалима, намештајем, опремом, агенција за продају некретнина, стамбена задруга...

Они могу започети и приватну делатност у једној од најперспективнијих грана привреде, како код нас тако и у свету.

По завршетку школовања ученици стичу основу и могућност даљег школовања на бројним факултетима и високим школама струковних студија.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

План наставе и учења за образовни профил АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД							
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње			
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		5	4			175	140		60	9	12			306	408		90	6	11			204	374		90	7	12			186	372		90
1.	Грађевински материјали	2				70			30																								
2.	Физика	2				70				2				68																			
3.	Грађевинске конструкције	2	3			70	105		30	1	3			34	102		60	1	2			34	68										
4.	Нацртна геометрија									1	2			34	68																		
5.	Слободноручно цртање										2			68																			
6.	Историја архитектуре са заштитом грађитељског наслеђа									2				68			30																
7.	Апликативни рачунарски програми									4				136				3				102											
8.	Статика и отпорност материјала									1	1			34	34			1	1			34	34										
9.	Технологија грађевинских радова									2				68				2	1			68	34		30	1	2			31	62		60
10.	Разрада пројеката																	1	3			34	102		60	1	3			31	93		
11.	Армиранобетонске конструкције																	1	1			34	34			1	2			31	62		
12.	Монтажне конструкције																									1	1			31	31		
13.	Кућне инсталације																									1	2			31	62		
14.	Урбанизам																									2				62			30
15.	Предузетништво																									2				62			
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ																		2				68				2				62			
1	Изборни предмети																	2				68				2				62			
2	Укупно A2+Б	5	4			175	140		60	9	12			306	408		90	6 (**8)	11			204 (**272)	374		90	7 (**9)	12			217 (**248)	372		90
Укупно		9				375				21				804				17 (**19)				668 (**736)				19 (**21)				679 (**741)			

Напомена:** Уколико ученик изабере све стручне изборне предмете

Наставни план: АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Σ	
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		19	2		665	70			10			340					12			408				10			310			1723	70		1793	
1	Српски језик и књижевност	3			105				3			102					3			102				3			93			402			402	
1.1	_____ језик и књижевност*	3			105				3			102					3			102				2			93			402			402	
2	Српски као нематерњи језик*	2			70				2			68					2			68				2			62			268			268	
3	Страни језик	2			70				2			68					2			68				2			62			268			268	
4	Физичко васпитање	2			70				2			68					2			68				2			62			268			268	
5	Математика	3			105				3			102					3			102				3			93			402			402	
6	Рачунарство и информатика		2			70																								70		70		
7	Историја	2			70																								70			70		
8	Ликовна култура	1			35																								35			35		
9	Географија	2			70																								70			70		
10	Хемија	2			70																								70			70		
11	Биологија	2			70																								70			70		
12	Социологија са правима грађана															2			68										68			68		
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1			35				1			34					3			102				3			93			264			264	
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			34					1			34				1			31			134			134	
2	Изборни предмети **															2			68				2			62			130			130		
Укупно A1+B		20	2		700	70			11			374				13 (15")			442 (510")				11 (13")			341 (403")			1857 (1987")	70		1927 (2057")		
Укупно		22			770				11			374				13 (15")			442 (510")				11 (13")			341 (403")				1927 (2057")				

Напомена: * За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1	*Основе нискоградње			2	2
2	*Основе комуналне хидротехнике			2	2
3	*Савремена архитектура			2	2
4	*Градитељско наслеђе и традиција			2	2
5	**Ентеријери				2
6	**Перспектива				2

* ученик бира предмете само у једној години

** подела одељења на групе

Комплетан програм профила:

https://drive.google.com/drive/folders/11DMUkAHY03bpAf_iGvsYINWAwA5XFolM

Образовни профил: ГРАЂЕВИНСКИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Стручне компетенције:

- Разрада грађевинских пројеката
- Организација припремних радова на градилишту
- Оперативно извођење и организација радова на градилишту објеката високоградње
- Оперативно организовање изградње путева и железничких пруга
- Испитивање грађевинских материјала
- Вођење документације и комуникација на градилишту
- Заштита здравља и животне средине

Циљ стручног образовања за квалификацију *грађевински техничар* је оспособљавање лица за разраду пројектне и техничке документације, организовање радова на градилишту, организовање радова на изградњи путева и железничких пруга, вођење градилишне документације, испитивање грађевинских материјала и припрему техничке документације за управни поступак. Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

План наставе и учења: ГРАЂЕВИНСКИ ТЕХНИЧАР

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД									
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње					
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б						
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		18	2			630	70			11				374					12					408					10				310		
1	Српски језик и књижевност	3				105				3				102					3					102					3				93		
1.1	_____ језик и књижевност*	3				105				3				102					3					102					2				93		
2	Српски као нематерњи језик*	2				70				2				68					2					68					2				62		
3	Страни језик	2				70				2				68					2					68					2				62		
4	Физичко васпитање	2				70				2				68					2					68					2				62		
5	Математика	3				105				3				102					3					102					3				93		
6	Рачунарство и информатика		2				70																												
7	Историја	2				70																													
8	Ликовна култура									1				34																					
9	Географија	2				70																													
10	Хемија	2				70																													
11	Биологија	2				70																													
12	Социологија са правима грађана																		2					68											
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1				35				1				34					3					102					3				93		
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1				35				1				34					1					34					1				31		
2	Изборни предмети **																		2					68				2				62			

за образовни профил Грађевински техничар

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД											
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње							
	Т	В	П	Н	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б	Т	В	П	Н	Б							
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	4			210	140			60	9	11			306	374			90	8	9			272	306			90	7	11			217	341			90
1. Грађевински материјали	2				70				18																											
2. Физика	2				70					2				68																						
3. Нацртна геометрија и техничко цртање		2				70			30		2			68		30																				
4. Грађевинске конструкције	2	2			70	70			12	2	2			68	68																					
5. Апликативни рачунарски програми											2			68				2				68														
6. Статика и отпорност материјала										1	1			34	34			1	1			34	34													
7. Саобраћајнице										1	2			34	68		30	2	2			68	68			2	1			62	31					
8. Технологија грађевинских радова										2				68				2	1			68	34		30	1	2			31	62			60		
9. Испитивање материјала и конструкција										1	2			34	68		30	1	1			34	34		30	1	2			31	62			30		
10. Механика тла и фундације																		1	1			34	34		30	1	1			31	31					
11. Армиранобетонске конструкције																		1	1			34	34			1	2			31	62					
12. Металне и дрвене конструкције																										1	1			31	31					
13. Предузетништво																											2				62					
B: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ																		2				68				2				62						
2. Изборни програм образовног профила*																		2				68				2				62						

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1	Изабрана поглавља математике			2	2
2	Логика са етиком*			2	2
3	Историја (одабране теме)*			2	2
4	Екологија и заштита животне средине*			1	1
5	Музичка култура*			1	1

*Ученик бира предмет једном у току школовања у трећем или четвртном разреду

Р.б.	Стручни изборни програми	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Апликативни рачунарски програми*				2
2.	Основе комуналне хидротехнике*			2	2
3.	Завршни радови и кућне инсталације*			2	2

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/12odO2nnFn28hZiGq0jWloSBgHE8ucZDk>

Образовни профил: МОНТЕР СУВЕ ГРАДЊЕ**Трајање образовног профила: ТРИ ГОДИНЕ**

Монтер суве градње облаже зидове и плафоне гипсаним плочама, монтира преградне зидове металним подконструкцијама и гипсокартонским плочама, облаже зидове облогама од дрвета и других материјала, монтира спуштене и закривљене плафоне и зидове.

Поставља изолационе слојеве, шупље подове, зидове у санитарним просторима са металном подконструкцијом и изведеним прикључцима за санитарне уређаје. Монтира и лепи гипсане украсе. Ради у унутрашњости простора. Посао није физички превише тежак, релативно је једноставан за извођење и чист. Захтева покретљивост тела и прецизност у раду.

Постоји могућност и даљег усавршавања и школовања на било којој вишој школи.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно				годиншње				недељно				годиншње				недељно				годиншње				годиншње					
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		11	2			374	68			10				350				7				224				948	68			1016	
1.	Српски језик и књижевност	3				102				2				70				2				64				236				236	
1.1.	језик и књижевност*	3				102				2				70				2				64				236				236	
2.	Српски као нематерњи језик*	2				68				2				70				2				64				202				202	
3.	Страни језик	2				68				2				70												138				138	
4.	Физичко васпитање	2				68				2				70				2				64				202				202	
5.	Математика	2				68				2				70				1				32				170				170	
6.	Рачунарство и информатика		2				68																			68				68	
7.	Музичка култура	1				34																			34				34		
8.	Географија	1				34																			34				34		
9.	Историја									2				70												70				70	
10.	Екологија и заштита животне средине																	1				32				32				32	
11.	Социологија са правима грађана																	1				32				32				32	
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1				34				2				70				2				64				168				168	
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1				34				1				35				1				32				101				101	
2.	Изборни предмет према програму образовног профила**									1				35				1				32				67				67	
Укупно A1 + Б		12	2			408	68			11 (12**)				385 (420**)				8 (9**)				256 (288**)				1049 (1116**)	68			1117 (1184**)	
Укупно		14			476				11 (12**)				385 (420**)				8 (9**)				256 (288**)				1117 (1184**)						

* Напомена: За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно				годиншње				недељно				годиншње				недељно				годиншње				годиншње				
	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	9	4	5	306	136	170	90		3	6	10	105	210	350	60		2	6	15	64	192	480	60		475	538	1000	210	2223
1. Нацртна геометрија и техничко цртање		2			68																					68			68
2. Основе грађевинарства	2				68			30																	68			30	98
3. Грађевински материјали	2				68																				68				68
4. Хемија	1				34																				34				34
5. Физика	2				68																				68				68
6. Грађевинске конструкције	1	2			34	68				2			70												34	138			172
6. Статика										2			70													70			70
7. Читање пројеката										2			70													70			70
8. Организација грађења									1			35						2			64				35	64			99
9. Апликативни рачунарски програми																		2			64					64			64
10. Предузетништво																		2			64					64			64
11. Технологија рада са практичном наставом	1		5		34		170	60	2		10	70		350	60	2		15		64		480	60		168		1000	180	1348
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ									1			35					1			32					67				67
1. Изборни предмет према програму образовног профила									1			35					1			32					67				67
Укупно A2+Б	9	4	5	306	136	170	90		3	6	10	105	210	350	60		2	6	15	64	192	480	60		475	538	1000	210	2223
								(**4)				(**140)					(**3)			(**96)					(**542)				(**2290)
Укупно	18				702				19				725				23				796				2223				

Напомена: **Уколико се изабере само стручни изборни предмети

Листа изборних предмета				
	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Култура становања		1	1
2.	Ентеријер		1	1
3.	Савремени грађевински материјали		1	1
4.	Одрживи развој у грађевинарству			1

Листа изборних предмета				
РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Општеобразовни предмети				
1.	Ликовна култура (одабране теме)*		1	1
2.	Страни језик			1
3.	Историја (одабране теме)*		1	1
4.	Логика			1

Напомена: * Ученик изборни предмет бира једном у току школовања

Комплетан програм: <https://drive.google.com/drive/folders/1-ZtS-9yugh-7bDMMATBHs7g0En7eop>

Подручје рада: Хемија, неметали и графичарство

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

У току четворогодишњег школовања ученици стичу стручна знања која се заснивају на: изучавању физичко-хемијских и биолошких процеса који угрожавају и деградирају животну средину; упознавању са изворима загађења животне средине преради и одлагању чврстог отпада и отпадних вода узорковању и припреми узорака воде, тла и ваздуха за лабораторијска испитивања класичним и инструменталним методама, мерењу и анализирању параметара загађења животне средине; спровођењу превентивних и заштитних мера у циљу очувања животне средине, начелима одрживог развоја, развијању еколошке свести.

Ученици се упознају са могућностима обнављања загађеног тла, воде и ваздуха и са савременим методама и техникама у области заштите животне средине. *Могућности запошљавања су:* хемијска индустрија, пољопривреда, шумарство, аквакултура, прехранбена индустрија, текстилна индустрија, саобраћај, агенције за заштиту животне средине, општинске и друге инспекцијске службе и друго.

Могућ је наставак школовања на: Природно-математичком факултету, **Технолошко-металуршком факултету**, као и на већини других факултета и виших школа.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		17	2	595	70		10		340			10		330			12		360			1625	70		1695
1	Српски језик и књижевност	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
1.1	_____језик и књижевност*	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
2	Српски као нематерњи језик*	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
3	Страни језик	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
4	Физичко васпитање	2		70			2		68			2		66			2		60			264			264
5	Математика	3		105			3		102			3		99			3		90			396			396
6	Рачунарство и информатика		2		70																		70		70
7	Историја	2		70																		70			70
8	Географија	2		70																		70			70
9	Биологија	2		70																		70			70
9	Ликовна култура	1		35																		35			35
11	Социологија са правима грађана																2		60			60			60
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		35			3		102			3		99			3		90			326			326
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1		35			1		34			1		33			1		30			132			132
2	Изборни програми према програму образовног профила**						2		68			2		66			2		60			194			194
Укупно A1 + Б		18	2	630	70		11 (13**)		374 (442**)			11 (13**)		363 (429**)			13 (15**)		390 (450**)			1757 (1951**)	70		1827 (2021**)
Укупно		20		700			11(13**)		374 (442**)			11 (13**)		363 (429**)			13 (15**)		390 (450**)			1827 (2021**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Т-теорија, В-вежбе, Б-блок настава

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				Σ			
	недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње			
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б								
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	6		210	210		60	11	6		374	204		90	10	9		330	297		120	8	9		240	270		120	1154	981		390	2525							
1 Општа и неорганска хемија	4	4		140	140		60																						140	140		60	340							
2 Техничко цртање са машинским елементима		2			70																									70			70							
3 Физика	2			70																									70				70							
4 Органска хемија								2	2		68	68		30															68	68		30	166							
5 Аналитичка хемија								2	2		68	68																	68	68			136							
6 Извори загађења животне средине								2			68			60															68			60	128							
7 Електротехника								2			68																		68				68							
8 Технолошке операције								3	2		102	68			2	2		66	66		30								168	134		30	332							
9 Хемијска технологија															2			66											66				66							
10 Физичка хемија															2	2		66	66		30								66	66		30	162							
11 Микробиологија															2	2		66	66		30								66	66		30	162							
12 Инструменталне методе анализе															2	3		66	99		30								66	99		30	195							
13 Загађивање и заштита тла																						2	1		60	30		30	60	30		30	120							
14 Прерада и одлагање чврстог отпада																						2	1		60	30		30	60	30		30	120							
15 Примена рачунара у обради података																							2			60			60				60							
16 Загађивање и заштита ваздуха																						2	1		60	30		30	60	30		30	120							
17 Загађивање вода и прерада отпадних вода																						2	2		60	60		30	60	60		30	150							
18 Предузетништво																							2			60				60			60							
B2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								2			68				2			66				2			60				194				194							
2 Изборни програм према програму образовног профила								2			68				2			66				2			60				194				194							
Укупно A2+B2	6	6		210	210		60	11 (13*)	6		374 (442*)	204		90	10 (12*)	9		330 (396*)	297		120	8 (10*)	9		240 (300*)	270		120	1154 (1348*)	981		390	2619							
Укупно A2+B2	12			480				17 (19*)				668 (736*)				19 (21*)				747 (813*)				17 (19*)				630 (690*)				2525 (2719*)								

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

Б: Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Музичка култура*		2	2	
2.	Израчунавања у хемији*		2	2	
3.	Изабрана поглавља математике*			2	2
4.	Историја (одабране теме)*		2	2	
5.	Логика са етиком*			2	2

*Ученик бира програм једном у току школовања

Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Безбедност и здравље на раду		2		
2.	Одрживи развој		2		
3.	Биохемија			2	
4.	Примена рачунара у технолошким процесима			2	
5.	Опасан отпад				2
6.	Основи квалитета				2

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1cAZuOKtSSCNKljHVCmImiYPu4peKStjN>

Образовни профил: ТЕХНИЧАР ЗА ХЕМИЈСКУ И ФАРМАЦЕУТСКУ ТЕХНОЛОГИЈУ

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за квалификацију ТЕХНИЧАР ЗА ХЕМИЈСКУ И ФАРМАЦЕУТСКУ ТЕХНОЛОГИЈУ је оспособљавање лица за планирање, праћење, контролу и анализу технолошког процеса, сировина, полупроизвода, готових производа и складиштење у хемијској и фармацеутској индустрији уз примену мера заштите животне средине, безбедности и здравља на раду у складу са стандардима и важећим прописима.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД					II РАЗРЕД					III РАЗРЕД					IV РАЗРЕД					УКУПНО			
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			годишње			
		Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Т	В	Б	Т	В	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		16	2	560	70		11		385			10		350			12		372			1667	70		1737
1	Српски језик и књижевност	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
1.1	Српски као нематерњи језик*	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
2	_____језик и књижевност*	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
3	Страни језик	2		70			2		70			2		70			2		62			272			272
4	Физичко васпитање	2		70			2		70			2		70			2		62			272			272
5	Математика	3		105			3		105			3		105			3		93			408			408
6	Рачунарство и информатика		2		70																		70		70
7	Историја	2		70																		70			70
8	Ликовна култура						1		35													35			35
9	Географија	2		70																		70			70
10	Биологија	2		70																		70			70
11	Социологија са правима грађана																2		62			62			62
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		35			3		105			3		105			3		93			338			338
1	Грађанско васпитање/Верска настава	1		35			1		35			1		35			1		31			136			136
2	Изборни програми према програму образовног профила**						2		70			2		70			2		62			202			202
Укупно A1 + Б		16	2	560	70		15 (17**)		525 (595**)			11 (13**)		385 (455**)			13 (15**)		403 (465**)			1803 (2005**)	70		1873 (2075**)
Укупно		18		630			15(17**)		525(595**)			11 (13**)		385 (455**)			13 (15**)		1082			18733 (2075**)			

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Т – теорија, В – вежбе, Б – блок настава

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		6	6		210	210		60	8	10		280	350		60	11	8		385	280		60	5	12		155	372		90	1030	1212		270	2512	
1.	Физика	2			70																								70				70		
2.	Општа и неорганска хемија	4	4		140	140		60																					140	140		60	340		
3.	Техничко цртање са машинским елементима		2			70																								70			70		
4.	Микробиологија									2			70																	70			70		
5.	Аналитичка хемија								3	3		105	105		30														105	105		30	240		
6.	Органска хемија								3	3		105	105		30														105	105		30	240		
7.	Технолошке операције								2	2		70	70			2	2		70	70									140	140			280		
8.	Сировине за хемијске и фармацеутске производе															2			70										70				70		
9.	Електротехника															2			70										70				70		
10.	Технологија хемијских производа															3	4		105	140		60							105	140		60	305		
11.	Физичка хемија															2	2		70	70			2	2		62	62		132	132			264		
12.	Контрола квалитета сировина и производа																						2			62				62			62		
13.	Аутоматска контрола процеса																						2			62				62			62		
14.	Технологија фармацеутских производа																					3	4		93	124		90	93	124		90	307		
15.	Предузетништво																						2			62				62			62		
Б: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									2			70				2			70				2			62				202				202	
2	Изборни програм образовног профила*								2			70				2			70				2			62				202				202	
Укупно A2+Б		6	6		210	210		60	8 10 ^a	10		280 350 ^a	350		60	11 13 ^a	8		385 455 ^a	280		60	5 7 ^a	12		155 217 ^a	372		90	1030 1232 ^a	1212		270	2512 (2714 ^a)	
Укупно A2+Б		12			480				18 (20 ^a)				690 (760 ^a)				19 (21 ^a)			725 (795 ^a)				17 (19 ^a)			617 (679 ^a)				2512 (2714 ^a)				

НАПОМЕНА: * Ученик бира програм са листе општеобразовних или стручних изборних програма

Р.б.	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Музичка култура*		2	2	
2.	Екологија и заштита животне средине*		2	2	
3.	Изабрана поглавља математике*			2	2
4.	Историја (одабране теме)*		2	2	
5.	Израчунавање у хемији*			2	2
6.	Логика са етиком*			2	2

* Ученик бира програм једном у току школовања у трећем или четвртном разреду.

Р.б.	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни изборни програми					
1.	Извори загађења животне средине		2		
2.	Испитивање тла, воде и ваздуха		2		
3.	Биохемија			2	
4.	Примена рачунара у технолошким процесима			2	
5.	Загађивање и заштита ваздуха				2
6.	Прерада и одлагање отпадних вода				2

Комплетан програм:

https://drive.google.com/drive/folders/1pnKjygs-WHwqTmg03G223k_4XncXVckw

Подручје рада: Пољопривреда, производња и прерада хране

Образовни профил: ПРЕХРАМБЕНИ ТЕХНИЧАР

Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Циљ стручног образовања за овај профил је оспособљавање ученика за спровођење и контролу квалитета технолошког процеса у прехрамбеној и биотехнолошкој производњи.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређивање запошљивости, усмерава да ученици буду оспособљавани за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- ефикасан рад у тиму и групним ситуацијама;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- благовремено реаговање на промене у радној средини;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

Ученици након завршене средње школе школовање могу наставити на Технолошко металуршком факултету и Пољопривредном факултету, као на већини других факултета и виших школа.

Практична и блок настава одржава се у фабрикама прехрамбене индустрије на територији града.

Сваке године се ученицима омогућава да учествују на такмичењу из области прехрамбене технологије на републичком нивоу.

Саставни део школовања је и посета сајмовима пољопривреде у Крагујевцу и Новом Саду.

Обавезни и изборни предмети по разредима са бројем часова (теоријска настава+вежбе+блок настава):

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО				
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
		Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		15	2	0		555	74	0	0	10	0	0		350	0	0	0	10	0	0		350	0	0	0	12	0	0		384	0	0	0	1639	74	0	0	1713
1.	Српски језик и књижевност	3				111				3				105				3				105				3				96				417			417	
1.1	_____језик и књижевност	3				111				3				105				3				105				3				96				417			417	
2.	Српски као нематерњи језик	2				74				2				70				2				70				2				64				278			278	
3.	Страни језик I	2				74				2				70				2				70				2				64				278			278	
4.	Физичко васпитање	2				74				2				70				2				70				2				64				278			278	
5.	Математика	3				111				3				105				3				105				3				96				417			417	
6.	Рачунарство и информатика		2				74																										74			74		
7.	Историја	2				74																											74			74		
8.	Екологија и заштита животне средине	1				37																											37			37		
9.	Географија	2				74																											74			74		
10.	Социологија са правима грађана																								2				64				64			64		
A2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1	0	0		37	0	0	0	3	0	0		105	0	0	0	3	0	0		105	0	0	0	3	0	0		96	0	0	0	343	0	0	0	343
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1				37				1				35				1				35				1				32				139			139	
2.	Изборни предмет према програму образовног профила**					0				2				70				2				70				2				64				204			204	
Укупно A1+ A2		18				666				11 (13**)				385 (455**)				11 (13**)				385 (455**)				13 (15**)				416 (480**)				1852 (2056**)				1852 (2056**)

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								IV РАЗРЕД								УКУПНО								Σ
		недељно				годиниње				недељно				годиниње				недељно				годиниње				недељно				годиниње				годиниње								
		Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б									
		Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б									
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		6	8		222	296			11	8		385	280		60	10	9		350	315		60	6	11		192	352		60	1149	1243		180	2572								
1	Исхрана људи	1			37																									37			37									
2	Технике рада у лабораторији		6			222																								222			222									
3	Физика	2			74				2			70																		144			144									
4	Хемија	3	2		111	74			3	2		105	70																	216	144		360									
5	Аналитичка хемија								1	2		35	70																	35	70		105									
6	Основи прехр технол* Технологија воде								2	2		70	70		60															70	70		60	200								
7	Технолошке операције								3	2		105	70			3	2		105	70											210	140		350								
8	Ензимологија															1			35											35			35									
9	Физичка хемија															2	2		70	70										70	70		140									
10	Микробиологија															2	2		70	70										70	70		140									
11	Изборне прехранбене технологије 1															2	3		70	105		60								70	105		60	235								
12	Изборне прехранбене технологије 2																					4	6			128	192		60	128	192		60	380								
13	Контрола квалитета у прехр. индустрији																					2	3			64	96			64	96			160								
14	Предузетништво																						2				64				60			60								
B2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ									2			70				2			70				2			64				204				204								
1	Изборни предмет према програму образовног профила								2			70				2			70				2			64				204				204								
Укупно A2+B2		6	8		222	296			11 (^{**} 13)	8		385 (^{**} 455)	280		60	10 (^{**} 12)	9		350 (^{**} 420)	315		60	6 (^{**} 8)	11		192 (^{**} 256)	352		60	1149 ^{**} 1353)	1243		180	2572 (^{**} 2776)								
Укупно A2+B2		14				518				19 (^{**} 21)				725 (^{**} 795)				19 (^{**} 21)				725 (^{**} 795)				17 (^{**} 19)				604 (^{**} 668)				2572 (^{**} 2776)								

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе, практичну наставу и наставу у блоку

** Ученик бира са листе изборних општеобразовних или стручних предмета

*** Стручно веће наставника прехранбено - технолошке групе предмета бира за свако уписано одељење одговарајућу технологију са листе изборних технологија у зависности од типа производње у региону у коме се налази школа

Листа изборних технологија у оквиру обавезних стручних предмета

Листа изборних технологија*		РАЗРЕД	
		III	IV
Изборне прехранбене технологије 1	Технологија безалкохолних пића	*	
	Технологија кондиторских производа	*	
	Технологија млинарства	*	
	Технологија сточне хране	*	
	Технологија скроба	*	
Изборне прехранбене технологије 2	Технологија шећера		*
	Технологија уља и биљних масти		*
	Технологија органских киселина		*
	Технологија прераде воћа и поврћа		*
	Технологија пекарства		*
	Индустријска производња готове хране		*
	Технологија млека		*
	Технологија меса		*
	Технологија слата и пива		*
	Технологија вина, винских и воћних дестилата		*
	Технологија пекарског квасца		*
	Технологија етанола и јаких алкохолних пића		*

A2:Листа изборних предмета према програму образовног профила

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни предмети					
1	Други страни језик		2	2	2
2	Изабрани спорт		2	2	2
3	Историја (одабране теме)		2	2	2
4	Филозофија				2
5	Логика са етиком			2	
6	Неорганска хемија		2	2	
7	Рачунање у хемији				2
8	Биологија			2	
9	Ликовна култура		2	2	2
10	Музичка култура		2	2	2
11	Изабрана поглавља математике			2	2
12	Физика			2	2
13	Географија у пољопривреди		2	2	

B2: Листа изборних предмета према програму образовног профила

РБ	Листа изборних предмета	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Основе туризма		2	2	2
2.	Аграрни туризам			2	2
3.	Основе угоститељства		2	2	2
4.	Припрема јела са жара			2	2
5.	Основе посластичарства			2	2
6.	Историја пиварства			2	2
7.	Култура вина			2	2
8.	Задругарство			2	2

Комплетан програм: https://drive.google.com/drive/folders/1_r3YREh32CbZ7zHeX-PDMfTWn-8P1s47

Образовни профил: ПРЕХРАМБЕНО-БИОТЕХНОЛОШКИ ТЕХНИЧАР
Трајање образовног профила: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

I План наставе и учења:
за образовни профил Прехрамбено-биотехнолошки техничар

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ			
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		15	2		540	72			10			350			10			350				12			372				1612	72			1684	
1.	Српски језик и књижевност	3			108				3			105			3			105				3			93				411			411		
1.1	_____језик и књижевност*																																	
2.	Српски као нематерњи језик*																																	
3.	Страни језик I	2			72				2			70			2			70				2			62				274			274		
4.	Физичко васпитање	2			72				2			70			2			70				2			62				274			274		
5.	Математика	3			108				3			105			3			105				3			93				411			411		
6.	Рачунарство и информатика		2			72																							72			72		
7.	Историја	2			72																							72			72			
8.	Екологија и заштита животне средине	1			36																							36			36			
9.	Географија	2			72																							72			72			
10.	Социологија са правима грађена																				2			62				62			62			
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			36				3			105			3			105				3			96				343			343		
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1			36				1			35			1			35				1			31				137			137		
2.	Изборни програми према програму образовног профила**				0				2			70			2			70				2			62				202			202		
Укупно A1+ A2		18			648				11 (13**)			385 (455**)				11 (13**)			385 (455**)				13 (15**)			403 (465**)				1821 (2023**)				1821 (2023**)

Напомена:*За ученике који наставу слушају на матерњем језику националне мањине

** Ученик бира предмет са листе општеобразовних или стручних изборних програма

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Прехрамбено – биотехнолошки техничар*

		I РАЗРЕД						II РАЗРЕД						III РАЗРЕД						IV РАЗРЕД						УКУПНО								
		недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			годишње								
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ			
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		6	8		216	288		30	10	9		350	315		60	10	9		350	315		60	7	10		217	310		90	1133	1228		240	2601
1	Основи прехрамбене технологије	2	2		72	72		30																				72	72		30	174		
2	Технике рада у лабораторији		4			144																								144			144	
3	Физика	2			72			2			70																		142				142	
4	Хемија	2	2		72	72		2	2		70	70																	142	142			284	
5	Аналитичка хемија							2	1		70	35																	70	35			105	
6	Прехрамбена технологија							2	4		70	140		30	2	4		70	140		30	3	3		93	93		54	233	373		114	650	
7	Технолошке операције							2	2		70	70		30	2	2		70	70		30	2	2		62	62		36	202	202		96	500	
8	Биохемија														2			70											70				70	
9	Физичка хемија														2	1		70	35										70	35			105	
10	Микробиологија														2	2		70	70										70	70			140	
11	Контрола квалитета у прехрамбеној индустрији																					2	3		62	93			62	93			155	
12	Предузетништво																						2			62				62			62	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								2			70				2			70				2			62				202				202	
2	Изборни програми према програму образовног профила**							2			70				2			70				2			62				202				202	
Укупно Б1+Б2		6	8		216	288		30	10**12	9		350**420	315		60	10**12	9		350**420	315		60	7**9	10		217**279	310		90	1133**1335	1228		240	2601**2803
Укупно Б1+Б2		14			534			19**21			725 (**795)			19**21			725 (**795)			17**19			617 (**679)			2601 (**2803)								

Напомена: * Подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, вежбе и наставу у блоку

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Програм предмета Хемија, измењен од школске 2025/2026. године.

РАЗРЕД	НАСТАВА				ПРАКСА	УКУПНО
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I	72	72				144
II	105	35				140

A2: Листа изборних програма према програму образовног профила

РБ	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Општеобразовни програми					
1.	Други страни језик		2	2	2
2.	Изабрани спорт		2	2	2
3.	Историја (одабране теме)*		2	2	2
4.	Филозофија				2
5.	Логика са етиком			2	
6.	Неорганска хемија*		2	2	
7.	Рачунање у хемији				2
8.	Биологија*		2	2	2
9.	Ликовна култура*		2	2	2
10.	Музичка култура*		2	2	2
11.	Изабрана поглавља математике*			2	2
12.	Географија у пољопривреди*		2	2	

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила

Рб.	Листа изборних програма	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1	Основне туризма*		2	2	2
2	Аграрни туризам*		2	2	2
3	Основне угоститељства*		2	2	2
4	Припрема јела са жара*		2	2	2
5	Историја пиварства*		2	2	2
6	Прерада органских производа*		2	2	2
7	Колачи од теста*			2	2
8	Технологија хлађења прехранбених производа*		2	2	2

Напомена: *ученик бира програм једном у току школовања.

I ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за образовни профил Прехрамбено – биотехнолошки техничар
када се реализује по дуалном моделу*

		I РАЗРЕД						II РАЗРЕД						III РАЗРЕД						IV РАЗРЕД						УКУПНО								
		недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			недељно			годишње			годишње								
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ			
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		6	8		216	288		30	10	3	6	350	105	210	60	10	3	6	350	105	210	60	7	4	6	217	124	186	90	1133	622	606	240	2601
1	Основи прехрамбене технологије	2	2		72	72		30																					72	72		30	174	
2	Технике рада у лабораторији		4			144																								144			144	
3	Физика	2			72				2			70																	142				142	
4	Хемија	2	2		72	72			2	2		70	70																142	142			284	
5	Аналитичка хемија								2	1		70	35																70	35			105	
6	Прехрамбена технологија								2		4	70		140	30	2		4	70		140	30	3		3	93		93	54	233	373	373	114	650
7	Технолошке операције								2		2	70		70	30	2		2	70		70	30	2		2	62		62	36	202		202	96	500
8	Биохемија															2			70										70				70	
9	Физичка хемија															2	1		70	35									70	35			105	
10	Микробиологија															2	2		70	70									70	70			140	
11	Контрола квалитета у прехрамбеној индустрији																						2	2	1	62	62	31		62	93	31		155
12	Предузетништво																							2			62			62			62	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									2			70				2			70				2			62				202				202
2	Изборни програми према програму образовног профила**											2				2			70				2			62				202				202
Укупно Б1+Б2		6	8		216	288		30	10**12	3	6	350**420	105	210	60	10**12	3	6	350**420	105	210	60	7**9	4	6	217**279	124	186	90	1133**1335	622	606	240	2601**2803
Укупно Б1+Б2		14			534			19**21			725 (**795)			19**21			725 (**795)			17**19			617 (**679)			2601 (**2803)								

Напомена: * Дуални модел подразумева реализацију наставе кроз теоријску наставу, учење кроз рад код послодавца, вежбе и учење кроз рад у блоку

** Ученик бира програм са листе изборних општеобразовних или стручних програма

Комплетан програм:

<https://drive.google.com/drive/folders/1g1NVhMI5aaQpy4jfLu-eDZvF7qwaaYEQ>

4. Начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних планова и програма и врсте активности у образовно-васпитном раду

Образовно-васпитни рад у школи представља јединствен, динамичан процес који се остварује кроз наставне и ваннаставне активности. Ове активности су пажљиво планиране и међусобно усклађене како би се обезбедило стицање прописаних кључних и међупредметних компетенција, исхода учења и стандарда постигнућа за све образовне профиле.

У циљу максималне транспарентности и ефикасности, структура образовно-васпитног рада подељена је на следеће категорије:

1. Обавезни облици образовно-васпитног рада за редовне ученике

- Теоријска настава, практична настава и вежбе

Основни облици рада који се изводе у учионицама, специјализованим кабинетима, лабораторијама, грађевинским радионицама и код послодаваца кроз учење кроз рад.

- Допунска и додатна настава

Допунска настава се организује као подршка ученицима који имају потешкоће у савладавању градива, док се додатна настава фокусира на рад са талентованим ученицима и припрему за такмичења и смотре.

- Професионална пракса и блок настава

Реализује се у складу са плановима и програмима наставе и учења за свако подручје рада, са посебним фокусом на реално радно окружење и сарадњу са привредним субјектима.

- Припремна настава

Организује се за ученике који полажу разредни, поправни или матурски/завршни испит.

- Друштвено-корисни (хуманитарни) рад

Планира се на нивоу школе ради развијања емпатије, солидарности, социјалних вештина и одговорности према локалној заједници и еколошком окружењу.

2. Обавезни облици образовно-васпитног рада за ванредног ученика

За ученике који се школују у статусу ванредног ученика (преквалификација, доквалификација или ванредно школовање), школа организује:

- Консултативно-инструктивни рад (индивидуалне или групне консултације);
- Припремну наставу пред испитне рокове;
- Практичну наставу и вежбе у школским објектима, уколико ученик нема доказ о обављеној пракси код послодавца.

3. Изборни програми и предмети

Ученик обавезно бира између Верске наставе и Грађанског васпитања на почетку школске године и изабрани предмет је обавезан за ученика до краја школске године.

Остали изборни програми изводе се са листе изборних програма према специфичностима образовног профила и подручја рада.

4. Факултативни облици рада

Ови облици нису обавезни, али ученик може за њих одредити, нпр. настава другог страног језика (чешки језик).

5. Ваннаставни облици:

Рад секција (спортске, драмска, информатичка, еколошка), учешће у хуманитарним акцијама, хор, спортско-рекреативне активности и екскурзије.

5. Специфични облици рада: Настава на даљину

Као школа са високим капацитетом у области информационих технологија, школа поседује све неопходне просторне, кадровске и материјално-техничке услове за успешно извођење наставе на даљину.

Овај вид наставе остварује се искључиво на образложени захтев родитеља, односно другог законског заступника (због здравствених или других оправданих разлога), за сваку школску годину понаособ.

Школа подноси захтев Министарству просвете ради добијања званичне сагласности, након чега се настава реализује према утврђеном протоколу кроз заједничку платформу за учење, уз стриктно вођење законске електронске евиденције.

Дидактичко-методички принципи у реализацији наставе

У циљу остваривања високих стандарда постигнућа и функционалног знања ученика, наставници и стручни сарадници се у свом раду руководе наставним принципима. Ови принципи представљају методолошки ослонац за планирање, извођење и вредновање образовно-васпитног рада у свим подручјима рада наше школе:

- **Начело систематичности и поступности:** Наставни садржаји се реализују по логичком редоследу, формирајући стабилну базу знања око кључних стручних појмова. Поступност се огледа у преласку од једноставнијих ка сложенијим задацима (од познатог ка непознатом, од конкретног ка апстрактном). На нивоу четворогодишњег циклуса, градиво се концентрично и слојевито надограђује, омогућавајући ученицима да усвојена знања из претходних година успешно интегришу у напредне стручне модуле и практичан рад.
- **Начело примерености и оптималног напора:** Обим, садржај и методе рада прилагођени су психофизичким могућностима и узрасту ученика. Настава је конципирана тако да не буде ни претешка ни прелака, већ да представља подстицајан изазов који мотивише ученика. Кроз снажну **међупредметну корелацију**, задаци се смештају у контекст који је ученицима близак и препознатљив.
- **Начело индивидуализације и социјализације:** Препознају се и поштују личне карактеристике, предзнања и темпо напредовања сваког ученика (диференцирани приступ настави, подршка кроз ИОП, рад са талентима). Истовремено, кроз групни рад, тимске стручне пројекте и вршњачко учење, развијају се интерперсоналне вештине, емпатија, колегијалност и припадност колективу, што је кључно за будуће социјално и радно окружење.
- **Начело активности и развоја:** Ученик се поставља у позицију активног субјекта, а не пасивног посматрача. Компетенције и функционална знања стичу се сопственим ангажовањем ученика кроз истраживачки рад, лабораторијске вежбе, програмирање и решавање конкретних проблема из праксе. Овакав приступ директно води ка развоју критичког мишљења и целокупне личности ученика.
- **Начело рационализације и економичности:** Подарзумева постизање максималних образовних и васпитних ефеката уз оптимално коришћење времена, наставних средстава и енергије. Ефикасност се постиже употребом савремених наставних метода, дигиталних алата (платформи за учење), планирањем блок наставе и ефикасним коришћењем ресурса школских радионица и лабораторија.
- **Начело повезаности теорије са праксом и очигледности:** Свако теоријско знање своју верификацију и смисао добија кроз практичну примену у ИТ кабинетима, електро и грађевинским радионицама, лабораторијама за хемију и прехранбену технологију, као и у реалном радном окружењу код послодаваца. Очигледност се обезбеђује коришћењем савремених симулација, модела, мултимедијалних средстава и реалних алата који се користе у модерној индустрији.

Општи исходи образовања и васпитања

Општи исходи образовања и васпитања представљају синтезу целокупног четворогодишњег процеса у нашој школи. Они дефинишу интегрисани скуп функционалних знања, вештина и вредносних ставова које ученик поседује на крају средњошколског циклуса, а који му омогућавају лични развој, успешан наставак школовања или директно укључивање у савремени свет рада и друштво.

Кроз пажљиво планирање теоријске и практичне наставе, школа обезбеђује све неопходне образовне, дидактичке и техничке услове како би ученици по завршетку школовања остварили опште исходе и били трајно оспособљени да:

- **Конструишу и примењују знање:** Усвајају, активно примењују и ефикасно размењују стечена знања и искуства у професионалном и приватном контексту.
- **Управљају процесом учења („Научити како се учи”):** Аутономно развијају стратегије за доживотно учење, користећи своје когнитивне капацитете на критички и продуктиван начин.
- **Професионално се интегришу:** Владају стручним знањима и специфичним практичним вештинама неопходним за брзу адаптацију на тржишту рада или за успешан наставак академског образовања.
- **Решавају проблеме и доносе одлуке:** Самостално идентификују комплексне професионалне и животне проблеме и решавају их ослањајући се на критичко, аналитичко и креативно мишљење.
- **Колаборирају и раде у тимовима:** Ефикасно и конструктивно сарађују са другима као равноправни чланови тима, струковне групе, организације или шире друштвене заједнице.
- **Саморегулишу сопствене активности:** Одговорно, зрело и ефикасно управљају собом, својим временом, емоцијама и професионалним активностима.
- **Аналитички управљају информацијама:** Успешно прикупљају, анализирају, систематизују, организују и критички процењују релевантност података из различитих извора.
- **Ефикасно комуницирају:** Јасно и професионално комуницирају у вербалној, писаној, визуелној и симболичкој форми, уз висок ниво дигиталне и опште писмености.
- **Одговорно користе технологију и науку:** Ефикасно и критички користе научна и технолошка достигнућа у оквиру своје струке, показујући висок ниво одговорности према сопственом животу, здрављу и сигурности других, као и према очувању животне средине (еколошка свест).
- **Системски сагледавају свет:** Схватају свет као целину међусобно повезаних система, разумевајући друштвене и економске процесе и чињеницу да локалне акције имају глобалне импликације.
- **Делују предузетнички:** Проактивно покрећу и спремно прихватају иновације и промене, преузимају личну и професионалну одговорност, те имају јасно изражен предузетнички дух усмерен ка постизању успеха и остваривању циљева.

Општи стандарди постигнућа

Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања дефинисани су на основу очекиваних кључних компетенција које ученици треба да развију до краја свог средњошколског циклуса. Сви општеобразовни предмети дају свој специфичан допринос овом развоју.

Стандарди су национално дефинисани за кључне предмете (српски језик и књижевност, математика, историја, географија, физика, хемија, биологија и страни језици) и описани су кроз три нивоа постигнућа. Виши нивои не подразумевају само шири обим чињеничног знања, већ и дубље разумевање и сложеније вештине, уграђујући у себе захтеве нижих нивоа.

<i>Ниво постигнућа</i>	<i>Очекивани обухват ученика</i>	<i>Функционални циљ</i>
Основни ниво	Већина ученика који завршавају средње образовање.	Стицање базичних знања, вештина и ставова неопходних за активно, функционално и продуктивно учешће у свакодневном животу (личној, друштвеној и привредној сфери).
Средњи ниво	Ученици четворогодишњих профила у одређеним предметима.	Оспособљавање ученика за успешно интегрисање у свет рада на сложенијим позицијама или за наставак академског образовања (студија) у различитим областима.
Напредни ниво	Талентовани ученици и они који се уже специјализују за одређену област.	Постизање високог степена апстракције и критичке примене знања, што је примарни услов за наставак школовања на факултетима где су те компетенције кључне (нпр. напредни ниво математике/физике за ИТ профиле).

Имплементација и вредновање стандарда

Наставни стандарди представљају објективну основу на којој се гради систем оцењивања у школи. Они су директно интегрисани у структуру **државне матуре** (опште и стручне матуре у делу општеобразовних предмета). Достизање одређеног нивоа стандарда, верификовано кроз екстерно тестирање на матурском испиту, повезано је са издавањем јавне исправе о завршеном средњем образовању и представља услов за упис на одговарајуће високошколске установе.

Програми обавезних и изборних општеобразовних предмета, начин њиховог остваривања, исходи и стандарди налазе се на линку:

<https://drive.google.com/drive/folders/1AsWq7BJ7t63c-t8uHzqm0q9nyqlBjGVw>

Онлајн, комбинована и хибридна настава

Школа користи напредну дигиталну инфраструктуру како би обезбедила континуитет, квалитет и флексибилност образовно-васпитног процеса. У зависности од друштвеног контекста, епидемиолошких или ванредних околности, као и дидактичких потреба појединих предмета, настава се може изводити кроз три модела: онлајн, комбиновани и хибридни модел учења.

1. Онлајн настава (Учење на даљину у ванредним околностима)

Онлајн настава се активира у случајевима ванредног стања, ванредних ситуација или околности које пропише надлежно министарство, а у складу са препорукама за општу безбедност.

Реализација и алати: Процес се изводи у потпуности у дигиталном простору без непосредног боравка у школској згради. Школа као примарни систем користи пакет апликација **Google Workspace**, који омогућава сигурну комуникацију, дељење ресурса и колаборацију у реалном времену кроз разне сервисе.

Улога наставника и ученика: Наставник креира подстицајно виртуелно окружење, води и усмерава рад ученика, те одржава редован живи контакт путем видео-конференцијских алата за пружање повратне информације и подршке. Од ученика се очекује виши степен самоорганизације, одговорности и аутономије у раду.

2. Комбинована настава (Протокол за специфичне услове рада)

У случају потребе за редукцијом броја ученика у физичком простору, школа примењује комбиновани модел:

Теоријска настава: Одељења се деле на две групе — док једна група прати наставу непосредно у школи, друга наставне садржаје савладава од куће путем система за учење на даљину, наизменично по утврђеном распореду.

Практична настава и вежбе: С обзиром на специфичност подручја рада (ИТ, грађевина, хемија, прехранбена технологија), вежбе и практична настава заједно са блок наставом задржавају приоритет непосредног рада у школи и реализују се у специјализованим кабинетима, лабораторијама и радионицама у мањим, функционалним групама.

Оцењивање и ваннаставни рад: Писмени задаци и сумативно оцењивање изводе се непосредно у школи (уз поделу на групе или коришћење већих просторија). Ваннаставне активности, програми подршке (допунска, додатна и припремна настава), као и рад

Ученичког парламента, прилагођавају се ситуацији и доминантно се селе у онлајн окружење, док се реализација екскурзија и масовних манифестација привремено замрзава у небезбедним условима.

3. Хибридна настава (Редован модел за иновативну наставу)

За разлику од онлајн модела, хибридна настава се у нашој школи не везује искључиво за кризне ситуације, већ представља **стандардни, флексибилни дидактички алат** у редовном раду. Она подразумева планско комбиновање непосредног рада у школи и активности у дигиталном окружењу са циљем продужетка образовног контакта ван школе.

- **Концепт „Окренуте учионице”**

Наставници користе могућност да класична предавања пошаљу у онлајн простор (у виду видео-материјала, презентација, симулација), док се драгоцено време на школском часу користи за жив контакт, групни рад, вршњачко учење, решавање практичних задатака и пружање додатне подршке ученицима.

- **Аналитика учења**

Наставници користе напредне статистичке податке и аналитику коју нуде системи за управљање учењем (Moodle, Classroom) како би добили прецизан увид у индивидуални напредак сваког ученика и на основу тога персонализовали задатке.

Дигитална инфраструктура и стручна подршка школе

- **Портал за електронско учење:**

Поред Гугл-учионица које се користе за редовну размену материјала и формативно оцењивање, школа поседује и развија сопствени портал за електронско учење на адреси <http://e-ucenje.prvatehnicka.edu.rs/>

Портал је базиран на платформи **Moodle** и примарно се користи у настави стручних предмета чији комплексни дидактички захтеви (напредни тестови, симулације, предаја великих кодова или пројеката) превазилазе могућности стандардних алата.

- **Мрежна повезаност:**

Школа је пуноправно прикључена на **Академску мрежу Србије (AMRES)**, чиме је обезбеђен брз, стабилан и безбедан интернет проток неопходан за мултимедијалне садржаје и рад у облаку.

- **Тим за подршку онлајн учењу:**

Овај специјализовани интерни тим врши континуирану техничку и образовну подршку. Задатак тима је администрација система за управљање учењем, обука наставника за примену нових образовних технологија, дигитална заштита података, као и помоћ ученицима у савладавању дигиталних баријера.

На Гугл-учионицама наставници обавезно објављују не само материјале, већ и јасне исходе учења и критеријуме оцењивања за сваку тему, чиме се процес праћења напредовања чини потпуно транспарентним за ученике и родитеље.

Пројектна настава

Пројектна настава у нашој школи представља алтернативу традиционалном, предавачком моделу рада. Она потпуно трансформише улогу ученика из пасивног посматрача у активног креатора образовног процеса. У овом моделу, фронтални облик рада сведен је на минимум (у виду уводних инструкција и менторског усмеравања), док се комплетан процес организује око истраживања, планирања и израде конкретног пројекта.

Кључне карактеристике пројектне наставе у нашој установи:

- **Интердисциплинарност и интеграција знања:**

Пројектне теме повезују садржаје из различитих предмета, омогућавајући ученицима да схвате функционалну везу између теорије и праксе.

- **Кооперативно учење и тимски рад:**

Акценат је на вршњачкој сарадњи, дељењу одговорности за заједнички резултат и развоју социјалних вештина.

- **Употреба савремене технологије:**

Ученици користе напредне дигиталне алате за истраживање, анализу података, колаборацију у облаку и финално обликовање продуката.

- **Издазак из оквира учионице:**

Настава се повезује са реалним контекстом кроз теренски рад, посете компанијама, сарадњу са локалном заједницом и социјалним партнерима.

Сваки пројекат се завршава креирањем крајњег продукта који се јавно презентује стручној јавности, родитељима или локалној заједници.

С обзиром на специфичност наша 4 подручја рада, продукти могу бити високо диверзификовани:

- Функционалне мобилне или веб апликације, софтверска решења за аутоматизацију, програмирани микроконтролери, видео-игре или симулације мрежних система.
- Макете архитектонских објеката, 3D дигитални модели простора, геодетски планови или изложбе пројектних решења.
- Лабораторијске анализе, еколошке студије утицаја на животну средину, нови прехранбени производи или биотехнолошки прототипови.
- Тематске изложбе, научно-популарни кратки филмови, стручне презентације и едукативне радионице.

Пројектна настава у нашој школи није спорадична активност, већ системски подржана пракса заснована на међународном искуству:

- **Приручник за пројектну наставу:**

Као директан резултат учешћа наставника у међународном ERASMUS+ пројекту „*Пројектна настава као део савремене наставе Прве техничке школе*” и студијског боравка у италијанској школи ISS CARDARELLI, креиран је стручни приручник. Овај документ је јавно доступан на сајту школе и служи као методолошки водич свим наставницима за успешно планирање и реализацију пројеката.

- **Примери добре праксе:**

На званичној веб-страници школе, у оквиру дигиталне секције Настава → Пројектна настава, успостављена је отворена база реализованих пројеката која служи за дисеминацију резултата и као инспирација за будуће генерације ученика и наставника.

- **Интерни развојни тимови:**

Континуирану подршку, мотивацију и подстицај за укључивање ученика и наставника у ове активности пружају два специјализована тела на нивоу школе:

- 1) **Тим за израду и конкурисање на пројектима** (фокусиран на локалне, националне и инфраструктурне пројекте).
- 2) **Тим за Ерасмус и eTwinning пројекте** (оријентисан ка међународној сарадњи, размени ученика и умрежавању са европским образовним установама).

5. Програм допунске, додатне и припремне наставе

Програм допунске наставе

Допунска настава остварује се са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Уочавање тешкоћа код ученика	Разговор, иницијални тест,	Предметни наставник
Давање препоруке за похађање допунске наставе	На родитељском састанку упознавање родитеља са препоруком, на редовним часовима и на часу одељењског старешине мотивисати ученике	Предметни наставник, одељењски старешина
Организација часова допунске наставе	Избор и припрема наставних садржаја, одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада	Стручно веће
Израда плана допунске наставе (на основу иницијалних тестова и запажања о потешкоћама у усвајању градива из претходних школских година)	Усаглашавање термина са распоредом часова, избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставник
Утврђивање области учења у којој ученику треба додатна подршка у учењу и прилагођавање оперативног плана допунске наставе индивидуалним потребама ученика	Праћење током редовне и допунске наставе, припремање разноврсних садржаја, припрема наставног материјала	Предметни наставник
Праћење постигнућа (вођење евиденције)	Дневник допунске наставе. Анкета ученика	Предметни наставник

Програм додатне наставе

Додатну наставу школа остварује за ученика који постиже изузетне резултате или показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова додатне наставе	Усаглашавање динамике часова са календаром такмичења	Стручно веће
Израда плана додатне наставе	Усаглашавање термина са распоредом часова и календаром такмичења Избор садржаја, начина остваривања садржаја	Предметни наставници
Организација школског такмичења	За општестручне предмете у сарадњи са Министарством просвете или самостално за стручне предмете	Предметни наставници
Наставни материјал за ученике	Припрема наставног материјала и упућивање на другу литературу	Предметни наставници
Едукација за истраживачки рад	Упућивање ученика у Истраживачку станицу Петница и Центар за таленте	Предметни наставници
Вођење евиденције	Књига евиденције	Предметни наставници

Програм припремне наставе

Припремну наставу школа остварује за редовног ученика који се упућује на полагање разредног испита и за ванредног ученика.

Припремна настава остварује се и за ученика који је упућен на полагање поправног испита, у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит.

У школи се организује припрема свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

Програм припремне наставе за поправни испит

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација часова припремне наставе и обавештавање	Одређивање фонда часова и усаглашавање са календаром рада. Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Стручно веће
Израда плана припремне наставе	Избор садржаја, начина остваривања садржаја у договору са ученицима. Обавештавање одељењског старешине и ученика о начину остваривања наставе и распоред одржавања	Предметни наставници, одељењски старешина
Припрема наставног материјала за ученике	Наставник припрема наставни материјал се састоји од садржаја који су по критеријумима стручног већа за оцену довољан. Прослеђује га ученику и обавештава га како се поправни испит спроводи.	Предметни наставници
Реализација припремне наставе	Предметни наставник реализује планирани број часова у недељи пре поправног испита тако што води евиденцију присутности, проверава колико је ученик самостално савладао задатке које је добио на крају наставе, објашњава и помаже му да их научи.	Предметни наставници

Програм припремне наставе за матурски и завршни испит

Матурски испит је један од елемената система обезбеђивања квалитета стручног образовања. Полагањем матурског испита у средњем стручном образовању, појединац стиче **квалификацију** неопходну за учешће на тржишту рада.

Матурским испитом се проверава да ли је ученик, по успешно завршеном четворогодишњем образовању, стекао стандардом квалификације прописана знања, вештине, ставове и способности, тј. стручне компетенције за занимање за које се школовао у оквиру образовног профила.

Матурски испит састоји се од три независна испита:

- испит из српског језика и књижевности,
- испит за проверу стручно–теоријских знања,
- матурски практични рад.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Планирање припремне наставе	На почетку школске године на разредном већу завршних разреда подсећање на правилник и приручнике о полагању испита. Одређивање фонда часова по предметима за припрему ученика. Именовање ментора за сваки образовни профил.	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа
Обезбеђивање техничких ресурса за реализацију свих испита	Наставни материјал, наставна средства, приручници, техничка помагала	Директор, стручна већа, предметни наставници
Упознавање ученика и родитеља са структуром испита	На часовима одељењског старешине објаснити ученицима начин и организацију матурског или завршног испита. Упознати ученике са календаром рада школе и њиховим обавезама.	Одељењски старешина, ментори
Израда распореда полагања испита	Израда распореда у складу са календаром рада	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа

Обука чланова комисија за оцењивање	У периоду припреме школа организује обуку чланова комисија за оцењивање на матурском испиту уз подршку стручних сарадника школе.	Директор, помоћници, руководиоци стручних већа
Реализација припремне наставе	Ментори информишу ученике о критеријумима оцењивања. Наставници стручних предмета у току школске године са ученицима савладавају садржај приручника кроз домаће и пројектне задатке. На часовима блок наставе последње наставне недеље решавају задатке за практичан део испита. У недељи пре матурских (завршних) испита ментори држе консултације за све ученике који су заинтересовани да се припремају у школи.	Ментори
Евалуација	Упоредна анализа у односу на претходне периоде	Тим за развојно планирање

Матурски испит реализује се према званичним приручницима о полагању матурског испита, који се налазе на следећем линку:

<https://drive.google.com/drive/folders/1Chdde3Ji5rQHwEtmRwcTrCE3bBO7vzr4>

6. Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

Брзина технолошких и социјалних промена у савременом свету рада пред образовни систем поставља јасан захтев: развијање флексибилних компетенција за послове будућности и оспособљавање ученика за брзо прилагођавање променама. Опште међупредметне компетенције излазе из традиционалних оквира појединачних предмета. Оне интегришу школска знања и припремају ученике да буду конкурентни и функционални у професионалном простору, као и да активно реализују своје грађанске улоге.

Оријентација ка компетенцијама не подразумева увођење нових предмета, већ динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова кроз различите реалне контексте. То се у нашој школи постиже међупредметном сарадњом и координисаним планирањем стручних већа.

Сваки наставни час, како у учионици тако и у лабораторији, радионици или кабинету, прилика је за развој ових вештина кроз:

- **Ситуационо учење (Решавање проблема):** Стављање ученика у ситуације које траже функционалну примену знања у потпуно новим и неизмењеним околностима, а не кроз једноставну репликацију научених шаблона.
- **Истраживачки рад и иновације:** Креирање активности које подстичу ученике на истраживање, критичку анализу и стварање нових, опипљивих продуката рада.
- **Баланс индивидуалне и групне одговорности:** Стварање равнотеже између самосталног рада (развој личне одговорности) и групних активности, чиме се максимално користе синергија и потенцијали тима.
- **Друштвену ангажованост:** Иницирање и активно учешће у хуманитарним акцијама, еколошким пројектима и активностима које подижу квалитет живота и солидарност у локалној заједници.

6.1. Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва

На нивоу школе активно делује Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва чија је улога системско праћење, планирање и подршка наставницима у имплементацији ових исхода кроз све облике образовно-васпитног рада.

Примарни задаци Тима су:

1. Континуиран развој свих појединачних општих компетенција кроз наставне програме свих предмета.
2. Пружање методолошке подршке наставницима за увођење интерактивних и активних облика учења који подстичу целоживотно учење.
3. Подстицање креирања задатака и симулација заснованих на реалним проблемима из стручне праксе.
4. Обезбеђивање да сви ученици до краја свог четворогодишњег, односно трогодишњег средњег образовања остваре дефинисане националне стандарде у овом домену.

6.2. Компензаторни програми

У школи се реализују компензаторни програми чији је циљ обезбеђивање једнаких могућности за образовање и успешно напредовање ученика којима су због социјалних, економских, здравствених, језичких, културних или образовних околности потребни додатни облици подршке.

Циљ је реализација мера подршке ученицима који испољавају ризик од осипања, тешкоће у адаптацији на средњу школу или недовољно развијене социјалне и комуникацијске вештине.

Циљна група су:

- ученици из осетљивих друштвених група;
- ученици којима је потребна додатна подршка у учењу;
- ученици који су у ризику од осипања;
- ученици са већим бројем изостанака;
- ученици који имају тешкоће у адаптацији на средњу школу;
- ученици којима је потребан развој социјалних, комуникацијских и емоционалних вештина;
- ученици који због породичних, здравствених или других околности не остварују своје потенцијале.

Активност

- Идентификација ученика којима је потребна додатна подршка
- Израда и реализација индивидуалних планова подршке
- Радионице за развој социјалних, комуникацијских и емоционалних вештина
- Радионице о техникама учења, организацији времена и саморегулацији учења
- Вршњачка подршка и менторство
- Саветодавни рад са ученицима
- Сарадња са родитељима и спољашњим институцијама
- Подршка ученицима у периоду транзиције и адаптације
- Праћење ученика у ризику од осипања и предузимање мера подршке

Програми се реализују за појединачног ученика, за групу ученика или цело одељење.

Могу се реализовати и у сарадњи са родитељима, тимовима и екстерним организацијама.

Параметри којима се дефинише успешност реализованих програма, дефинишу се за сваки појединачни случај у сарадњи са учесницима.

Међупредметне компетенције

У складу са националним образовним оквиром, кроз Школски програм се прате и развијају следеће компетенције:

- Компетенција за целоживотно учење
- Комуникација
- Рад са подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговорно учешће у демократском друштву
- Одговоран однос према здрављу
- Одговоран однос према околини
- Естетичка компетенција
- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

1. Компетенција за целоживотно учење

Лични и професионални развој појединца превасходно почива на његовој способности да активно и аутономно управља процесом учења. Кроз школски програм, ученик се оспособљава да самостално иницира учење, изабере адекватне стратегије, препозна сопствене могућности или тешкоће и истраје у савладавању изазова. Крајњи циљ је формирање личности која је свесна да формално образовање представља само почетну основу, а да брз развој савремене технологије захтева континуирано усавршавање током читавог живота.

- **Стручни предмети у подручју рада Електротехника:** Реализује се кроз самостално савладавање нових верзија програмских језика, праћење развоја хардверских компоненти и мрежних протокола, као и рад на пројектима који захтевају истраживање нове софтверске документације која није обухваћена основним уџбеником.
- **Стручни предмети у подручју рада Геодезија и грађевинарство:** Кроз праћење и упознавање са новим материјалима на тржишту (нпр. у оквиру профила *Монтер суве градње* или *Грађевински техничар*) и самостално усавршавање у коришћењу напредних CAD/BIM софтвера за 3D пројектовање.
- **Стручни предмети у подручју рада Хемија и Прехрамбена технологија:** Кроз праћење међународних стандарда квалитета (НАССР, ISO стандарди), истраживање нових биотехнолошких и фармацеутских процедура, као и рад на темама заштите животне средине које се свакодневно мењају и иновирају.
- **Општеобразовни предмети:**

- *Математика*: Развијање апстрактног мишљења, логичког закључивања и стратегија за решавање нешаблонских проблема, што је база за учење било ког сложеног система у будућности.
- *Енглески језик*: Као примарни алат за претраживање стручне литературе, међународних блогова, техничких форума и онлајн курсева који су неопходни за целоживотно усавршавање у свим струкама.

Конкретне активности на нивоу школе:

- Коришћење дигиталних платформи (Moodle и Google учионица): Наставници подстичу ученике на самосталан рад кроз онлајн квизове за самопроверу знања, где ученици сами прате свој напредак, уочавају грешке и одређују темпо учења.
- Каријерно вођење и саветовање (КВис): Активности које спроводи стручна служба у сарадњи са наставницима кроз радионице о писању CV-ја, симулације разговора за посао и представљање могућности за доквалификацију, преквалификацију и академски наставак школовања.
- Учесће на стручним сајмовима и вебинарима: Организоване посете Сајму грађевинарства, Сајму технике, ИТ конференцијама или прехранбеним манифестацијама, где ученици долазе у директан контакт са реалним иновацијама у индустрији.
- Рад стручних секција и Ерасмус+ пројекти: Учесће у истраживачком раду унутар техничких или проналазачких секција, као и мобилност ученика у иностранству где се развија прилагодљивост на потпуно нове услове рада и учења.

2. Комуникација

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан, одговоран и конструктиван начин у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Способан је да прилагоди начин, језик и средства комуникације карактеристикама ситуације. Ученик на креативан начин користи стручну терминологију, језик и стил специфичан за научне и техничке дисциплине свог образовног профила. У комуникацији са другима уме да изрази своје мишљење, ставове и вредности на аргументован начин, уз дубоко поштовање и уважавање различитости, активно доприносећи неговању културе дијалога у школи и заједници.

Компетенција за комуникацију се код ученика систематски развија кроз програме свих предмета и образовних профила у школи:

- **Општеобразовни предмети (темељ културне комуникације):**
 - *Српски језик и књижевност, Енглески језик*: Развијање језичке културе, писмености, вештине дебате, активног слушања и способности изражавања у вербалној и писаној форми.
 - *Друштвена група предмета (Историја, Географија, Социологија, Устав и права грађана, Филозофија, Грађанско васпитање, Верска настава)*: Кроз развој критичког мишљења, анализу друштвених процеса и неговање културе дијалога, аргументације и толеранције.
 - *Природне науке и ИТ (Биологија, Рачунарство и информатика)*: Кроз прецизно изражавање научних чињеница и усвајање почетне дигиталне писмености.

- **Стручни предмети рада (професионална комуникација):**

- Настава предмета као што су *Техничка документација, Рачунарске мреже и комуникације, Примељене информационе технологије, Сервиси, Програми за аутоматску обраду података, Програмирање, Веб програмирање* итд. Овде је фокус на разумевању протокола преноса информација, техничкој комуникацији и дигиталној интеракцији.
- предмете *Пројектовање и израда техничке документације, Организација грађења, Разрада пројекта, Урбанизам, Одрживи развој у грађевинарству и Пројекти конзервације и ревитализације*. Акценат је на графичкој и техничкој комуникацији путем нацрта, планова и пројектне документације која мора бити универзално разумљива у грађевинској индустрији.
- Преко предмета *Пословне комуникације, Предузетништво, Управљање пројектима и Економика и организација предузећа*, где ученици савладавају правила пословне кореспонденције, тимског преговарања, презентационих вештина и маркетиншког изражавања.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Одбрана пројектних задатака и матурских радова:** Сваки образовни профил захтева од ученика да свој практични рад, макету или софтверско решење јавно презентује и одбрани пред комисијом и вршњацима, чиме се директно развијају презентационе вештине и савладава трема.
- **Употреба стручног техничког језика на пракси:** Кроз непосредни рад у школским радионицама, лабораторијама или током учења кроз рад код послодаваца, ученици уче да комуницирају користећи искључиво професионалне термине, ознаке и безбедносне протоколе своје струке.
- **Активности Ученичког парламента:** Организовање дебата, анкета и отворених трибина где представници ученика артикулишу захтеве својих вршњака и кроз званичне канале комуницирају са управом школе и Наставничким већем.
- **Дигитална комуникација:** Свакодневна размена информација у оквиру Google Workspace и Moodle платформи, где ученици уче правила дигиталног бонтона (Netiquette), писања формалних имејлова наставницима и заједничког рада на дељеним документима у облаку.
-

3.Рад са подацима и информацијама

Ученик разуме значај коришћења поузданих, научно верификованих и тачних података за професионални рад, доношење одлука и свакодневни живот. Способан је да користи знања и вештине из различитих предмета како би прикупио, прочитао, графички представио и протумачио податке користећи текст, бројеве, табеле, дијаграме и различите аудио-визуелне форме. Ученик ефикасно селекује, интегрише и критички анализира поузданост извора информација (дигитални медији, стручна литература, интернет, мерења), развијајући отпорност на манипулацију подацима и дезинформације.

Компетенција за рад са подацима и информацијама развија се кроз интеграцију програма свих предмета:

- **Математика (дидактичка основа):** Кроз обраду тема из статистике, комбинаторике, теорије вероватноће, обраду текстуалних задатака и функција, ученици стичу базичну писменост за читање, анализу и креирање дијаграма, графикана и статистичких извештаја.
- **Подручје рада Електротехника:** Кроз предмете Програмирање, Базе података, Заштита информационих система, Аутоматска обрада података, Електронско пословање, Вештачка интелигенција итд. Нагласак је на структурирању података, администрацији база, сигурности и криптографији (заштита података о личности и пословних тајни), као и аналитици система.
- **Подручје рада Геодезија и грађевинарство:** Преко предмета Пројектовање и израда техничке документације, Грађевинске конструкције, Урбанизам, Одрживи развој у грађевинарству итд. Фокус је на прикупљању просторних и геодетских података, читању табела отпорности материјала, димензионисању и катастарским подацима.
- **Подручја рада Хемија, Прехрамбена технологија:** Кроз предмете Инструменталне методе анализе, Контрола квалитета сировина и производа, Испитивање у технолошкој производњи итд. Ученици овде овладавају аналитичким праћењем података из лабораторијских мерења, праћењем граничних вредности (рН вредности, концентрације, токсиколошки параметри) и статистичком контролом квалитета.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Лабораторијски дневници и записници о мерењима:** На практичној настави и вежбама (у хемијским лабораторијама или при мерењима у електротехници), ученици самостално воде евиденцију, уписују нумеричке вредности са мерних инструмената, рачунају грешке при мерењу и изводе закључке на основу добијених података.
- **Пројектовање и моделирање база података:** Ученици ИТ профила самостално креирају релационе базе података, пишу SQL упите за претраживање и филтрирање огромних количина информација, симулирајући реалне радне услове.
- **Критичка анализа извора за матурске и писмене радове:** Приликом израде стручних радова, од ученика се захтева обавезно навођење релевантних извора (библиографије, веб-ликова), чиме се учи разликовање стручне научне литературе од непоузданих и непроверених интернет извора.
- **Коришћење дигиталних алата за табеларни прорачун:** Сви ученици, без обзира на профил, оспособљавају се за напредно коришћење *Google табела (Sheets)* и *Excel-a* кроз креирање формула, сортирање података и претварање сирових бројева у визуелне графиконе ради лакше анализе.

У ери коју дефинишу *Big Data* (велики подаци) и аналитика, овако постављена компетенција показује да школа не учи јаче само да памте информације, већ да њима активно управљају.

4. Дигитална компетенција

Дигитална компетенција у нашој школи представља једну од кључних стратешких предности образовног процеса. Ученик се оспособљава да користи савремена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ) на сигуран, критички,

креативан и одговоран начин. Ова компетенција не подразумева само пуко руковање уређајима, већ развијање алгоритмичког начина размишљања, разумевање дигиталних екосистема, заштиту приватности и способност брзе адаптације на нове софтверске и хардверске алате у свакодневном животу, даљем школовању и будућем професионалном раду.

Дигитална компетенција се у нашој школи развија двослојно – кроз општу имплементацију у свим предметима и кроз високоспецијализоване стручне програме:

Кроз предмете попут *Рачунарства и информатике* и кроз редовну наставу свих осталих општеобразовних предмета. Наставни процес се заснива на иновативним методама које укључују интерактивне табле, рачунарске кабинете, симулације и свакодневни рад на школским платформама за учење (*Google Workspace i Moodle*).

Кроз стручне електро предмете ученици развијају професионалне компетенције у области писања кодова, креирања десктоп и мобилних апликација, администрације мрежних инфраструктура, управљања базама података, сајбер безбедности.

Кроз стручне грађевинске предмете ученици се оспособљавају за коришћење индустријских стандарда и софтвера за 2D и 3D компјутерски подржано пројектовање и инжењерско моделирање.

Кроз рачунарско праћење, вођење и симулацију сложених аутоматизованих технолошких процеса, обраду дигиталних података из инструменталне анализе и коришћење специфичних софтвера за контролу квалитета производње.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Онлајн сарадња:** Ученици кроз тимски рад и пројектну наставу користе дељене дигиталне просторе за симултано креирање докумената, табела и презентација, чиме развијају вештине виртуелног тимског рада.
- **Безбедност на интернету и дигитални идентитет:** Ученици се континуирано едукују о безбедном понашању на мрежи, заштити од сајбер-насиља (*cyberbullying*), заштити лозинки и личних података.
- **Развој алгоритаМСКОГ мишљења:** Кроз програмирање и решавање логичких проблема у оквиру свих стручних предмета, ученици се уче како да комплексне проблеме разложе на мање, решиве кораке, што је кључна вештина за дигитално доба.
- **Електронска евиденција и транспарентност:** Кроз редовну употребу портала за е-учење и Гугл-учионица, ученици преузимају одговорност за праћење својих рокова за предају задатака, анализу дигиталних повратних информација од стране наставника и самовредновање сопственог дигиталног портфолија.

5. Решавање проблема

Ученик је способан да мобилише и integriше сопствене индивидуалне капацитете (функционално знање из различитих предмета, ваншколско искуство, интелектуалне, менталне и социјалне способности) и све доступне ресурсе (стручну литературу, дигиталне алате, савете наставника и искуства вршњака) како би пронашао оптимално решење за проблемске ситуације. Ова компетенција подразумева способност анализе проблема, рашчлањивање комплексних система на мање компоненте, тестирање различитих хипотеза, отпорност на фрустрацију и истрајност у раду када прво понуђено решење не даје резултат.

Компетенција за решавање проблема се код ученика развија кроз синергију природних наука и стручних предмета:

- **Математика, Физика и Хемија:** Кроз решавање нешаблонских и текстуалних задатака, постављање хипотеза, извођење формула и разумевање природних законитости ученици уче да преведу реалан проблем у математички или хемијски модел, што је база за свако техничко размишљање.
- **Стручни предмети:**
Решавање проблема се овде свакодневно вежба кроз лоцирање грешака у коду (дебаговање), решавање мрежних конфликта, проналажење кратких спојева или симулацију рада комплексних електронских система.
Ученици решавају проблеме просторног планирања, прорачуна статичких оптерећења, одабира адекватних грађевинских материјала у односу на атмосферске утицаје и буџетска ограничења.
Проблемске ситуације укључују дијагностиковање узрока девијације у квалитету производа, прилагођавање биохемијских параметара у производњи и решавање еколошких инцидената у оквиру заштите животне средине.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Учење засновано на проблему:** Наставници стручних предмета конципирају часове вежби тако што ученицима не дају готов рецепт за рад, већ им задају крајњи циљ (нпр. „направити веб-страницу која повлачи податке из базе”, „пројектовати кровну конструкцију за дати распон” или „изоловати одређену супстанцу из узорка”) и пуштају их да самостално или у тиму пронађу пут до решења.
- **Студије случаја из реалне индустрије:** Анализа стварних проблема са којима се суочавају локалне компаније са којима школа сарађује, при чему ученици нуде своја иновативна решења у оквиру пројектних радова.
- **Припрема за такмичења и смотре:** Интензиван рад у оквиру додатне наставе, где се ученици сусрећу са задацима високог нивоа сложености који захтевају напредну креативност, комбинаторику и дубоко разумевање материје.
- **Решавање конфликта и вршњачко посредовање:** Ваннаставне активности које спроводе Тим за заштиту од насиља и Психолошко-педагошка служба кроз радионице конструктивног решавања конфликта у одељењским заједницама.

6. Сарадња

Ученик је способан да се у сарадњи са другима, као члан тима или шире групе, проактивно ангажује на заједничком решавању проблема и реализацији комплексних пројеката. У заједничким активностима учествује на конструктиван, одговоран и креативан начин, афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и заједништва. Тимски рад у нашој школи представља симулацију реалног професионалног окружења у коме је усклађеност деловања свих актера примарни услов за успешност финалног продукта.

Способности и ставови које ученик развија кроз ову компетенцију:

- Конструктивно и аргументовано доприноси раду групе, усаглашавању мишљења и остваривању заједничких циљева.

- Активно учествује у креирању правила заједничког рада и доследно их се придржава током комплетног процеса.
- Развија вештину активног слушања, поставља релевантна питања поштујући сараднике, а стручну дискусију искључиво заснива на аргументима.
- Конструктивно доприноси превазилажењу разлика у мишљењима и ставовима, поштујући друге као равноправне чланове тима и решавајући конфликте кроз дијалог.
- Одговорно, истрајно и креативно реализује сопствене преузете обавезе унутар групе, разумевајући да његов лични учинак директно утиче на успех целог тима.
- Учествује у критичком, објективном и конструктивном преиспитивању и евалуацији рада групе ради унапређења будућих заједничких активности.

Компетенција за сарадњу се системски развија кроз програме свих предмета:

- **Лабораторијске вежбе:** Рад у лабораторијама изводи се искључиво у малим тимовима (паровима или тројкама). Ученици заједно постављају апаратуре, деле задужења при праћењу хемијских и биотехнолошких реакција, унакрсно проверавају резултате мерења и заједнички сnose одговорност за безбедност у раду са сировинама, хемикалијама и електричним инсталацијама.
- **Практична настава:** Извођење грађевинских вежби (нпр. на профилу *Монтер суве градње*) захтева синхронизован тимски рад на терену и у радионицама. Ученици деле улоге (мерење, записник, управљање инструментима, монтажа), чиме уче како функционише стварно градилиште, пројектни биро или радионица.
- **Пројектна настава и блок настава:** Симулира се реална пракса ИТ компанија. Кроз предмете као што су *Управљање пројектима*, *Програмирање*, *Рачунарске мреже*, *Тестирање софтвера*, *Мобилне апликације* ученици се организују у развојне тимове где сваки појединац добија свој сегмент задатка (нпр. израда базе података, дизајн корисничког интерфејса, кодирање или тестирање мреже), а финални производ спајају у функционалну целину.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Дигитална сарадња у облаку:** Ученици користе алате унутар Google Workspace-а (дељена документа, презентације) и Moodle-а како би симултано, са различитих локација, радили на истом задатку. На тај начин уче како да прате верзије докумената, остављају конструктивне коментаре колегама и организују виртуелни тимски рад.
- **Тимска такмичења и хакатони:** Подршка и припрема ученика кроз активности стручних већа за учешће на струковним тимским такмичењима, квизовима знања и ИТ хакатонима, где се у кратким роковима и под притиском развијају синергија и заједничко доношење одлука.
- **Рад секција и хуманитарни пројекти:** Активности унутар техничких, спортских или еколошких секција, као и иницирање заједничких хуманитарних акција на нивоу школе, где ученици кроз волонтерски рад развијају емпатију, солидарност и друштвену одговорност.

Мејкерс лаб (Makers Lab) као центар за иновације

Као одговор на захтеве модерног образовања, у школи је успостављен **Мејкерс лаб** – специфично дигитално-креативно чвориште и отворена иновациона лабораторија за ученике и наставнике. Овај простор је конципиран као мултидисциплинарна коворкинг (coworking) зона опремљена савременим алатима и технологијом (3D штампачи, ласерски резачи, микроконтролери, микроскопи, алати за брзо прототипирање), која омогућава ученицима из свих подручја рада да своје идеје преточе у опипљиве производе.

Мејкерс лаб има кључну улогу у остваривању Школског програма кроз:

- **Стимулацију међупредметних пројеката:** Место где ИТ техничари, грађевинци, хемичари и прехранбени техничари раде заједно, делећи знања из својих области како би створили јединствен производ (нпр. паметне стакленике, еколошке амбалаже или системе за аутоматизацију лабораторија).
- **Инкубатор за ученичко предузетништво:** Простор у коме ученичке компаније могу да развијају своје бизнис идеје, праве прве прототипове својих производа и тестирају их у реалном времену.
- **Организацију иновативних формата рада:** Мејкерс лаб је примарна локација за извођење пројектне наставе, стручних радионица, као и за потенцијалну организацију будућих школских хакатона и идеалних STE(A)M изазова који подстичу креативност и самоиницијативу ученика.

Пример добре праксе: Лего секција за роботiku

7. Одговорно учешће у демократском друштву

Ученик је способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, локалне заједнице и ширег демократског друштва, руководећи се правима и дужностима које има као грађанин. Кроз образовно-васпитни процес, ученик развија свест о сопственом идентитету, али и дубоко поштовање према другима као једнако вредним члановима друштва. Својим деловањем ученик активно доприноси заштити људских и мањинских права, родној равноправности, превенцији маргинализације и дискриминације, те развија спремност за изражавање солидарности са рањивим групама. Оспособљен је да се удружује са вршњацима како би кроз толерантан, аргументован и демократски дијалог заступао одређене иницијативе, поштујући право других на другачије мишљење и ставове.

Развој ове компетенције ослања се на програме свих предмета, са посебним акцентом на језичку и друштвено групу предмета:

- **Друштвене науке и грађанско васпитање:** Кроз предмете *Устав и права грађана*, *Социологија*, *Историја*, *Географија*, *Филозофија*, *Етика*, *Грађанско васпитање* и *Верска настава* ученици се упознају са структуром демократских институција, историјским развојем људских права, механизмима заштите од дискриминације и правилима друштвене дебате.

- **Језици и књижевност:** Кроз *Српски језик и књижевност* и *Енглески језик*, анализирајући књижевна дела и медијске текстове, ученици развијају емпатију, упознају различите културе, субкултуре и традиције, те уче како да препознају и критички деконструишу предрасуде и стереотипе.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Програм рада Ученичког парламента:** Ово тело представља примарни полигон за практично учење демократских процедура. Кроз Парламент ученици учествују у доношењу одлука на нивоу школе, организују гласања, заступају интересе својих одељењских заједница пред управом школе и Наставничким већем, те уче како да легитимним и легалним путем остваре своја права.
- **Активности Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања:** Организовање вршњачких едукација, трибина и радионица које за циљ имају развијање нулте толеранције на било какав облик дискриминације (националне, верске, родне, социјалне или по питању образовног профила) и неговање сигурног окружења у школи.
- **Хуманитарни рад и волонтирање:** Иницирање и спровођење хуманитарних акција, акција добровољног давања крви, прикупљања помоћи за социјално угрожене породице или установе, чиме се теоријски принципи солидарности претварају у конкретна дела у локалној заједници.
- **Културно-уметничке активности и обележавање значајних датума:** Кроз рад ликовне, новинарске, драмске и стручне секције у школи се обележавају Међународни дан људских права, Дан толеранције, Дан породице, као и пројекти који афирмишу културну баштину и међусобно разумевање различитих заједница.

8. Одговоран однос према здрављу

Ученик активно прикупља, анализира и примењује информације у вези са очувањем и унапређењем сопственог и колективног психофизичког здравља. Свестан је свих димензија здравља (физичког, менталног, социјалног и емоционалног) и препознаје факторе који га унапређују или угрожавају. Ученик је способан да доноси одговорне одлуке у погледу сопственог животног стила, одбацује ризична понашања (зависности, нездраве навике) и својим деловањем у школи и заједници промовише заштиту здравља, безбедност и здраве стилове живота.

- **Општеобразовни предмети (основа здравих стилова живота):**
 - *Физичко и здравствено васпитање:* Кроз редовну наставу и програм школског спорта, директно утиче на развој моторичких способности, правилну поштуру (држање тела) и стицање навика за редовну физичку активност.
 - *Биологија и Хемија:* Ученици савладавају анатомију и физиологију човека, значај уноса хранљивих материја, утицај хемијских супстанци на организам и биохемијске процесе који су основа здравља.
 - *Социологија и ЧОС:* Фокус је на менталном и емоционалном здрављу, управљању стресом, препознавању анксиозности, вршњачком притиску и превенцији болести зависности.

- **Стручни предмети:**

Кроз предмете који се баве контролом квалитета сировина, прехранбеном технологијом и заштитом животне средине, ученици детаљно уче о хигијени хране, микробиологији, правилној исхрани (нутриционизму) и утицају загађивача из околине на здравље људи.

Кроз теме о **безбедности и здрављу на раду** ученици уче о правилној ергономији при дугом седењу за рачунаром (заштита вида и кичме у ИТ-ју), као и о обавезном коришћењу заштитне опреме и протокола на градилиштова, радионицама и лабораторијама.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Радионице и предавања на часовима одељењске заједнице (ЧОС):** Реализација предавања у сарадњи са Институтом за јавно здравље и Школским диспанзером на теме: репродуктивно здравље, ментална хигијена адолесцената, правилна исхрана и превенција електронског насиља.
- **Активности Еколошке секције и школског спорта:** Организовање спортских турнира, спортских дана школе, уређење школског дворишта и промоција здраве хране, чиме се подстиче здрава конкуритивност и физичка активност.
- **Вршњачка едукација кроз Ученички парламент:** Вршњачки едукатори из парламента организују трибине и припремају постере/дигиталне материјале за своје другаре поводом Светског дана хране, Светског дана здравља и Светског дана борбе против пушења.
- **Стриктна примена Правилника о безбедности:** Током реализације блок наставе и лабораторијских вежби, наставници спроводе обавезне уводне часове заштите на раду, где ученици уче како да заштите себе и друге од повреда и ризика.

9. Одговоран однос према околини (Еколошка свест и одрживи развој)

Ученик поседује развијену еколошку свест, познаје и непосредно доживљава природу, разумевајући њен значај за одржање живота на Земљи. Кроз образовно-васпитни процес, ученик усваја принципе међузависности живог света, природних ресурса и климатских услова, те развија одговоран став према очувању биодиверзитета и еколошких станишта. Ученик критички сагледава утицај људских активности на животну средину, препознаје важност одрживог развоја, циркуларне економије и зелене транзиције, те је спреман да се проактивно укључи у акције усмерене ка заштити окружења у коме живи, учи и ради.

Ова компетенција се развија кроз повезаност општеобразовних предмета и специфичних стручних модула по подручјима рада:

- **Општеобразовни предмети (теоријска и научна база):** Кроз предмете *Биологија*, *Хемија*, *Социологија*, *Екологија* и *заштита животне средине* ученици уче о природним законитостима, кружењу материје, дејству загађивача и глобалним друштвено-еколошким изазовима.
- Кроз стручне предмете као што су *Обновљиви извори енергије*, *Електрична постројења*, *Системи безбедности* итд. фокус је на разумевању чисте енергије (соларна, ветроенергија), смањењу губитака у преносу и паметном потрошњом струје.

- Преко предмета *Одрживи развој у грађевинарству, Енергетска ефикасност објеката, Урбанизам, Пејзажна архитектура, Историја архитектуре, Социологија грађене средине, Грађевински материјали и Организација грађења*. Нагласак је на пројектовању паметних и енергетски ефикасних зграда, избору еколошких и рециклираних материјала, топлотној изолацији и хуманом просторном планирању.
- Кроз предмете *Извори загађења животне средине, Испитивање тла, воде и ваздуха, Прерада и одлагање чврстог отпада и отпадних вода и Загађивање и заштита воде и ваздуха*. Ученици овде директно овладавају методама пречишћавања, мониторинга загађења и управљања отпадом у индустријским процесима.
- Преко предмета *Контрола квалитета сировина и производа, Испитивање намирница, Контрола квалитета у прехрамбеној индустрији*. Садржаји су усмерени на очување хранљивих вредности, еколошку амбалажу, смањење отпада од хране и разумевање утицаја еколошких параметара на безбедност ланца исхране.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Рад Еколошке секције и уређење средине:** Спровођење редовних акција уређења и озелењавања школског дворишта, селективног сакупљања отпада (рециклажа папира, пластике и електронског отпада у школи) и обележавања Еколошких датума (Дан планете Земље, Дан заштите животне средине).
- **Истраживачки пројекти у Мејкерс лабу:** Коришћење *Мејкерс лаба* за мултидисциплинарне зелене пројекте (нпр. израда лево-модела енергетски ефикасних кућа, аутоматизованих система за заливање биљака са сензорима или испитивање еколошких амбалажа у сарадњи ИТ и хемијско-прехрамбених смерова).
- **Акције Ученичког парламента и ЧОЦ:** Реализују се вршњачке трибине о енергетској штедњи, рационалном коришћењу папира и воде у школи, као и кампање за смањење употребе једнократне пластике међу ученицима.
- **Посете компанијама:** Организовање стручних посета постројењима за пречишћавање отпадних вода, регионалним депонијама, соларним парковима или градилиштима која примењују принципе зелене градње, чиме се ученицима уживо демонстрира примена еколошких стандарда у индустрији.

10. Естетичка компетенција

Ученик поседује развијену свест о значају културног и уметничког наслеђа локалне и глобалне заједнице, као и о улози коју уметност има у развоју друштва. Естетичка компетенција оспособљава ученика да препозна међуповезаност различитих форми уметничког изражавања кроз различите медије, да изгради аутономне естетске критеријуме и развије критички однос према употреби и злоупотреби естетике у савременом потрошачком друштву (нпр. у медијима и маркетингу). Ученик негује културне навике и способан је да своја опажања, емоције и креативне идеје изрази како кроз традиционалне уметничке форме, тако и кроз савремени дизајн, просторно планирање и дигиталне медије.

- **Општеобразовни предмети (културолошки и уметнички темељ):**
Српски језик и књижевност и Енглески језик: Развијање читалачке писмености, аналитичког приступа књижевном тексту,

позоришној и филмској уметности, као и неговање лепог писаног и усменог изражавања.

Ликовна култура и Музичка уметност: Директно упознавање са епохама, стиловима, уметничким делима и музичким правцима, чиме се поставља база естетског укуса.

Историја, Географија, Социологија и Грађанско васпитање: Сагледавање уметности кроз историјски и друштвени контекст и разумевање улоге културне баштине у очувању идентитета заједнице.

- **Стручни предмети:**

Нарочито кроз профил *Архитектонски техничар* и предмете као што су *Историја архитектуре, Урбанизам, Пејзажна архитектура и Разрада пројекта*. Ученици овде спајају инжењерску функционалност са визуелном лепотом, учећи о композицији, форми, боји, естетском обликовању објеката и хуманом уређењу животног простора.

Кроз предмете *Веб-дизајн, Веб Програмирање, Дизајн интерфејса* ученици развијају естетске критеријуме припремајући визуелне садржаје, дизајнирајући корисничке интерфејсе (UI/UX) за веб-странице и апликације, где визуелна уредност, симетрија и склад боја директно утичу на функционалност софтвера.

Конкретне активности на нивоу школе:

- **Изложбе ученичких радова и макета:** Редовно организовање изложби архитектонских цртежа, макета зграда и градова, ликовних радова или дигиталних графичких решења у холу школе, чиме се афирмише креативност ученика.
- **Дизајн промотивног материјала и уређење простора:** Ученици ИТ и грађевинских смерова активно учествују у дизајнирању школског часописа, промотивних плаката за догађаје у школи, новогодишње празнике, сценографије за представу за Дан школе, као и у естетском осмишљавању ентеријера унутар *Мејкерс лаба*.
- **Посете културним институцијама и манифестацијама:** У оквиру годишњег плана, школа организује посете музејима, галеријама, позоришним представама, као и стручним манифестацијама попут Сајма грађевинарства (где се прате савремени естетски трендови у дизајну ентеријера и архитектуре).
- **Драмске, новинарске и мултимедијалне секције:** Рад ваннаставних група које омогућавају ученицима да креирају видео-прилоге, пишу дигиталне блогове, учествују у школским приредбама и тако практично изразе своје естетске и уметничке потенцијале.

11. Предузимљивост и предузетничка компетенција

Кроз образовање за предузетништво, ученик развија проактиван став, самоиницијативу, лидерске и организационе способности, укључујући кључне интерперсоналне вештине, ефикасно управљање временом, простором и финансијским ресурсима. Ученик се оспособљава за комплексно планирање, процену ризика и доношење одлука у условима тржишне конкурентности. Способан је да осмишљава и води пројекте од идеје до реализације. Зна како да истражи карактеристике радног места и тржишта, спреман је на волонтерски ангажман, целоживотно учење и проактивно коришћење свих прилика за стицање реалног радног искуства.

Реализација кроз наставне предмете:

- **Предузетништво (теоријско-практична база):** Као обавезан предмет на четворогодишњим (и појединим трогодишњим) профилима, ученици кроз овај програм уче како да преточе стручну идеју у бизнис план, упознају се са правном регулативом, основама маркетинга, рачуноводства и пословне етике.
- **Грађанско васпитање:** Развој социјалног предузетништва, активизма и разумевање улоге појединца у економском развоју заједнице.
- **Практична настава и блок настава по подручјима рада:**
Развијање свести о фриленсинг (freelance) тржишту, покретању технолошких стартапова (start-up) и економској исплативости софтверских и хардверских решења.
Разумевање функционисања тржишта некретнина, вођења приватних пројектних и геодетских бироа, као и израда калкулација цена материјала и извођења радова.
Упознавање са комерцијалном вредношћу фармацеутских и прехранбених производа, оптимизацијом трошкова производње и пласманом производа на тржиште.

Конкретне активности на нивоу школе и локалне заједнице:

- **Сарадња са Бизнис иновационим центром (БИЦ):** Интензивно учешће ученика на конкурсима, едукацијама, радионицама и менторским програмима које организује БИЦ Крагујевац. Ова сарадња омогућава ученицима директан контакт са реалним предузетницима, коришћење капацитета бизнис инкубатора и тестирање сопствених иновативних идеја пред стручним жиријем из привреде.
- **Концепт Ученичких компанија у Мејкерс лабу:** Коришћење инфраструктуре *Мејкерс лаба* за покретање и рад виртуелних и реалних ученичких компанија. Ученици овде развијају реалан прототип производа, симулирају поделу акција, руководеће позиције (директор, маркетинг, финансије) и уче како да презентују свој производ на Сајмовима ученичког предузетништва.
- **Професионална пракса током године и на летњем распусту:** Обављање праксе у реалним компанијама, фабрикама и бироима омогућава ученицима да из прве руке упознају унутрашњу организацију предузећа, хијерархију и одговорност коју носи реално радно место.
- **Ученички парламент и тимска такмичења:** Кроз организацију школских догађаја, хуманитарних акција или учешће на националним конкурсима за најбољу технолошку иновацију и пословне изазове, ученици развијају такмичарски дух, преговарачке вештине и предузимљивост.

Ученичке организације у школи

Примарни циљ рада ученичких организација је развијање снажног осећаја припадност школској заједници, кроз афирмацију асертивног начина комуникације, толеранције, неговања хуманих вредности и превенције свих облика насиља. Кроз ове организације, школа подстиче развијање другарства, међусобног поштовања, емпатије и тимског духа, истовремено снажно јачајући критичко мишљење и проактивну улогу ученика у креирању сигурног и подстицајног школског амбијента.

На нивоу школе, овај јединствени васпитни програм остварује се кроз синхронизовано деловање три кључне организације:

1. Ученички парламент
2. Вршњачки тим
3. Подружница Црвеног крста

Подружница Црвеног крста у нашој школи представља језгро хуманитарног рада, солидарности и волонтеризма. Ученици се кроз ову организацију образују у области пружања прве помоћи, промоције здравих стилова живота и реаговања у кризним догађајима. Конкретним акцијама прикупљања помоћи и традиционалним организовањем акција добровољног давалаштва крви, Подружница развија друштвену одговорност и повезује школу са широм заједницом на најхуманијим основама.

Програм Ученичког парламента

Ученички парламент представља званично демократско тело преко којег ученици остварују своја законом загарантована права, учествују у доношењу одлука од значаја за живот и рад школе и заступају интересе својих одељењских заједница. Кроз рад Парламента, ученици се практично оспособљавају за тимско преговарање, вођење дијалога са управом школе и Наставничким већем, као и за покретање иницијатива које унапређују школски живот и ученички стандард.

Активности	Начин	Носиоци
Конституисање скупштине ђачког парламента.	Консултације ученика са тимом за праћење рада ђачког парламента.	Чланови тима Директор школе
Координација рада ђачког парламента са осталим ученицима и са наставницима	Консултацијама олакшати ученицима рад и пружити подршку и помоћ на састанцима владе, наставничког већа, скупштине	Чланови тима Наставници и остали ученици школе који нису чланови парламента

Информисање ученика о раду школе и укључивање у стручне органе школе	Присуство седницама, изношење сугестија и предлога у циљу унапређења васпитно – образовног процеса и имплементације дечјих права.	Чланови парламента
Учешће у културним активностима школе (нпр. Дана Школе, обележавање Светског дана мира, Међународног дана породице и дана толеранције)	Трибине, радионице, уличне акције и медијаторска обука као превенција насиљу и конструктивно решавање сукоба.	Чланови парламента
Учешће у спортским активностима школе	Техничка и логистичка подршка, промоција, пријављивање, редарство. Организација хуманитарних турнира (одбојка, кошарка)	Чланови парламента
Школска /вршњачка медијација.	Учење техника за одбрану од манипулације и њихова примена у медијацији. Практични примери тих знања у медијацији	Вршњачки тим
Могућност подношења и реализације различитих пројеката, кроз које могу да остваре жељене активности	Евидентирање проблема, дефинисање општег и специфичних циљева, кораци у планирању реализације акције коришћењем СМАРТ принципа.	Координатори ђачког парламента; Министарства
Учешће у промоцији школе и школског етоса	Техничка и логистичка подршка, сарадња са наставницима Организација прикупљања новца за новогодишње пакете за социјално угрожене ученике.	Чланови парламента, наставници, ученици
Посета чланова ђачког парламента највишим органима власти у РС	У организацији Канцеларије за младе	Чланови парламента
Радионице о превенцији болести зависности и ризичног понашања	У сарадњи са школским педагогом, психологом, социологом, полицајцем, Саветом родитеља, Омладином ЈАЗАС-а	Чланови парламента и стручни сарадници школе

Сарадња са ученичким парламентима средњих школа у граду	Заједничке активности у циљу превенције полних преносивих болести. Проказивање филма. Трибине.	Министарство информисања при парламенту
Подршка у професионалној оријентацији	Сарадња са факултетима. Обезбеђивање термина, простора, техничких услова, обавештавање матураната.	Чланови парламента

Програм Вршњачког тима

Вршњачки тим има кључну улогу у превенцији конфликта, развоју емпатије и пружању директне подршке ученицима унутар школске заједнице. Кроз метод вршњачке едукације, чланови овог тима организују радионице и трибине на којима отворено разговарају са својим вршњацима о безбедности, менталном здрављу, толеранцији и конструктивном решавању проблема. Ова организација представља сигуран ослонац за сваког ученика и важан је партнер Школском тиму за заштиту од насиља.

Активности	Начин	Носиоци
Одабир чланова ВТ-а на основу изјашњавања о интересовањима ученика. Избор руководства и усвајање плана рада. Испитивање интересовања чланова ВТ за различите активности и улоге у тиму	Састанак, договор, анкетирање	Ментори, одељењске старешине и чланови тима
Тим билдинг	Радионица	Ментори тима
Едукација чланова	Радионице и предавања	Црвени крст, Школски диспанзер, Омладина Јазас-а
Обележавање Међународног дана превенције вршњачког насиља (27.фебруар)	Договор о начинима обележавања, подела задужења	Чланови тима
Организација Дана лепих порука	Подела задужења. Одређивање временске	Чланови, ментори,

	динамике и потребних материјала	
Радионице о стиливима и техникама учења за ученике који постижу слабији школски успех	Презентација научених садржаја са обуке „Научимо да учимо“	Обучени чланови и ментори
Пројекција видео садржаја (о облицима насиља, реаговању на насиље, функционисању унутрашње заштитне мреже)	Гледање видео материјала (кратки филм). Дискусија и анализа	Ментори . Тим за превенцију насиља.
Посета позоришних сусрета ученика средњих школа	Посета позоришту „Јоаким Вујић	Чланови тима
Презентација материјала који ће реализовати на ЧОС-у, на тему одговорног поступања у ситуацијама насиља	Креирање садржаја, презентација	Чланови тима, ментори

Програм слободних активности

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује слободне активности, које се спроводе кроз рад у секцијама

У зависности од интересовања ученика у школи свој програм спроводе следеће секције:

- Драмска секција
- Новинарска секција
- Web програмирање
- Информатичка секција
- Примена ИКТ-а у математици и свакодневном животу
- рН клуб
- Еколошка секција
- 3D визуелизација
- Ликовна секција
- Лего секција

Програм Драмске секције

Драмска секција наше школе представља изузетно успешан и препознатљив креативни колектив који континуирано остварује запажене резултате и негује високе уметничке стандарде. Рад секције је усмерен на развијање естетских компетенција, језичке културе и креативног изражавања ученика кроз позоришни медиј. Посебан акценат ставља се на савладавање треме, изградњу самопоуздања и развијање вештина јавног наступа, што је од непроцењивог значаја за будућу професионалну презентацију ученика у свим подручјима рада.

Поносну традицију и заштитни знак ове секције чини то што **сваке године организује најмање једну велику хуманитарну представу**. На тај начин ученици свој таленат, глумачки успех и труд стављају у службу солидарности и помоћи онима којима је то најпотребније, спајајући уметност са племенитим циљевима и повезујући школу са локалном заједницом на најлепши могући начин.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Годишњи план рада секције	Анализирање активности, подела задужења, одређивање динамике	Чланови и координатор секције
Организација аудиције за пријем нових чланова	Обавештење, састанак	Координатор секције, чланови (досадашњи и нови)
Припрема представе поводом прославе дана школе	Ученици у сарадњи са професором бирају текст и раде на његовој драматизацији, затим се приступа читању текста и на крају се поставља на сцену. Паралелно са тим осмишљавају се изглед сцене, костими и музика која прати догађања на сцени.	Чланови секције, наставници, директор
Припрема представе поводом доделе Новогодишњих пакетића	Ученици сами бирају текст и раде на његовој драматизацији. Осмишљава се изглед сцене, костими и музика .	Чланови секције, директор
Припреме за обележавање Светог Саве	Ради се на одабиру одговарајућег текста духовног карактера и његовом прилагођавању сценским условима. Ликовни радови , сценографија, костими и адекватна музика употпуњавају текст.	Чланови секције, наставници, вероучитељ, директор

Припрема представе хуманитарног карактера	Ради се на одабиру одговарајућег текста прилагођавању сценским условима. Ликовни радови, сценографија, костими и адекватна музика употпуњавају текст.	Чланови секције, наставници
---	---	-----------------------------

Програм новинарске секције

Рад Новинарске секције конципиран је као динамична платформа за развој медијске писмености, критичког мишљења и писменог изражавања ученика у дигиталном добу. Ученици кроз ову секцију савладавају технике истраживачког новинарства, писања извештаја, репортажа и праћења кључних догађаја у школи – од успеха Лего секције до традиционалних хуманитарних представа. Посебан акценат ставља се на дигитално новинарство кроз креирање мултимедијалних садржаја, вођење школског блога и припрему материјала за званични сајт и друштвене мреже школе, при чему се ученици ИТ и графичких профила у пракси повезују са друштвено-хуманистичким предметима.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Упознавање уч. са план. активностима и подстиц. да се укључе у рад секц.	Промоција у одељењима	Координатор
Мотивисање ученика за учешће у раду секција које му највише одговарају и да представи себе и своје таленте током школовања	Анализа одговора ученика. Усмеравање ученика на одабране секције. Праћење постигнућа	Чланови стручног већа, одељењске старешине. Руководиоци секција, СТИО
Радионица за уч. „Како написати репортажу, вест, извештај“	Чланови секције стичу знања интеграцијом теоријских и практичних садржаја	Координатор, професори српског језика
Састанак секције предвиђен за начин писања вести, извештаја и репортаже	Ученици уче да у 25 речи напишу вест. Ученици уче како да од вести направе извештај	Чланови и координатор секције

Подстицање за покретање рубрика и тема	На састанцима секције разговор и дефинисање новинарских задатака	Чланови и координатор секције
Сарадња са другим секцијама, вршњачким тимом и парламентом	Извештавање о активностима секција и значајним догађајима у школи	Чланови и координатор секције

Програм информатичке секције

Информатичка секција представља напредну креативну платформу намењену ученицима који желе да прошире своја дигитална знања изван редовних наставних оквира и закораче у свет професионалног ИТ инжењерства. Ослањајући се на савремену опрему и техничке капацитете **Мејкерс лаба**, рад секције је усмерен на конкретним пројектима где ученици у пракси развијају вештине виртуелне и тимске колаборације, припремајући се за такмичења, конкурсе и будуће професионалне изазове у дигиталној индустрији. Секција подстиче креативну употребу технологије у решавању реалних проблема, чиме активно доприноси технолошкој иновативности и дигиталном угледу наше школе.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Усаглашавање око годишњег плана рада секције	Узимајући у обзир техничке могућности школе и потребе ученика бира се садржај, начин и динамика рада . Избор оптималног рачунарског кабинета и план његовог унапређивања. Избор термина одржавања секције.	Руководиоци секције
Увођење нових чланова	Промоција рада секције на часовима информатике и програмирања	Руководиоци секције
Редовни састанци	Упознавање са циљем састанка, подела материјала или мултимедијалног садржаја. Усвајање нових вештина програмирања и коришћење информационих технологија	Руководиоци секције, ученици
Учешће у промоцији школе	Презентација радова чланова секције на сајму образовања и при посети ученика основних школа.	Руководиоци секције, ученици

Припрема и учешће на такмичењима	Информисање и припрема ученика о такмичењима у организацији Заједнице електротехничких школа, Друштва математичара и међународног такмичења „Дабар“	Руководиоци секције, ученици
Учешће у организацији такмичења и квизова у школи	Припрема рачунарских кабинета, мапирање школе, припрема одговарајућег софтвера за обраду података, припрема софтвера за квизове	Руководиоци секције, ученици
Учешће у ажурирању сајта школе и блога секције	Припрема мултимедијалних садржаја за сајт и блог https://informatickasekcijaprvetehniceskole.wordpress.com	Руководиоци секције, ученици

Програм секције Веб програмирање

Секција за Веб програмирање конципирана је као специјализовани развојни студио у коме ученици савладавају савремене технологије, алате и оквире (frameworks) за креирање модерних, динамичких и респонзивних веб-апликација и сајтова. Рад у оквиру секције спаја инжењерску логику и програмирање (Back-end) са дигиталном естетиком, графичким обликовањем и дизајном корисничког интерфејса (Front-end и UI/UX дизајн). Ученици раде у тимовима на реалним пројектима – од идејног решења и структурирања база података, до финалног тестирања и подизања сајтова на сервер. Секција подстиче развој практичних, тржишно примењивих вештина, припремајући ученике за ИТ такмичења, хакатоне, као и за будући самостални фриленс (freelance) ангажман и стартап иницијативе у дигиталној економији.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Усвајање годишњег плана рада секције	Анализирање активности, подела задужења, одређивање динамике.	Чланови, координатор
Промоција рада секције на часовима веб програмирања кроз израду различитих апликација	Узимајући у обзир техничке могућности школе и потребе ученика бира се садржај, начин и динамика рада. Избор оптималног рачунарског кабинета и план његовог унапређивања. Избор термина одржавања секције.	Координатор

Мотивисање ученика за учешће у раду секција које му највише одговарају и да представи себе и своје таленте током школовања	Анализа одговора ученика. Усмеравање ученика на одабране секције. Праћење постигнућа	Чланови стручног већа, одељењске старешине. Руководиоци секција
Израда задатака и апликација	Примена стечених знања	Чланови, координатор

Програм Еколошке секције

Рад Еколошке секције представља директан практични и истраживачки продужетак редовне стручне наставе ученика на образовном профилу Техничар за заштиту животне средине. Секција је конципирана као стручни полигон на коме ученици примењују своја знања из екологије, хемије и инструменталних метода анализе у циљу праћења, заштите и унапређења животне средине. Активности секције обухватају практичан теренски рад, мониторинг параметара средине, анализу узорака тла, воде и ваздуха у школским лабораторијама, као и едукацију вршњака о селективном одлагању отпада и рециклажи. Повезујући се са капацитетима Мејкерс лаба за развој еколошких иновација и сарађујући са релевантним еколошким институцијама у локалној заједници, ученици кроз ову секцију развијају високу професионалну одговорност, критичко мишљење и „зелене вештине” неопходне за њихову будућу инжењерску праксу.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Планирање рада и активности Еколошке секције	Састављање плана и програма у складу са планом рада школе, еколошким календаром и осталим друштвеним акцијама	Наставник – руководилац секције
Укључивање нових чланова и подела дужности	Промоција рада секције, анкета за заинтересоване ученике.	Руководилац секције и Центар за екологију и одрживи развој
Обележавање значајних датума	Избор у складу са календаром и могућностима секције,	Руководилац секције са

из еколошког календара	израда промотивног материјала, припрема изложбе и презентације. Обележавање Светског дана животне средине.	ученицима
Акције за унапређење животне средине	Осмишљавање конкретних акција у оквиру школе и шире околине. Уређење школског дворишта и паноа школе. Прикуљање рециклажног материјала, прикупљање електронског отпада	Руководилац секције са ученицима и родитељима
Сарадња са локалном самоуправом	Координиран рад секције и других еколошких организација у граду. Обилазак акваријума и ботаничке баште.	Руководилац секције са ученицима

Програм „рН“ клуба

Секција „рН“ клуб окупља креативне и амбициозне ученике на образовним профилима **хемијске и прехранбене струке**, делујући као креативни центар за промоцију и популаризацију природних и примењених наука. Рад у оквиру клуба омогућава ученицима да унапреде своје лабораторијске вештине, истраже сложене биохемијске процесе изван редовних наставних програма и овладају напредним методама анализе намирница и контроле квалитета. Чланови овог клуба представљају званичне амбасадоре наше школе, који кроз атрактивне огледе, научно-популарне презентације и демонстрацију лабораторијске праксе уживо, редовно и са великим успехом репрезентују школу на Сајмовима образовања и Фестивалима науке. Кроз овај вид јавног деловања, ученици не само да афирмишу лепоту свог будућег позива пред будућим средњошколцима, већ на највишем нивоу развијају комуникационе вештине, самопоуздање и вештину презентације научно-стручних садржаја.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Формирање секције	Упитници, разговори са ученицима	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "рН клуб"-у

Планирање активности заједно са ученицима	Израда плана и динамике	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "pH клуб"-у
Обезбеђивање услова рада и припрема унапред договорених производа уз консултације са тимом за безбедност	Праћење активности вршиће се директним учешћем ученика и професора у пројекту	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "pH клуб"-у
Планирање и реализација у виду презентације.	Обележавање међународног дана воде Обележавање међународног дана хране	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "pH клуб"-у
Презентације радова. Посете и демонстрација експеримената	Посета фестивалу науке, Заједничке активности, Сајам образовања, размена информација о ученицима, размена знања и искустава, организација такмичења	Ученици и професори који су заинтересовани за рад у "pH клуб"-у
Анализа постигнутог успеха	Анкета	Психолог школе Задужени професори за pH клуб

Програм секције Примена ИКТ-а у математици и математике свакодневном животу

Рад ове секције конципиран је са циљем да демистификује математику и прикаже њену огромну практичну и функционалну вредност у савременом друштву и техничким наукама. Кроз синергију са ИКТ алатима, ученици користе специјализоване софтвере (као што је *GeoGebra* и сродни дигитални алати) за визуелизацију комплексних математичких функција, геометријских тела и статистичких података, чиме развијају апстрактно и просторно размишљање. Посебан фокус секције је на „математици свакодневног живота”, где ученици кроз реалне пројекте истражују примену математичких модела у финансијској писмености (прорачуни камата, кредита, пореза), криптографији и заштити података на интернету, као и у алгоритмима које користе савремене ИТ и грађевинске технологије. Кроз овакав иновативан приступ, секција развија критичко мишљење, аналитичке вештине и функционалну писменост, оспособљавајући ученике да математичке законитости препознају и успешно примене у реалном животном и професионалном контексту.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Промовисање секције. Усаглашавање око годишњег плана рада	Договор око начина рада, дефинишу се термини. Размена мејлова, скајп адреса, гугл диск .	Координатор секције, ученици, Наставници
Увођење нових чланова	Промоција рада секције на часовима математике.	Координатор секције, ученици, наставници
Презентовање и популаризација познатих математичара и математичарки у школи и шире	Договор о решавању задатака Истраживање и прикупљање података и израда рада на задату тему. Селекција најуспешнијег рада и поставље радова на сајт секције, школе и фб страну. Презентовање резултата рада секције у оквиру манифестације "Мај месец математике" .	Координатор Секције, ученици, наставници
Обележавање и прослављање међународног дана броја Пи.	Договор о припреми и изради материјала на задату тему. Самосталан рад ученика на задату тему. Селекција најуспешнијих радова и поставље радова на сајт школе, секције и фб страну.	Координатор секције, ученици, наставници

Манифестација Мај месец математике у школи и шире.	Договор о избору и избор најрепрезентативнијих радова секције. Презентовање резултата рада секције у оквиру манифестације "Мај месец математике" у школи и шире.	Координатор секције, ученици, наставници
Конкурисање и учешће у међународним eTwinning пројектима.	Договор о решавању задатака у оквиру пројекта. Селекција најуспешнијег рада и поставље радова на eTwinning платформу, сајт секције и фб страну. Презентовање резултата рада у оквиру манифестације "Мај месец математике" .	Координатор секције , ученици, наставници
Популарисање рада секције на локалном нивоу	Сарадња са другим институцијама (Научни клуб, Центар за стручно усавршавање, другим школама...)	Координатор секције, ученици,

Програм секције: 3D визуелизација

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Мотивисање ученика за учешће у раду секција.	Разговор са наставницима и подела задужења. Разговор са ученицима који су заинтересовани да се придруже секцији.	Руководилац секције и ученици "Т" одсека
Формирање секције Усвајање год. плана рада секције.	Договор око термина састанка. Задавање радног задатка за наредни састанак. Информисање о софтверима	Руководилац секције и чланови секције
Презентовање идеја ученика. Предавања у вези новог софтвера (видео презентација)	Дискусија, анализирање, презентовање и планирање.	Чланови секције

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Презентације школе на Сајму образовања	Одржавање састанака, припрема презентација, представљање школе на Сајму образовања	Чланови секције
Припрема плаката и цртежа за дане толеранције, дане толеранције и за Светосавске дане	Одржавање састанака секција, припрема и представљање радова. Постављање плаката	Чланови секције
Сумирање резултата	Изложба ученичких радова	Чланови секције

Програм ликовне секције

Рад Ликовне секције усмерен је на подстицање визуелне културе, креативног изражавања и изградњу аутономног естетског критеријума код ученика. Секција представља отворени уметнички студио у коме ученици развијају свој таленат кроз традиционалне технике (цртање, сликање, макетирање), али и кроз експериментисање са савременим формама дизајна и просторне композиције. Рад секције се снажно преплиће са стручним предметима из области архитектуре и грађевинарства, пружајући ученицима прилику да развију просторни интелект, осјећај за форму и симетрију, што директно унапређује њихове инжењерске вештине. Поред тога, чланови секције имају кључну улогу у естетском обликовању и оплемењивању школског ентеријера кроз редовно организовање изложби радова, осмишљавање сценографија за школске манифестације и уређење креативних кутака у Мејкерс лабу. Кроз визуелну уметност, ова секција негује машту, умањује стрес и пружа важан баланс између техничких дисциплина и хуманистичког развоја личности средњошколаца.

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Мотивисање ученика за учешће у раду	Анализа одговора ученика.	Руководилац секције и

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
секција	Усмеравање ученика на одабране секције.	наставници
Формирање секције Усвајање год. плана рада секције.	Договор око термина састанака и планираних активности	Руководилац секције и чланови секције
Израда сценографије за представе поводом обележавања Дана школе и Светог саве	Припрема материјала, рад на сценографији. Давање предлога. Дефинисање временске динамике и потребних средстава. Подела задужења	Драмска секција Музичка секција Ликовна секција
Обележавање Дана толеранције и дана породице	Припремање материјала, сцене, осмишљавање плаката. Давање предлога. Дефинисање временске динамике и потребних средстава. Подела задужења	Чланови секције
Посета ликовном атељеу, изложбама	Реализација посете	Руководилац секције и чланови секције
Организовање школских ликовних конкурса	Дефинисање теме за ликовни конкурс, одабир чланова комисије, деф. рокова за дост. радова. Преглед радова. Изложба. Објављивање науспешних радова на фб страни и сају школе	Руководилац секције и чланови секције
Тематско уређење паноа ученичким радовима	Припремање материјала, осмишљавање плаката	Чланови секције

Програм Лего секције

Посебан понос школе представља успешна **Лего секција**, која континуирано остварује значајне резултате на регионалним и националним такмичењима из роботике. Секција тренутно окупља талентоване ученике првог и другог разреда у подручју рада Електротехника. Кроз рад у овој секцији ученици развијају:

- **Техничке и дигиталне вештине:** Практично састављање роботских конструкција, разумевање механике, кинематике и основе програмирања (кодирање алгорита за кретање и управљање сензорима).
- **Истраживачки дух и решавање проблема:** Проналажење оптималних решења за специфичне такмичарске мисије и изазове под притиском времена.

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Промоција рада секције.	Разговор са наставницима и ученицима. Презентација активности из претходне године. Разговор са ученицима који су заинтересовани да се придруже секцији.	Руководиоци секције, бивши чланови, ученици електротехничког подручја рада
Формирање секције и усвајање годишњег плана рада секције. Договор око термина састанка.	Разговор са ученицима који су заинтересовани да се придруже секцији.	Руководиоци секције и чланови
Израда и програмирање лего робота	Узимајући у обзир техничке могућности школе и потребе ученика бира се садржај, начин и динамика рада.	Руководиоци секције и чланови
Учешће на такмичењима. Учешће на сајмовима и фестивалима науке.	Упознавање са календаром такмичења, припрема, планирање и организација путовања ученика и опреме.	Руководиоци секције и чланови
Организација такмичења у школи (опциона активност)	Планирање и организација такмичења у складу са календаром такмичења.	Руководиоци секције и чланови, наставници и ученици школе

Активност	Начин реализације	Носиоци активности
Унапређење рада секција и ученичких организација	Промоција рада секција (у оквиру Тематског дана)	Руководиоци секције и чланови

Имајући у виду отварање простора **Мејкерс лаба**, школа планира просторно и дидактичко ширење Лего секције. Циљ је да се у рад секције укључе и ученици старијих разреда у својству вршњачких ментора, као и ученици из других подручја рада. На пример, повезивањем ИТ решења са подручјем *Геодезије и грађевинарства*, ученици би могли заједнички да раде на пројектовању и програмирању паметних лего-макета градова или одрживих грађевинских објеката у оквиру међупредметних пројеката.

7. Факултативни наставни предмети

Програм чешког језика

У школи постоји могућност да се реализује програм учења чешког језика. Програмом су обухваћени ученици првог и другог разреда електротехничке струке који желе да своје школовање наставе у Интегрисаној школи у Соколницама (Чешка република).

Програм чешког језика реализује предавач кога именује канцеларија Моравске регије.

Програм се реализује у току две године, са 2 часа недељно.

8. Начин остваривања програма образовања одраслих

Образовање одраслих у нашој школи обезбеђује полазницима целоживотно стицање кључних међупредметних компетенција и стручних квалификација потребних за лични и професионални развој, запошљавање, доквалификацију и преквалификацију, као и за активно и друштвено одговорно понашање. У складу са Законом о образовању одраслих и Законом о средњем образовању и васпитању, статус одраслог полазника/ванредног ученика имају лица старија од 17 година.

Комплетан програм образовања одраслих у школи реализује се на српском језику, уз пуно поштовање андрагошких принципа прилагођених специфичностима учења одраслих особа.

У циљу максималне флексибилности и прилагођавања полазницима који су често у радном односу, настава и стручно усавршавање одраслих изводе се кроз следеће modele:

- **Консултативно-инструктивни рад:** Редовни сусрети са предметним наставницима кроз индивидуалне или групне консултације, где полазници добијају смернице, стручну литературу и упутства за савладавање градива.

- **Дописно-консултативна настава:** Савремени модел учења на даљину који се у нашој школи успешно ослања на капацитете дигиталних платформи (нпр. *Moodle* систем), омогућавајући полазницима асинхроно праћење наставних материјала изван просторија школе.
- **Практичан рад и блок настава:** Изводи се непосредно у специјализованим школским лабораторијама, грађевинским радионицама, новоотвореном Мејкерс лабу или у партнерским компанијама, како би полазници стекли примењиве техничке вештине за рад на конкретним радним местима.

Организација испита и уписа

Упис полазника врши се на почетку школске године у складу са конкурсом и законским роковима. У току школске године, за ванредне ученике и полазнике организују се **3 редовна испитна рока**. Комплетан распоред консултација, терминологија полагања испита и списак испитних комисија/наставника благовремено су и транспарентно доступни на званичној огласној табли школе, као и на дигиталним каналима комуникације школе.

МЕЂУНАРОДНИ СЕРТИФИКАЦИОНИ ЦЕНТАР (ICDL / ECDL)

Наша школа је стратешки препознала значај међународне дигиталне писмености, те је од 2019. године званично постала део светске мреже овлашћених испитних центара за стицање међународног сертификата **ICDL** (претходно познатог као *ECDL – Европска компјутерска возачка дозвола*).

Као акредитовани центар, школа има капацитете за спровођење обука и тестирања одраслих полазника, као и ученика школе, за следеће нивое дигиталних компетенција:

- **Основни ниво** познавања рада на рачунару (основне апликације, обрада текста, табеларне калкулације).
- **Персонални/Напредни ниво** који потврђује високу дигиталну ефикасност у пословном окружењу.

Интерна бенефиција за редовне ученике школе: Као подстицај за развој дигиталне писмености, редовни ученици наше школе који у оквиру редовног школовања остваре одличан (5) или врло добар (4) успех из предмета *Рачунарство и информатика*, стичу право на добијање овог међународно признатог сертификата, што им даје огромну предност на тржишту рада одмах по завршетку средње школе.

9. Програм културних активности школе

Програм културних активности у нашој школи конципиран је као организовано и системско деловање образовно-васпитне установе на друштвену средину, са циљем афирмације школе као препознатљивог културног и духовног центра локалне заједнице. Примарна мисија овог програма јесте оспособљавање ученика да препознају, естетски вреднују и активно користе све културне садржаје за свој свестрани развој, али и да кроз изложбе стручних радова, хуманитарне представе, приредбе, квизове знања и спортска такмичења јавно презентују резултате којима школа континуирано богати друштвени живот средине.

Посебно место и највиши васпитни значај у културном календару школе заузима неговање културе сећања и пијетета према Крагујевачком октобру. Традиционалним и организованим присуством ученика и наставника манифестацији **„Велики школски час” у Шумарицама**, као и полагањем венца код Споменика стрељаним ђацима и професорима, школа развија код младих генерација хуманистичке вредности, емпатију, антифашизам и свест о заштити људских права и мира.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Прослава дана школе	Пријем гостију, пензионера и сарадника. Додела награда, похвала и захвалница. Свечана приредба. Коктел и дружење.	Руководство школе, наставници, ученици
Почетак школске године	Пријем ученика првог разреда у свечаној сали уз присуство директора, стручних сарадника, школског полицајца и разредних старешина.	Наставници
Завршетак школске године	Традиционална додела сведочанстава и извештаја школе ученицима по одељењима. Свечано награђивање књигама одличних ученика, ђака генерације, најбољих спортиста, најбољих ђака по подручјима рада и ученика успешних на такмичењима.	Одељењске старешине Директор
Прослава школске славе	Пријем гостију, представника цркве, пензионера и сарадника. Беседа о Светом Сави. Свечана приредба. Додела награда за најбољег професора и најбољег ђака школе.	Сви наставници и ученици

Обележавање 21.октобра	Присуство Великом школском часу у Шумарицама и полагање венца код споменика страдалим ученицима	Сви наставници и ученици
Приредбе и обележавање значајних датума	У организацији драмске секције, ђачког парламента или одељења одржавају се пригодне приредбе (поводом Нове године, Међународног дана толеранције, Међународног дана породице). У библиотеци се одржавају књижевна поподнева уз читање изабраних тематских дела или дела чији су аутори наставници школе.	Драмска секција, Ђачки парламент, остали ученици и наставници Запослени у библиотеци
Представе	Перформанси чланова драмске секције у контексту текућих збивања и значајних датума	Драмска секција
Изложбе	Чланови макетарске секције имају сталну изложбу својих радова у холу школе. Чланови Клуба електронике излажу своје радове поводом промоције школе, у оквиру фестивала науке, на Сајму образовања. Поводом Светог Саве одржава се изложба тематских радова ученика и награђивање.	Макетарска секција Клуб електронике Наставници Ликовне уметности
Такмичења	Школа сваке године организује у сарадњи са Електротехничком школом из Ниша такмичење у информатици за ученике основних школа нашег региона -Тесла Инфо Куп	Наставници Секција младих програмера
Квизови	На крају године организују се квизови знања у информатици и веронауци уз пратећу техничку подршку и присуство публике и жирија.	Секција младих програмера, наставници

10. Програм каријерног вођења и саветовања

Програм професионалне оријентације, каријерног вођења и саветовања представља организован и континуиран систем подршке појединцу током његовог целокупног каријерног развоја. Сврха овог програма је оспособљавање ученика да формирају реалну слику о сопственим постигнућима, квалитетима и способностима, како би донели зреле, промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности у складу са личним особинама и реалним потребама тржишта рада. На тај начин, КВиС представља кључну спону којом школа директно повезује образовни процес са светом рада и академском заједницом. У складу са чланом 15. Закона о средњем образовању и васпитању, школа формира стручни **Тим за каријерно вођење и саветовање**. Задатак Тима, у блиској сарадњи са предметним наставницима и одељењским старешинама, јесте континуирано праћење индивидуалних склоности ученика, реализација саветодавног рада, као и пружање објективних информација ученицима и родитељима о занимањима, савременим образовним профилима и тржишним трендовима.

Посебан квалитет и препознатљивост програма каријерног вођења у нашој школи огледа се у две снажне практичне традиције:

- **Интензивна сарадња са високошколским установама:** Наша школа је редован домаћин и партнер бројним факултетима и високим школама из региона, који кроз организоване промоције, предавања и радионице отварају врата нашим матурантима и упознају их са дефицитарним академским смеровима и условима студирања.
- **Стратешко партнерство са Бизнис иновационим центром (БИЦ) у Крагујевцу:** Кроз сарадњу са БИЦ-ом, ученици добијају јединствен увид у свет предузетништва, иновација и савремених бизнис модела. Посете центру, учешће на њиховим конкурсима и менторске сесије омогућавају нашим ученицима да развију вештине управљања сопственом каријером, препознају фриленс (freelance) прилике и спремно закораче у модерно економско окружење.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Испитивање способности, склоности и професионалних интересовања ученика	Психолошко тестирање Праћење успеха из појединих предмета Сарадња са наставницима	Одељенске старешине Школски психолог
Идентификовање и усмеравање обдарених ученика	У току наставног процеса Информисање родитеља о могућностима развоја Додатна настава и секције Психолошко тестирање	Предметни наставници Одељењске старешине Школски психолог Регионални центар за

	Упућивање у институције које раде са талентима	таленте
Сарадња са родитељима	Прикупљање података и размена сазнања Саветовање родитеља	Стручни сарадници
Формирање правилних ставова према раду	У редовном наставном процесу, на часовима практичне наставе, часовима грађанског васпитања и часовима одељенског старешине Развијањем ученичког предузетништва Упознавањем са успешним методама учења и рада, развијањем мотивације за рад и запошљавање, стварањем позитивне професионалне етике.	Наставници Одељенске старешине Стручни сарадници Наставници грађанског васпитања
Информисање ученика о каријери и свету рада	Посете Сајму образовања и запошљавања, Посете стручним сајмовима. Посете и заједничке акције са компанијама. Родитељи као саветници за информисање о каријери Гостовања успешних бивших ђака Организовање радионица са темама везаним за каријерно вођење и саветовање . Предавања	Наставници Одељенске старешине Стручни сарадници Наставници грађанског васпитања Родитељи Ђаци
Упознавање ученика са студијским програмима факултета	Презентације факултета у Школи Посете факултетима	Помоћници директора Председници стручних већа и подручја рада
Упознавање ученика са могућностима запошљавања у нашој средини	Ангажовање ученика кроз практичну наставу Предавање, Презентација	Компаније у којима се обавља практична настава, национална служба за запошљавање.

11. Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине и друштвено-корисног рада представља интегрисану васпитну област чији је циљ јачање еколошке свести, развијање урбане и комуналне културе, као и подстицање одговорног односа ученика према очувању природних ресурса и одрживом развоју. Кроз систем добровољног, колективног и друштвено-организованог деловања у слободном времену, школа оспособљава ученике да активно доприносе унапређивању услова живота и рада у ужој и широј заједници, претварајући теоријска знања у друштвено корисне навике.

Васпитни задаци овог програма усмерени су на:

- Развијање радних навика, спремности на сарадњу и високог осећаја одговорности за преузете обавезе;
- Стицање трајне одговорности за естетски изглед и очување средине у којој ученик учи, ради и живи;
- Неговање свести о значају колективног рада и принципима солидарности кроз заједничке акције школе и локалне самоуправе.

Као важан сегмент Годишњег плана рада школе, овај програм се операционализује кроз стручно деловање Еколошке секције (пре свега ученика на профилу *Техничар за заштиту животне средине*), али и кроз масован ангажман свих ученика на уређењу и естетском оплемењивању школског дворишта, хола, учионица и кабинета. Посебан квалитет програму даје самостална израда наставних учила, шема и графикана (уз коришћење креативних капацитета Мејкерс лаба), израда едукативних панова, као и дежурства у Клубу ученика, чиме се развија радна култура и јача вршњачка заједница.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Подршка раду Еколошке секције	Састављање плана и програма у складу са планом рада школе, еколошким календаром и осталим друштвеним акцијама. Промоција рада секције, анкета за заинтересоване ученике	Руководилац секције, Директор, Савет родитеља,
Акције за унапређење животне средине (уређење школског дворишта, хола школе, уређење кабинета, помоћног кабинета, панова и зидних новина)	Осмишљавање конкретних акција у оквиру и шире околине	Еколошка секција, остали ученици, наставници и родитељи
Учешће у обележавању значајних	Избор у складу са календаром и могућностима	Еколошка секција, остали ученици

датума из еколошког календара	секције, израда промотивног материјала, припрема изложбе и презентације	и наставници Центар за екологију и одрживи развој
Јачање свести ученика о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса	Израда тематских плаката и њихово излагање у школи. Промоција рада Еколошке секције на сајту школе	Еколошка секција Тим за ажурирање сајта школе
Сарадња са локалном самоуправом и канцеларијом за младе	Координиран рад секције и других еколошких организација у граду	Еколошка секција Центар за екологију и одрживи развој

12. Програми заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања

Програми заштите ученика и запослених од насиља, злостављања и занемаривања

Програмом заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања је дефинисано шта се сматра насиљем, које све врсте и облике обухвата, како се према интензитету дели на нивое и како препознати спољашње знакове и специфично понашање који указују да ученик можда трпи насиље.

Програм заштите пружа оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања и детаљније дефинише интерни поступак, процедуре и кораке у поступању у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања и **ОБАВЕЗУЈУЋИ** је за сва лица која учествују у раду и животу Школе.

Намењен је ученицима, наставницима, директорима, стручним сарадницима, помоћном и административном особљу, родитељима, старатељима или другим лицима која су преузела бригу о ученику и представницима локалне заједнице.

12.1. Основни принципи, циљеви и задаци програма заштите ученика и запослених од насиља, злостављања и занемаривања

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на:

- Протокол се односи на све ученике у школи без обзира на пол, узраст, породични статус, етничко порекло и било које друге социјалне и индивидуалне карактеристике (боју коже, језик, вероисповест, националност, способности и специфичности детета);
- Учесће ученика у свим фазама процеса превенције и заштите од насиља, злостављања и занемаривања
- Доследно спровођење и примена постојећег законског и регулаторног оквира који се односи на спречавање кршења забране дискриминације;
- Омогућавање и унапређивање услова у школи којима се ученицима обезбеђује здрав и безбедан живот
- Обезбеђивање поверљивости података и заштита права на приватност ученика

Општи циљ Програма је унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине и мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

Специфични циљеви Програма у превенцији су:

- Подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања;
- Идентификовање безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење, евидентирањем критичних места у школи, анкетањем ученика, наставника и родитеља;
- Повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, а односи се на препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- Унапређивање способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља;
- Изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- Дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу;
- Омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
- Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
- Сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора;
- Сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

Специфични циљеви Програма у интервенцији су:

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља;
- Успостављање добре координације унутрашње и спољашње заштитне мреже;
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите;
- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака;
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља и њиховим родитељима/старатељима.

Задаци Програма су:

- Планирање превентивних и интервентних активности на нивоу Школе и њихово спровођење;

- Усклађивање постојећих подзаконских аката школе;
- Дефинисање улога и одговорности и усклађена и доследна примена процедура и поступака прописаних овим и свим другим законским, подзаконским и општим актима;
- Упознавање свих актера живота Школе (наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља/старатеља) са врстама и облицима насиља и поступцима и процедурама које се спроводе у случају сумње или дешавања насиља;
- Тимско деловање на превенцији насилног понашања и решавања ситуација у којима је насиље регистровано;
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља;
- Јачање и одржавање спољашње заштитне мреже и сарадње са свим надлежним службама (Центар за социјални рад, МУП, Здравствена служба, Министарством просвете, односно школске управе...);
- Идентификовање и информисање о случајевима насиља, водећи рачуна о поштовању приватности ученика и запослених;
- Стално праћење и евидентирање врста, нивоа и учесталости насиља и процењивање ефикасности Програма заштите;
- Праћење ефеката предузетих мера и активности у процесу заштите, развоја ситуације и понашања (потенцијалних) учесника насиља.

12.2. Значење појмова насиље, злостављање и занемаривање и облици насиља

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Облици у којима се јавља насиље су:

Физичко насиље је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу угрожавање достојанства личности и остварује се слањем порука, видео записа, електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site),

четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и објављивањем садржаја или поверљивих личних података без сагласности (информација, слика, видео снимака и сл.).

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика, породично насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно

психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Деца и ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности треба да обухватају различите и континуиране интерактивне методе (трибине, радионице, фокус групе, обуке, стручно усавршавање запослених).

Права, обавезе и одговорности свих у Школи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања Школа је у обавези да упозна све запослене, ученике и родитеље/старатеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима које су прописане Законом и другим подзаконским и општим актима (Општим протоколом, Посебним протоколом, Правилником о протоколу...)

Запослени у Школи су обавезни да својим квалитетним васпитно-образовним, стручним и другим радом и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеде подстицајну и безбедну средину. Запослени не сме својим понашањем у Школи да допринесе или изазове насиље, злостављање и занемаривање.

Одељењски старешина је у обавези да одељењску заједницу и родитеље/старатеље упозна са њиховим правима, обавезама и одговорностима и последицама не испуњавања и кршења истих на почетку сваке школске године. Одељењски старешина је у обавези да одељењску заједницу и родитеље/старатеље упозна са Програмом заштите ученика и запослених од насиља, злостављања и занемаривања. Одељењски старешина је дужан да обезбеди заштиту ученика од произвољног и незаконитог мешања у његову приватност, дом и породицу.

Ученици су у обавези да као одговорни учесници у процесу васпитања и образовања, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, уважавају и поштују личност других ученика, запослених, родитеља/старатеља и осталих лица која учествују у раду и животу Школе. Ученици су у обавези да поштују правила Школе и све друге акте, којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности, да активно учествују у раду одељенске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и доприносе и учествују у превентивним активностима Школе на сузбијању насиља, злостављања и занемаривања. Ученици не смеју својим понашањем у Школи да доприносе или изазивају насиље и злостављање.

Родитељ/старатељ је у обавези да у најбољем интересу детета и ученика сарађује са Школом, учествује у превентивним мерама и активностима, уважава и поштује личност свог детета, других ученика, запослених и других родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ не сме својим понашањем у Школи да допринесе или изазове појаву насиља, злостављања и занемаривања према детету, ученику, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а када то учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу.

Родитељ има обавезу и одговорност, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, да на позив школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником (појачан васпитни рад, друштвено-хуманитарни рад и др.), односно да сарађује са школом у поступку заштите ученика од насиља. Ако се родитељ не одазове на позив школе, у складу са

законом школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву за утврђивање одговорности родитеља и обраћа се надлежном центру за социјални рад да против родитеља предузме мере из своје надлежности.

- ✓ *Свака особа запослена у школи која има било какво сазнање или сумњу о насиљу, злостављању и занемаривању је законски обавезна да реагује.*

Програмирање и планирање заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Превенција се планира развојним планом и школским програмом, а **план заштите од насиља** израђује се на годишњем нивоу, који се дефинишу превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања и саставни је део годишњег плана рада школе. Приликом израде плана заштите, неопходно је да планиране активности одражавају актуелне потребе школе на основу анализе стања (сигурност и безбедност ученика, анализа ситуација насиља и ризичних понашања из претходне школске године...)

Школа има тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаравања у складу са Правилником о протоколу поступања.

Задаци тима за заштиту су да:

- 1) припрема програм и план заштите од насиља у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;
- 2) процењује други и трећи ниво вршњачког насиља, учествује у изради плана заштите за ученике/ плана појачаног васпитног рада за ученике;
- 3) информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
- 4) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- 6) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- 7) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
- 8) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања; 9) води и чува документацију;
- 10) извештава стручна тела и орган управљања.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У Школи се предузимају мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Свака особа запослена у школи која има било какво сазнање или сумњу о насиљу, злостављању и занемаривању је законски обавезна да реагује.

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања на нивое односи се само на вршњачко насиље и има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања искључиво када су актери деца, односно ученици (ученик–ученик, ученик–дете). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима, тј. критеријумима за процену нивоа.

Критеријуми за процену нивоа насиља су интензитет, степен ризика, трајање и учесталост насилног понашања, последице, број учесника, узраст и карактеристика развојног периода детета, односно ученика.

Процену нивоа насиља врши тим за заштиту, а на основу прикупљених информација и чињеница. Тим за заштиту може да редифинише процењени ниво уколико дође до нових сазнања и информација. Процену другог и трећег нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту, а првог нивоа одељењски старешина, односно васпитач у дому ученика, изузев у средњој школи основаној за потребе унутрашњих послова где процену за сва три нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Први ниво насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама и одељењем. Активности предузима самостално наставник/одељењски старешина уз помоћ родитеља/старатеља, одељењске заједнице, вршњачких едукатора.

Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматрају се другим нивоом.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
Ударање, чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање,	исмевање, омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним	добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или активности;	добацивање, псовање ласцивни коментари, ширење прича,	Узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука

уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари, гађање	именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање“	фаворизовање, националности, верске припадности, ширење гласина	етикетирање, сексуал нонедвосмислена гестикација..	СМС-ом, ММС-ом, путем аудио-визуелних снимака
---	---	---	--	---

ДРУГИ НИВО У решавању ових облика насиља, наставник/одељењски старешина укључује Тим за заштиту (директор, психолог, педагог, помоћници директора), као и родитеља/старатеља. Реализује се појачан васпитни рад, који уколико не да резултате покреће се васпитно-дисциплински поступак.

Понављање поступака класификованих као први ниво насиља, сматраја се другим нивоом.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
шамарање, ударање, гажење, цепање одела, шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши, косу...	уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање...	сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање манипулисање, експлоатација...	сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење...	оглашавање, снимање слање видео записа, злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и чествовања у циљу вређања, исмевања и подстицање угрожавања достојанства личности снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером, дистрибуирање снимака и сл.

ТРЕЋИ НИВО Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже. Активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља/старатеља и надлежних органа и служби. Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика или омета поступак у школи, директор обавештава Центар за социјални рад, полицију или јавног тужиоца.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе „Чувам те“ са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуњеним информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту.

Такође, Школа путем Националне платформе ажурира информације о поступању до затварања предмета, односно предузимања свих потребних мера и њихове евалуације.

ФИЗИЧКО	ПСИХИЧКО	СОЦИЈАЛНО	СЕКСУАЛНО	ЕЛЕКТРОНСКО
туча, давање, бацање, проузроковање	заstraшивање, уцењивање уз озбиљну	претње, изолација, малтретирање групе	завођење ученика од стране запослених,	злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и чествовања у циљу

опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем и сл	претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације и сл.	према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других и сл.	злоупотреба ауторитета, поверења, или утицаја над дететом/учеником подвођење, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест и сл.	слања претњи и угрожавања сигурности, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија и сл.
--	--	---	---	---

12.3. ПРОЦЕДУРЕ, ПОСТУПЦИ И КОРАЦИ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ ПРИЛИКОМ ЗАШТИТЕ УЧЕСНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације – да ли се насиље јавља међу децом, од стране одраслог у школи или од стране одраслог ван школе. Кораци у интервенцији су следећи:

1. Сазнање о насиљу или откривање насиља одвија се непосредним увидом да је насиље у току или посредно, препознавањем спољашњих знакова или поверавањем самог ученика или треће особе.
2. Прва реакција треба да буде заустављање насиља и обавештавање о томе надлежне особе: дежурног наставника, чланове Тима, директора или помоћника, одељ.старешину, ПП службу, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП и/или здравствену службу.
3. Смиривање ситуације подразумева удаљавање учесника из ситуације и смањење напетости кроз разговор са учесницима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.
4. Прикупљање информација значи разговор са учесницима и другима (очевицима, они који имају додатна сазнања) о догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова тима, педагог или психолог, одељенски старешина, секретар или наставник непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Посебна пажња треба да буде обраћена на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете особе која је извршила насиље.
5. Након тог разговора обављају се консултације у оквиру Школе – са Тимом за заштиту, са ПП службом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите (ако је ученик у питању), водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу учесника. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.
6. Након консултација и заузимања става школе о догађају, предузимају се акције: позивају се родитељи и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, обавештава се МУП, Центар за социјални рад (рок три дана од дана када се насиље десило).

Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу безбедности ученика да родитељи не буду укључени). Ако су у питању одрасле особе, такође се обавештавају о мерама које ће школа предузети.

7. Праћење ефеката предузетих мера врши одељењски старешина или Тим, водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције.

Насиље између ученика

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање - је први корак у заштити ученика. До сазнања о насиљу можемо доћи на два начина:

- **директно** – непосредним увидом да је насиље у току, односно његовим учачањем
- **индиректно** – путем поверавања самог ученика који је жртва насиља, његових родитеља/старатеља или путем поверавања других ученика који су посматрачи насиља; као и препознавањем спољашњих знакова или специфичног понашања ученика и породице.

Препознавање спољашњих знакова и специфичног понашања ученика који указују да ученик можда трпи насиље:

На физичком и физиолошком плану: трагови различитих повреда, модрице, ожилци, опекотине, посекотине, поцепана одећа, запуштен и неуредан изглед, поломљене односно поцепане ствари, проблеми са исхраном, болови у стомаку, главобоље, повраћање, преломи, проблеми са сном (несанице или претерано дуго спавање), нестанак ствари (мобилни телефон, одевни предмети, торбе, свеске, новац...).

На емоционалном плану: плачљивост, повученост, односно претерана активност, раздражљивост, појава неуобичајених и претераних страхова, агресивно и аутодеструктивно понашање, ђутљивост, неуобичајена причљивост, гледање у празно, „ноћне море“, конзумирање алкохола односно психоактивних супстанци, страх од самоће, страх од дружења са другим људима, ноћно мокрење, лагање, изражено грицкање ноктију, поремећај говора, сексуално понашање непримерено узрасту...

У школи: изненадни школски неуспех, појава изненадних неоправданих изостанака, одсуство концентрације, кашњења на часове, избегавање обавеза, недоношење домаћих задатака, избегавање или неучествовање у разноврсним активностима, избегавање дружења са другом децом, одбијање уобичајених активности, неуобичајени начин понашања, избегавање физичког додира (трзање), велики страх од одраслих, изражен страх од повратка кући...

Неки од наведених облика понашања, појединачно или у одређеној мери, могу бити природне или нормалне развојне реакције ученика. Веома битно је обратити пажњу на екстремно понашање, учесталост јављања, комбинацију појединих симптома, као и на понашање које није типично за одређеног ученика. Треба имати у виду да је сваки ученик индивидуа за себе и да као такав ниједан ученик не реагује исто на изложеност насиљу, злостављању и занемаривању (повлаче се, раздражљиви су, агресивни, преосетљиви, неповерљиви...).

- ✓ *Свако индиректно сазнање о насиљу се третира као сумња, док се не потврди током процедуре прикупљања информација.*

Проверавање сумње - обавља се прикупљањем информација о насиљу, злостављању и занемаривању, које спроводи одељенски старешина, стручни сарадник, односно друго задужено лице у Школи или члан тима за заштиту, непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације и проценом Школе. Прикупљене информације немају значај изјаве која се даје у току васпитно-дисциплинског поступка. Школа, односно запослени су дужни да провере сваку информацију о могућем насиљу поштујући принцип поверљивости.

Изјава од малолетних ученика која се узима у току васпитно-дисциплинског поступка, узима се у присуству родитеља, а у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак.

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2. Заустављање, прекидање насиља – сваки запослени је законски **обавезан** да одмах по уочавању, односно потврђивању провераване сумње, заустави насиље или позове помоћ, уколико процени да је сукоб сувише ризичан (групна туча, употреба оружја) за самостално реаговање. Поједине ситуације физичког насиља у којима су сукоби и насиље таквих размера да могу имати озбиљне последице по учеснике насиља, захтевају истовремено и хитно реаговање, збрињавање учесника насиља, обавештавање родитеља/старатеља и ангажовање надлежних установа (Здравствене службе, МУП-а, Центра за социјални рад, надлежне школске управе).

3. Смиривање ситуације – подразумева раздвајање учесника насилног догађаја, обезбеђивање сигурне средине за ученике (како оних који трпе насиље, тако и оних који га врше или посматрају) и смиривање напетости кроз разговор са учесницима без спомињања могућих последица (васпитно-дисциплинских мера) и застрашивања. Разговор може да обавља **одељенски старешина** (уколико је присутан), **наставник који је присуствовао насиљу**, односно **дежурни наставник** који је присуствовао насиљу или му је случај пријављен од стране помоћног и административног особља или других ученика.

4. Прикупљање релевантних чињеница – подразумева обављање разговора са свим учесницима насилног догађаја (онима који су трпели, вршили и посматрали насиље), запосленим који је пријавио насиље и свим другим лицима која нам могу пружити информације од значаја за квалитетније сагледавање и решавање насилног догађаја.

Овај корак у поступању обавља одељенски старешина самостално уколико је реч о првом нивоу насиља, а уз помоћ помоћника директора, педагога или психолога у свим осталим ситуацијама.

Уколико насилни акт има елементе озбиљних последица по учеснике и висок степен ризика, односно убраја се у трећи ниво насиља, разговор/и се обављају уз присуство чланова тима за заштиту и притом се и сачињава белешка о току разговора.

Током овог корака у процедури је веома важно да се на нивоу Школе делује тимски и усклађено како се ученици не би излагали сувишном стресу и како се не би разговор са ученицима о истом насилном догађају беспотребно обављао више пута од стране различитих запослених.

5. Консултације у оквиру школе – након прикупљених информација приступа се консултацијама односно заказује се састанак тима за заштиту, на коме се разматрају сакупљење информације и одлучује о процени нивоа насиља и даљим активностима.

6. Обавештавање родитеља – у зависности специфичности ситуације, одељенски старешина позива родитеље/старатеље на разговор у Школу и информисе их о насилном догађају и активностима које ће Тим предузети током даље процедуре.

Разговор са родитељима/старатељима обавља одељењски старешина уколико се ради о првом нивоу насиља, уз присуство члана Тима за заштиту када је у питању други или трећи ниво насиља.

Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

7. Мере заштите и активности – се спроводе да би се избегле трајне последице, спречило понављање насиља, спровела реинтеграција свих учесника насиља у одељенску заједницу и редован живот Школе, успоставио квалитетан однос сарадње и толеранције и предузимају се за све нивое насиља, злостављања и занемаривања.

Мере заштите и активности које ће се спроводити подразумевају поступке који ће ученике заштитити од даљег насиља, ублажити последице које се могу јавити на физичком, емоционалном или социјалном плану и јачати њихову способност да се заштите у евентуалним будућим насилним ситуацијама.

✓ *Мере заштите и активности се обавезно усмеравају на све учеснике насиља, како оне који га трпе, тако и на оне који га врше и посматрају.*

Основна мера је израда **Плана заштите**, који се сачињава за насилне ситуације које су сврстане у други и трећи ниво насиља, злостављања и занемаривања.

План заштите сачињавају тимски одељенски старешина, члан Тима за заштиту, психолог, педагог и по потреби директор, родитељ/старатељ и друге надлежне установе.

Школа је у обавези да у изради плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада укључи родитеља и да прецизира активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи Школа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција. Уколико родитељ одбија да учествује у планирању и реализацији активности из плана заштите од насиља ученика, односно плана појачаног васпитног рада Школа обавештава надлежни центар за социјални рад, а Школа наставља да реализује предвиђене активности.

8. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – се обавља ради провере успешности предузетих мера заштите и активности (Плана заштите) вредновања поступака и процедура који су примењени у конкретном случају насиља, злостављања и занемаривања и даљег планирања заштите, ради развијања и унапређивања како превентивних активности, тако и разноврснијег, квалитетнијег и ефикаснијег реаговања у потенцијалним будућим случајевима насилног понашања.

Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности врше сви запослени у Школи који су ангажовани у конкретном случају заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања и о томе извештавају на састанку Тима за заштиту.

Насиље између ученика и запослених

I - Процедуре, поступци и кораци у интервенцији у случају када је запослено лице из Школе починилац насилног акта према ученику се незнатно разликују у односу на начин реаговања када се насиље дешава између ученика.

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање – У случају када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику, сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање се одмах пријављује директору, који руководи у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији.

Уколико је директор запослено лице које је починилац или је под сумњом да је извршио насилни акт, руковођење у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији врши председник органа управљања.

2. Заустављање, прекидање насиља - Уколико то ситуација захтева и у зависности од нивоа и последица насилног догађаја и степена ризика, директор хитно обавештава надлежне службе, односно Здравствену службу, МУП, Центар за социјални рад, Школску управу.

Запослено лице које је пријавило дешавање или сумњу на насиље, злостављање и занемаривање, односно директор, ако је добио сазнање о дешавању или сумњи на насиље од ученика или родитеља/старатеља, пише изјаву о сазнању.

3. Консултације у оквиру школе и прикупљање информација – подразумевају разговор који организује директор са свим учесницима насиља, свим осталим релевантним лицима која могу пружити информације од значаја за квалитетније сагледавање и решавање насилног догађаја и лицима која ће помоћи у анализи и решавању конфликтне ситуације, односно психолог, педагог, члан Тима за заштиту, а по потреби представници надлежних служби. Запажања, прикупљене информације, ток и закључке са консултација директор или секретар воде белешку или записник.

4. Мере заштите и активности – Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику, директор предузима мере према запосленом, у складу са Законом, а према ученику предвиђене мере заштите (План заштите). Након консултација и заузимања става Школе директор позива родитеље/старатеље на разговор у Школу и информисе их о насилном догађају, спроведеним консултацијама у оквиру Школе, закључцима, предложеним мерама заштите, активностима које ће се предузети током процедуре и васпитно-образовним активностима. Уколико су родитељи/старатељи већ контактирани приликом хитног поступања по процедури или је сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање добијено од њих, овај корак у процедури подразумева, информисање родитеља/старатеља о спроведеним консултацијама у оквиру Школе, закључцима, предложеним мерама заштите и васпитно-образовним активностима. Све се то бележи у бележници директора и других присутних. Уколико је потребно директор пријављује случај надлежним службама.

5. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – се врши према истим принципима, има исте циљеве и подразумева исту процедуру и кораке у поступању који се примењују приликом реаговања у ситуацијама насиља између ученика. Резултате и ефекте праћења предузетих мера заштите и активности које су спроводиле током целог поступка заштите **директор** уписује у коначан извештај у форми службене забелешке.

II - Процедуре, поступци и кораци када је ученик, родитељ или треће лице починилац насилног акта према запосленом лицу у школи или за време организовања активности школе се незнатно разликују.

Процењивање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима не односи се на запослене, већ само на вршњачко насиље.

1. Сазнање о насиљу, његово откривање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање – У случају када је ученик починилац насиља, злостављања и занемаривања према запосленом, сазнање или сумња на насиље, злостављање и занемаривање се одмах пријављује директору, који руководи у даљем спровођењу процедура, поступака и корака у интервенцији.

2. Заустављање, прекидање насиља - приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насилног акта.

3. Консултације у оквиру школе и прикупљање информација – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе

4. Мере заштите и активности – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насилног акта. Када је **ученик починилац насиља и злостављања према запосленом**, директор је дужан да обавести родитеље, а у зависности од случаја и надлежне службе, да покрене васпитно-дисциплински поступак и изрекне васпитно-дисциплинске мере, у складу са законом за ученике старости до 14 година, а за ученике изнад 14 година, осим наведених активности и да обавести надлежно јавно тужилаштво и полицију.

У случају повреде части, угледа и достојанства запосленог од стране ученика примењују се мере и активности прописане за трећи ниво вршњачког насиља.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом починилац насиља према запосленом, неопходно је да директор у сарадњи са тимом за заштиту и тимом за инклузивно образовање утврди да ли је испољено (агресивно) понашање ученика последица здравственог стања, односно развојне сметње и у складу са тим се предузимају даље мере и активности, односно процењују кога је потребно укључити од спољашње мреже заштите (стручњаци из здравственог система, социјалне заштите и др.).

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом или запослени према запосленом, директор је дужан да таква сазнања пријави полицији и надлежном јавном тужилаштву, а када је родитељ починилац насиља да обавести и надлежни центар за социјални рад, у року прописаним Законом.

Уколико школа има сазнање да родитељ или треће лице на друштвеним мрежама омаловажава, вређа, прети или позива на насиље према запосленом, а у вези са професионалном улогом запосленог, школа је дужна да о томе обавести надлежно јавно тужилаштво, у року прописаном Законом.

5. Праћење ефеката предузетих мера заштите и активности – приликом овог корака у процедури и поступању поштују се исти принципи, циљеви и мере и активности који се спроводе, као и у случају када се реагује на насиље између ученика и запосленог када је запослено лице из Школе починилац насиља.

Насиље између ученика и родитеља/старатеља

На основу Упутства о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад –органа старатељства у заштити деце од насиља (април 2018.), Школа има обавезу да кад открије - идентификује насиље над децом или има сумњу да дете трпи, све то пријави надлежном Центру за социјални рад на посебном Обрасцу (у прилогу).

Кораци су:

- Писана пријава центру на препорученом обрасцу
- Одлазак ученика у пратњи психолога или педагога да лично пријави насиље у ЦСР-у
- Консултативни састанак са надлежнима
- План реаговања који прави ЦСР у оном делу који се односи на подршку у школи.

О свему се води евиденција у виду изјава и записника.

Насиље између ученика и одраслог лица које није запослено у школи

Када је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетне ученике друге школе) према ученику, директор је дужан да обавести родитеља/старатеља чије је дете изложено насиљу, злостављању и занемаривању, Центар за социјални рад, МУП и надлежно јавно тужилаштво.

О свему се води евиденција у виду изјава и записника.

12.4. Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

Програмом превенције дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности (у даљем тексту: програм превенције) одређују се мере и активности којима се обезбеђује остваривање циљева превенције свих облика дискриминације и дискриминаторног поступања утврђених овим актом. Програм превенције је део предшколског, односно школског програма и развојног плана, а конкретизује се годишњим планом рада установе.

Програм превенције утврђује се на основу анализе стања у остваривању равноправности, распрострањености различитих облика нетолеранције и дискриминације, сагледавања потреба учесника у образовању за додатном подршком, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета њеног рада. Годишњим планом рада установе, између осталог, опредељују се превентивне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања планираних активности.

Програм превенције садржи:

- 1) начине на које се принципи једнаких могућности и недискриминације уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе на свим нивоима, у свим облицима рада (појединац, васпитна група, одељење, ученички парламент, стручни органи и тимови, родитељски састанци, родитељи као појединци и група, савет родитеља);
- 2) начине на које се пружа додатна подршка учесницима образовања и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група, а нарочито, у случају сметњи у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика или језика на коме се изводи настава, ризика од напуштања образовања и васпитања и др.;
- 3) стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за промовисање и развијање културе људских права, интеркултуралности, толеранције, превазилажење стереотипа и предрасуда код учесника у образовању, рад у мултикултуралној групи, односно одељењу, стварање инклузивног окружења, препознавање дискриминације и целисходно реаговање на дискриминаторно понашање;
- 4) начине информисања о правима, обавезама и одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања;
- 5) облике и садржаје рада са учесницима у образовању ради превазилажења стереотипа и предрасуда, развијања свести о опасности и штетним последицама дискриминације, унапређивања толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавања и поштовања различитости и др.;
- 6) облике и садржаје рада са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно понашање;
- 7) начине, облике и садржаје сарадње са родитељима, јединицом локалне самоуправе, надлежним органима, службама и др.;
- 8) начине поступања у случајевима подношења пријаве установи, односно притужбе Поверенику и кривичне пријаве надлежном органу због дискриминаторског поступања и поступања којима се вређа углед, част или достојанство личности;
- 9) начине праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма спречавања дискриминације и дискриминаторног понашања, а нарочито, у односу на: учесталост дискриминаторног понашања и број поднетих пријава, притужби, односно кривичних пријава, распрострањеност различитих облика дискриминације, број лица изложених дискриминаторном понашању, учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених због дискриминаторног понашања; број и ефекте предузетих мера и активности које међу учесницима у образовању промовишу толеранцију, уважавање различитости, једнаке могућности и недискриминацију; степен и квалитет укључености родитеља у спречавање свих облика дискриминације, остварене обуке стручног усавршавања за спречавање дискриминаторног понашања и потребе даљег усавршавања.

Ради континуираног праћења ефеката програма спречавања дискриминаторног понашања, установа врши анализу стања у остваривању равноправности и једнаких могућности. У припреми анализа учествују и представници учесника у образовању и родитеља. Анализа се разматра у одељењима (часови одељењског старешине и одељењских заједница), на родитељским састанцима, ученичком парламенту, стручним органима и тимовима и на савету родитеља.

Орган управљања разматра и питања дискриминације у оквиру доношења аката установе (развојни план, годишњи план рада, план стручног усавршавања запослених), усвајања извештаја о њиховом спровођењу и разматрања поштовања општих принципа,

остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, најмање два пута годишње кроз извештаје директора о свом раду и раду установе.

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
Анализа стања безбедности као основ за планирање активности за сваку школску годину	Анкетирање ученика, наставника и родитеља преко Google forms (ослањајући се на стандарде и индикаторе квалитета који се односе на безбедност)	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривња
Планирање превентивних активности на свим нивоима, као део свакодневног живота и рада установе	Уграђивање превентивних активности у теме за ЧОС, у теме за родитељске састанке, УП, ВТ, Црвени крст, стручних већа и тимова за подршку ученицима Кроз наставне предмете	Руководиоци секција, председници СВ, координатори тимова, од. старешине, ментори уч. организ. педагог и психолог, предм. наставници
Информисање и упознавање ученика са постојањем унутрашње заштитне мреже, могућношћу тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту и корацима који се предузимају у ситуацијама ДНЗЗ или сумње на исте	Одељ. старешине на ЧОС-у презентују правилнике и приближава им њихов садржај (предавање, презентација, радионица); упознаје ученике са постојањем Тима и упућује их на сајт школе за више информација; Заштита – правни оквир Заштита – корисни линкови и материјали	Координатор тима Одељењске старешине
Упознавање родитеља са постојањем унутрашње заштитне мреже; са могућношћу тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту и корацима који се предузимају у ситуацијама ДНЗЗ или сумње на исте	Одељењске старешине на првом родитељском састанку, упознају родитеље са послатим материјалом; постојањем Тима и упућују родитеље на сајт школе за више информација; Заштита – правни оквир Заштита – корисни линкови и материјали	Координатор тима Одељењске старешине
Подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске заједнице, УП-а, ШО и стручних органа школе	Формирање вршњачког тима, Ученичког парламента. Делегирање представника за ШО (на састанку УП-а)	Одељењски старешина Ментори УП-а и ВТ-а

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
Појачан васпитни рад ради развијања самоодговорног и друшт. одг. Понашања	Избор активности и мера у складу са потребама ученика и учињеном повредом	Одељењски старшина Чланови Тима за заштиту од ДНЗЗ
Рано препознавање ризика од ДНЗЗ	Израда социјалне карте ученика; тематски ЧОС; разговори са ученицима	Одељењски старшина Предметни наставници, педагог, психолог
Предлагање мера за унапређивање превенције и заштите од ДНЗЗ	Израда оперативног плана заштите и рад са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно и насилничко понашање (за 2. и 3. ниво насиља)	Тим за заштиту од ДНЗЗ, тимови за подршку, од. стар. Стручна служба
Праћење, вредновање и извештавање органа установе о остваривању и праћењу ефеката заштите	Евидентирање свих облика насилног и дискриминаторног понашања, прикупљање података, доношење ОПЗ-а (за 2. и 3. ниво), праћење ефеката мера	Сви запослени (пријава) Тим за заштиту од ДНЗЗ, од. старешина
Укључивање родитеља у планирање мера и спровођење активности за спречавање и сузбијање ДНЗЗ	Заједнички разговор, анализа, дискусија, Израда плана Праћење реализације. Заједничка евалуација	Директор школе, одељењске старешине
Израда индивидуалних планова заштите ученика; избор активности и мера у складу са потребама ученика и учињеном повредом	Појачан васп. рад који је примерен специфичностима установе и у најбољем интересу ученика	Од. старешина, педагог, Тим за заштиту од ДНЗЗ
Сарадња саветодавних и стручних органа на нивоу школе	Планирање, организација и релизација заједничких активности тимова за заштиту од НЗЗ са СТИО, са Тимом за пружање подршке ученицима, стручним већима и секцијама	Координатори тимоава, председници стручних већа, руководиоци секција
Евидентирање у вези са нарушавањем реда, направљен распоред дежурства наставника	Редовно вођење књиге дежурства у коју се бележе све активности у вези са нарушавањем реда у школи и шк. дворишту Организовано је	Дежурни наставници

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
	дежурство наставника по спратовима и дворишту школе	
Међусекторска сарадња. Правовремено реаговање ради пружање подршке ученицима	Обележавање важних датума користећи школске и ресурсе на локалу (нпр. Удружење студената са хендикепом ¹ , ИЗЈЗ, Саветовалиште за брак и породицу, МУП ² , ЦСУ, ШУ, Дом здравља и сл.) Одабир теме и договор о динамици и организовању предавања, трибине, саветовања. Контактирање сарадника и договор о теми, циљној групи, динамици....	Тим за заштиту од ДНЗЗ
Међусекторска сарадња са установама на локалу	Организовањем и реализацијом превентивних и интервентних активности у школи и на локалу, у складу са изказаним потребама	Тим за заштиту од ДНЗЗ
Богаћење школске библиотеке едукативним књигама	Одабир литературе на тему ненасилног решавања сукоба и популаризовање читања књига	Библиотекар Одељењске старешине
Унапређивање компетенција за превенцију и интервенцију у ситуацијама дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Учествовање у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Координатор и чланови Тима за заштиту Тим за професионални развој запослених
Организовање хуманитарних акција и прикупљена новчане помоћи за финансијски угрожене ученике	Прикупљање помоћи по одељењима	Ученички парламент, Вршњачки тим, Одељењске старешине

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ		
Активности	Начин	Носиоци активности
Организовање превентивних активности у којима узимају учешће наставници, родитељи и ученици.	Обележавања Дана толеранције, Дана породице, Недеље против вршњачког насиља и Дана безбедног интернета (у складу са програмом: радионице, трибине, спортске активности, предавања, конкурси)	Тим за заштиту од ДНЗЗ, Председници СВ, Руководиоци секција

Удружење студената са хендикепом¹-реализоваће радионице и предавања за ученике, наставнике и родитеље пратећи календар обележавања значајних датума: 05.10.-Међународни дан дислексије и церебралне парализе, 14.11.-Светски дан дијабетеса, 16.11.-Међународни дан толеранције, 03.12.-Међународни дан особа са хендикепом, 08. 03.-Међународни дан жена, 02.04.-Светски дан аутизма, 15.05.-Међународни дан породице, МУП² ће реализовати пројекат „Оснаживање представника младих у области превенције малолетничког криминала“.

ОБЛАСТ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ		
Активност	Начин	Носиоци
Проверавање сумње или откривање дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања	Сазнање о насиљу опажањем (препознавањем спољашњих знакова) или добијањем информација (поверавањем од стране жртве насиља или треће особе родитељ, наставник). Прикупљање информација; проверавање сваке информације о могућем насиљу, злостављању и занемаривању; преглед видео записа	Обавеза свих запослених Чланови интервентног дела Тима
Заустављање ДНЗЗ. Смиривање ученика и процена нивоа ризика	Прекид насиља, раздвајање и смиривање ученика у ситуацији насиља и процена да ли је сукоб високо ризичан (да ли је потребна помоћ)	Обавеза свих запослених
Обавештавање родитеља; пружање прве помоћи; позивање лекарске	На основу процене ситуације потребно је извршити предвиђене радње	Чланови интервентног дела Тима

помоћи; обавештавање полиције и Центра за социјални рад		
Идентификација конфликтног проблема	Утврдити и анализирати конфликтне ситуације, обавити саветодавне разговоре	Чланови интервентног дела Тима
Консултације у установи: проверавање сумње или откривање ДНЗЗ	Преглед видео записа, прикупљање информација директно или индиректно * по потреби се у консултацију укључују ШУ, ЦСУ, МУП, Дом здраља, повереник...	Одељењски старешина, педагог, психолог
Предузимање мера и активности; Израда оперативног плана заштите	План се израђује за конкретну ситуацију за све нивое дискриминације и за 2. или 3. нивоа насиља за све ученике/учеснике	Тим за заштиту, одељењски старешина, родитељ
Медијација у случају конфликта на релацији ученик-ученик	Медијативни састанци, конструктивно решавање сукоба	Одељењски старешина, одељењска заједница, ВТ, педагог, психолог
Праћење ефеката предузетих мера и активности	Праћење понашања ученика, које је трпело и извршило дискриминацију/насиље и ученика који су били индиректно укључени (сведоци), укљученост родитеља и других надлежних служби	Одељењски старешина, Тим за заштиту, педагог, психолог
Извештавање о остваривању и ефектима програма заштите	Реализатори активности сумирају дотадашње ефекте рада	Одељ. старешина, Тим, педагог, психолог

13. Програм школског спорта

Програм школског спорта у нашој школи представља интегрални део образовно-васпитног процеса, усмерен на развој и практиковање здравих животних стилова, подизање свести о важности сопственог здравља и безбедности, као и на континуирано неговање физичких способности ученика. У ери дигиталне технологије и повећаног времена које млади проводе у седећем положају, школски спорт има кључну улогу у превенцији здравствених ризика, али и у изградњи карактера, развоју здравог такмичарског духа, колегијалности и принципа *фер-плеја*.

Школским спортом су обухваћени сви ученици школе кроз масовна међуодељењска такмичења, унутрашње турнире и симулације спортских игара, што додатно јача заједништво унутар одељењских заједница. За ученике који показују посебне таленте и афинитете, школа организује интензивне припреме за званична такмичења, остварујући при томе блиску и успешну сарадњу са локалним спортским клубовима и организацијама у Крагујевцу.

У школи активно и континуирано функционише широк спектар спортских секција:

- **Традиционални екипни спортови:** Одбојка, Фудбал, Рукомет и Кошарка.
- **Индивидуални и специфични спортови:** Стони тенис, Атлетика, Пливање и Стрељаштво.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Организација школских такмичења	Тестирања и селекција чланова екипа	Професори физичког васпитања
Учешће школских екипа и појединаца на такмичењима у организацији спортског савеза Србије	Школа је члан Савеза за школски спорт који организује овај ниво такмичења	Професори физичког васпитања
Реализација турнира у малом фудбалу, стоном тенису и баскету	Пријављивање екипа, организација утакмица	Професори физичког васпитања и остатак колектива по потреби
Реализација хуманитарних утакмица између екипа наставника и ученика	Поводом помоћи у лечењу болесног ученика у нашој средини организује се утакмица и наставници и публика донирају новац	Професори физичког васпитања и остатак колектива, ђачки парламент
Кросеви и пешачења	Учешће у кросу РТС-а и трци „За срећније детињство”	Професори физичког васпитања и ученици

14. Програм сарадње са локалном самоуправом

Сарадња са локалном самоуправом, која укључује и сарадњу са канцеларијама за младе у јединицама локалне самоуправе, остварује се на основу програма који чини део школског програма и део развојног плана школе.

Школа прати, укључује се у дешавања у локалној самоуправи, и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развој школе.

Активности	Начин реализације	Носиоци
Проналажење могућности за адаптацију школског простора	Сталнана комуникација управе школе са управом Града Крагујевца, школском управом и другим органима којима је образовање прва компетенција.	Школски одбор, директор
Сарадња са школском управом Града Крагујевца	По свим питањима са становишта образовања и васпитања и рада на пројектима хуманитарног карактера	Школски одбор, директор и наставници
Сарадња са Управом града - Градским већем за образовање, информисање и културу	Спровођење одлука Градског већа од значаја за рад школе. Предлози Градском већу за подршку и помоћ успешнијем функционисању школе и остваривању циљева образовања	Директор
Сарадња са Универзитетом у Крагујевцу	Размена информација значајних за рад школе. Стручно усавршавање наставника, специјалистичке и докторске студије на факултетима. Менторски рад наставника школе са студентима. Организовање промоција уписа на факултете.	Школски одбор, директор, наставници, ђачки парламент
Сарадња са Канцеларијом за младе	Учешће на конкурсима за финансирање омладинских пројеката	Школски одбор и ђачки парламент
Оспособљавање ученика за планирање свог професионалног	Радионице и трибине, тестирање, састанци на којима се развија свест о неопходности сталног усавршавања	Национална служба за запошљавање Града

развоја и самостално доношење правилних одлука.		Крагујевца
Сарадња са Институтом за јавно здравље града Крагујевца у циљу превенције болести зависности	Радионице и трибине	Наставници грађанског васпитања, педагог, психолог
Сарадња са Центром за социјални рад	Развој и унапређење дечјих права	Наставници и сарадници

15. Програм сарадње са породицом

Школа активно подстиче и негује аутентичан партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, уважавања, отворености и обостраног поверења. Програм сарадње са породицом поставља јасан оквир, области и облике заједничког деловања, са циљем да се обезбеди јединство, свеобухватност и трајност васпитних утицаја на развој ученика, као и да се родитељи активно укључе у унапређивање укупног квалитета живота и рада школе. Програм се реализује кроз два комплементарна модела комуникације и деловања:

1. Непосредна сарадња (Директан дијалог и едукација)

- **Индивидуални контакти и саветовање:** Редовне отворене врата и консултације родитеља са одељењским старешинама, предметним наставницима, психолошко-педагошком службом и руководством школе.
- **Редовни родитељски састанци:** Сваки одељењски старешина организује и реализује **најмање 5 родитељских састанака** током школске године (на почетку године и на крају сваког од четири класификациона периода). Дневни ред редовних састанака креира се у сарадњи са стручним сарадницима и управом школе, обухватајући поред административних и важне едукативне теме (нпр. безбедност на интернету, ментално здравље, каријерно вођење).
- **Ванредни и тематски састанци:** Организују се по потреби, на иницијативу школе или самих родитеља, ради ефикасног и конструктивног решавања конкретних ситуација или реализације специјализованих предавања.

2. Посредна сарадња (Институционално учешће и информисање)

- **Учешће у управљању и одлучивању:** Активно укључивање родитеља у рад Савета родитеља, Школског одбора и стручних школских тимова. Преко својих представника, родитељи се редовно консултују и учествују у доношењу одлука по кључним безбедносним, наставним, организационим и финансијским питањима.
- **Дигитално информисање и транспарентност:** Правовремена размена информација писменим путем, коришћењем електронског дневника (еДневник), као и преко званичног сајта и дигиталних канала комуникације школе, чиме се обезбеђује висока доступност свих података важних за родитеље.

Детаљан акциони план активности, тематски оквири састанака, динамика реализације и носиоци програма сарадње са породицом приказани су у следећој табели:

Активности	Начин реализације	Носиоци
Комуникација школе и породице	Редовно и правовремено информисање родитеља о активностима у школи. Организовано време и простор за пријем родитеља, размена информација значајних за развој детета.	- одељењске старешине - администратор сајта школе - предметни наставници - помоћници директора - директор - школски психолог и педагог
Подршка остваривању родитељске улоге	Саветовање и едукација родитеља за одговорно родитељство и/или помоћ у учењу. Сарадња са установама (Центром за социјални рад, Саветовалиштем за брак и породицу, центром «Књегиња Љубица») у циљу помоћи родитељима.	- школски психолог и педагог
Укључивање родитеља у наставни и васпитни процес	Родитељи су чланови тима за развојно планирање и учествују у прављењу ИОП-а. Присуствују на настави и ваннаставним активностима (родитељи предавачи и учесници). Едукација родитеља за правилну и ефикасну помоћ у учењу.	- руководиоци тимова - школски психолог и педагог - предметни наставници
Укључивање родитеља	Родитељи могу бити предавачи по позиву или као	- предметни наставници

у активности школе	саветници за информисање о каријери. Родитељи присуствују и организују школске свечаности.	- помоћници директора - директор - школски психолог и педагог
Укључивање родитеља у процес управљања школом	Родитељи учествују у изради школског програма, у Савету родитеља, у Школском одбору, у раду тимова, актива и одељењских већа	- руководиоци тимова - помоћници директора - директор

16. Програм излета и екскурзија

Екскурзија, излет и студијско путовање представљају специфичне облике образовно-васпитног рада који се остварују ван школе, са циљем непосредног упознавања појава и односа у природној и друштвеној средини. Кроз ове активности, ученици проширују своја знања о културном наслеђу, историјским епохама, али и о савременим привредним и научним достигнућима, чиме се снажно подстиче развој стручних, социјалних и грађанских компетенција средњошколаца.

Целокупан процес се реализује кроз строго дефинисане законске процедуре, где одељењска и стручна већа предлажу, Наставничко веће усваја, а Савет родитеља даје финалну сагласност на програм путовања. Успешна реализација почива на темељној, тространој припреми:

- **Припрема ученика:** Обухвата упознавање са географским и културним одредиштима, условима боравка, као и заједничко дефинисање и прихватање јасних правила безбедног и одговорног понашања током пута.
- **Припрема родитеља:** Реализује се кроз циљане родитељске састанке и индивидуалне разговоре, током којих се родитељи детаљно информишу о плату пута, смештају, здравственој заштити, али и о својој законској одговорности за понашање ученика. Ови контакти служе и за прикупљање важних информација о психофизичком и здравственом статусу деце.
- **Припрема наставника:** Подразумева заједничке организационе састанке на нивоу школе и темељну индивидуалну андрагошко-дидактичку припрему вођа пута о карактеристикама подручја које се посећује.

У погледу територијалне реализације, излети и екскурзије се примарно изводе на територији Републике Србије, једном у току школовања у Републици Српској, док се за ученике завршног разреда (матуранте) екскурзија по правилу организује у иностранству. Такође, за одређене групе ученика школа планира и наменска **студијска путовања** (у циљу учења језика, међународне пројектне сарадње и размене), уз претходну сагласност надлежне Школске управе.

Специфичности изваннаставних путовања наше школе

Поред редовних програма екскурзија, образовно-васпитни хоризонти ученика шире се кроз два изразито функционална и традиционална модела краћих путовања:

- **Стручни једнодневни излети на тематске сајмове (Београд и Нови Сад):** Као стручна средња школа, редовно организујемо посете релевантним сајмовима који представљају врхунац тренутних тржишних и технолошких достигнућа у региону. Посете Сајму технике, Сајму грађевинарства, ИТ манифестацијама, Палати науке или Еко-сајмовима омогућавају ученицима свих наших подручја рада директан увид у реалне иновације и будуће професионално окружење.
- **Обиласци манастира у оквиру Верске наставе:** У циљу неговања духовности, културе сећања, упознавања са средњовековном архитектуром, фрескосликарством и националном историјом, предметни наставник организује наменске једнодневне обиласке околних манастира региона.

Након сваког изведеног путовања, спроводи се обавезна евалуација путем анкетних листића за ученике. Све утиске, стечена знања и искуства наставници и ученици заједнички интегришу у редован образовни процес кроз израду мултимедијалних презентација за родитеље, стручне пројекте и школске изложбе.

17. Програм безбедности и здравља на раду

Програм безбедности и здравља на раду у нашој школи обухвата системски организоване и заједничке активности установе, родитеља, локалне самоуправе и социјалних партнера, усмерене на развој свести, спровођење и континуирано унапређивање заштите свих учесника у образовно-васпитном процесу. Као средња стручна школа чији ученици велики део наставних активности реализују у специјализованим школским лабораторијама, грађевинским и машинским радионицама, Мејкерс лабу, као и на блок настави у реалном привредном окружењу, БЗР представља један од кључних приоритета институционалног деловања.

Примарни циљ овог програма је формирање одговорног односа према личној безбедности и здрављу, као и према безбедности других, чиме се гради превентивна култура рада код будућих младих стручњака. Кроз теоријске инструктаже, практичне обуке о правилној употреби личне заштитне опреме (ЛЗО) и симулације безбедних процедура у случају ванредних ситуација, школа у сарадњи са стручним службама локалне самоуправе активно спречава ризике од повређивања и професионалних обољења. Укључивањем родитеља у процесе информисања и подизања свести, обезбеђује се континуитет едукације ученика и јачање њихове опште културе заштите како у школи, тако и у будућем професионалном животу.

Активности	Начин реализације	Носиоци посла
Организовање обавезних инструкција за ученике првог разреда на почетку школске године о општим правилима понашања, кретања и	Предавања, радионице, практичне вежбе, симулације	наставници стручних предмета, одељењске старешине

заштите у школи.		
Обука запослених безбедан и здрав рад, за пружање прве помоћи и провера теоријске и практичне оспособљености	Усмено излагање, практичне вежбе, израда тестова	Запослени Дома здравља
Годишњи преглед исправности уређаја, вентилационих система у лабораторијама, громобрана и противпожарних апарата у целој школи, који спроводе лиценциране агенције у координацији са локалном самоуправом.	Одржавање средства и опреме за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације	Координатори практичне наставе, домар, овлашћени сервис
Упознавање родитеља и ученика са безбедносним протоколима, посебно за ученике који одлазе на блок наставу у приватне компаније или партнерска предузећа ван школе.	Усмено излагање, презентација	одељењске старешине, директор
Обука помоћног особља о правилном и безбедном коришћењу средстава за хигијену. Управљање отпадом и смећем	Предавања, радионице, практичне вежбе, симулације	Наставници Хемије и Технологије
Ангажовање постојећих ресурса школе за стварање безбедног и подстицајног окружења	Према програму Тима за спречавање насиља, злостављања и занемаривања	Директор, наставници
Обележавање Светског дана безбедности и здравља на раду (28. април) Организовање трибина / квизова који спајају безбедносне прописе са свакодневним животом.	Предавања, радионице, практичне вежбе, симулације	Наставници стручних предмета, одељењске старешине
Континуирано унапређивање заштите ученика	Садржаји практичне наставе и других стручних предмета	Наставници стручних предмета

18. Програм међународне сарадње и студијских посета у иностранству

Програм међународне сарадње и студијских посета представља стратешки сегмент развоја наше школе, усмерен на интернационализацију образовног процеса, размену стручних искустава међу наставницима и ученицима, као и на упознавање са глобалним технолошким и културним стандардима. Овај програм омогућава директну примену стечених знања у интернационалном контексту, професионалну едукацију ученика и опремање школских капацитета кроз увид у примере добре европске праксе.

Међународне активности школе реализују се кроз два правца:

1. ЕРАЗМУС+ и еTWINNING пројекти

Школа унапређује квалитет васпитно-образовног рада кроз активно учешће у међународним пројектима, развијајући сарадњу са образовним установама и организацијама из европских земаља. Током претходног програмског периода школа је остварила значајне резултате у реализацији Еразмус+ пројектата, чиме је допринела интернационализацији школе, развоју компетенција ученика и наставника, као и унапређењу наставног процеса.

У претходном периоду школа је учествовала као партнер у више Еразмус+ пројектата:

United Against Bullying, Math Education: Unveiling New Pathways, Хајде да стварамо заједно.

Реализацијом наведених пројектата ученици и наставници стекли су нова знања, вештине и искуства кроз мобилности, међународне тимове, пројектно учење, интеркултуралну сарадњу и употребу савремених образовних технологија. Посебан значај има развијање толеранције, инклузивности, дигиталних компетенција, предузетничког духа, комуникацијских и језичких вештина.

У наредном програмском периоду школа ће наставити да развија међународну сарадњу кроз:

- учешће у Еразмус+ пројектима у областима општег и стручног образовања;
- успостављање нових партнерстава са школама и институцијама из Европе;
- развој и реализацију еTwinning пројектата као подршке међународној сарадњи и дигиталном умрежавању школа;
- повећање броја мобилности ученика и наставника;
- примену примера добре праксе и резултата пројектата у наставном процесу;
- јачање интеркултуралних компетенција, европских вредности и активног грађанства код ученика;
- дисеминацију пројектних резултата на нивоу школе, локалне заједнице и шире стручне јавности.

Традиционална сарадња са ЕСШ Соколнице (Чешка Република)

Од 2004. године школа остварује изузетно успешну и континуирану партнерску сарадњу са Електротехничком средњом школом из Соколница. Од 2024. године сарадња се реализује се искључиво преко Erasmus пројеката.

Први реализовани пројекат носио је назив: „Хајде да стварамо заједно“ (претходне две године).
У наредном периоду реализоваће се нови дводелни пројекат под називом „Energy Smart Home“.

2. Студијске посете ученика

Са циљем раног повезивања редовне стручне наставе са европском културном баштином и индустријским гигантима спроводи се програм наменских студијских посета у иностранство за ученике прва три разреда, биран према образовним профилима и подручјима рада:

- Подручје рада Електротехника: Потенцијалне дестинације су Беч (посета Техничком музеју и Природно-историјском музеју), Будимпешта (посете Музеју електротехник), Северна Италија, где ученици анализирају историјске и савремене аспекте енергетике и ИТ-ја. Студијско путовање у Солун са фокусом на развој науке кроз едукативну посету центру NOESIS, где ИТ генерација кроз симулације анализира еволуцију рачунарских система и ране аутоматизације, уз обилазак Археолошког музеја, Беле куле и Зејтинлика ради упознавања са инжењерским иновацијама и националном историјом.
- Подручје рада Грађевинарство: Потенцијалне дестинације су Италија, Будимпешта и Беч, где будући архитектонски и грађевински техничари на терену проучавају спој традиционалне барокне архитектуре и модерних урбанистичких решења. Посебан део посете је ексклузивна посету неком архитектонском бироу ради упознавања са процесом пројектовања и вођења пројеката.
- Подручје рада Хемија и Прехрамбена технологија: Потенцијалне дестинације су Северна Македонија, конципирана као стручно-научна екскурзија током које ученици обилазе водеће регионалне фабрике за производњу хране и прераду вина, пратећи комплетан биохемијски процес, имплементацију HACCP стандарда и контролу квалитета уживо.

19. Додатна подршка у образовању и васпитању

Основа за израду програма је Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о средњем образовању и васпитању, Закон о средњој школи, Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање (Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ , број 74 од 5. октобра 2018.), Развојни план установе, Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ бр. 14/2018) који се односи на област квалитета Подршка ученицима. Стандарди и индикатори у области Подршка ученицима, на свеобухватан начин, указују на врсте подршке које би школа требало да обезбеди како би се сваком ученику остварио своје право ба образовање, живот у школској заједници и успешно напредовање. Школа је институција која треба да обезбеди начине за превазилажење физичких и друштвених препрека и баријера, које у највећој мери онемогућавају ученике из осетљивих група да буду активни учесници живота школске заједнице. Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, организацијама, установама и удружењима. Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика и одраслих у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада, развијање инклузивне културе у школи.

Нека деца имају само привремену или краткотрајну потребу за додатном подршком услед различитих животних околности и промена, а некој деци је потребна дугорочна и континуирана подршка установе и шире локалне заједнице да би равноправно учествовала у свим аспектима живота. За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси и индивидуални образовни план, у складу са Законом.

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор, наставник, стручни сарадник и родитељ, односно други законски заступник, може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања. Посебну стручну помоћ могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма, а налазе се у документацији стручне службе.

Систем подршке свим ученицима

Мере за пружање подршке свим ученицима у учењу		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Иницијалне процене знања ученика	Почетком сваке школске године врши се иницијална процена знања ученика, у складу са захтевима наставног плана и програма.	Предметни наставници Стручна већа
Планирање додатне и допунске наставе	На основу резултата иницијалне процене знања у циљу пружања помоћи и подршке у овладавању наставним садржајима, у складу са могућностима и потребама ученика и захтевима предмета.	Предметни наставници Стручна већа
Припремна настава	Израда Плана и програма рада припреме ученика за полагање разредних, поправних и матурских испита (прве недеље по завршетку редовне наставе или у августу у недељи пред полагање испита). Након анализе резултата ученика на разредним, поправним и матурским испитима, обезбеђује се транспарентност резултата.	Стручна већа
Транспарентност критеријума оцењивања за сваки предмет	Наставници транспарентно приказују критеријуме на почетку године или на почетку теме (шта је потребно знати, умети и показати за коју оцену) на гугл учионицама и у глобалним плановима наставника. На сваком часу, када оцењују ученика, наставници образлажу своју оцену и истичу шта је добро, а шта треба поправити у даљем раду. Стандарди праћења и оцењивања ученика уједначени су на нивоу стручних већа и приказани у Педагошким свескама наставника.	Стручна већа
Календар писмених провера знања	На почетку школске године, усваја се распоред писаних провера знања и објављује на огласној табли и интернет страници школе. Наставници упознају ученике са динамиком писмених провера знања– распоред контролних и писмених задатака, тако да ученици могу да на време планирају и усклађују свој рад. Могућа су одступања у зависности од актуелне ситуације, све измене уносе се у календар имајући у виду оптерећење ученика	Стручна већа

	обавезама.	
Развијање социјалних и пословних вештина ученика, развој личности ученика	Кроз компензаторне програме за развој личности*	Одељењске старешине, стручна служба
Побољшање услова за учење	Анализа опремљености учионица у складу са прописаним стандардима (на основу исказаних потреба наставника за набавком средстава и опреме), Набавка наставних средстава и опреме, Одређивање простора и опремање читаонице Уређење кабинета за испитивање грађевинских материјала	Стручна већа, Директор

Мере за пружање васпитне подршке ученицима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Неговање здравих стилова живота	На часовима одељењског старешине кроз презентације и радионице, кроз обележавање важних датума у вези са здравим стиливима живота	Одељењске старешине, Црвени Крст, стручна служба, стручна већа
Рад са ученицима	Упућивање и обавештавање ученика о њиховим правима, обавезама и одговорностима, о догађајима у школи, о правилима понашања у школи. Договор о активностима појачаног васпитног и друштвено хуманитарног рада. Пружање подршке кроз групне и индивидуалне разговоре; вршњачку едукацију.	Одељењске старешине. Стручна служба Вршњачки тим Ученички парламент
Сарадња са родитељима	Правовремено информисање, договарање стратегија у циљу побољшања понашања појединих ученика, укључивање родитеља у појачан васпитни рад, упућивање родитеља у одређене институције и повезивање родитеља са релевантним стручњацима. Тематски, општи и групни родитељски састанци.	Одељењске старешине. Стручна служба

Индивидуално и групно саветовање ученика	Саветодавни разговори одељењског старешине и стручне службе са појединцем и/или групом ученика; фокус групе, округли столови	Одељењске старешине. Стручна служба
Хуманитарне акције, представе и изложбе	Организовање активности за прикупљање финансијских средстава за ученике наше и других школа.	Запослени у школи Ученички парламент
Бесплатна путовања, посете, котизације за такмичење и сл.	Школа покрива трошкове ученицима који се истичу у раду и усвајању школских знања, а потичу из породица са лошом финансијском ситуацијом.	Педагошки колегијум Директор школе

Мере за пружање подршке ученицима на основу анализе успеха и владања		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Израда плана за неоцењене ученике	Након другог класификационог периода, одељењски старешина координира израду планова подршке за неоцењене ученике. Прати планирање и реализацију. По потреби укључивање стручне службе.	Одељењске старешине Предметни наставници Стручна служба
Израда плана за недовољне ученике	Након другог класификационог периода, одељењски старешина координира израду планова подршке за неоцењене ученике. Прати планирање и реализацију.	Одељењске старешине Предметни наставници Стручна служба
Израда плана прилагођавања за ученике којима је потребна додатна образовна подршка	Израда плана индивидуализације или ИОП1, ИОП2, ИОП3	Одељењске старешине, чланови мини тима за подршку ученику

Укључивање породице/законског заступника у пружању подршке ученицима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Израда плана сарадње школе и породице и начину укључивања у живот и рад школе	Идентификација потреба, дефинисање ресурса. * Операционализација кроз Годишњи план рада	Психолог и педагог
Израда годишњег плана и садржаја рада општих родитељских састанака	Операционализација на састанку мини колегијума, на основу претходног искуства и плана рада као и приоритета за дату школску годину	Мини колегијум
Упознавање родитеља са њиховим правима, обавезама и начину укључивања у живот и рад школе	На родитељским састанцима, кроз информације које добијају на Савету родитеља и на сајту школе	Одељењске старешине, психолог и педагог, директор
Укључивање родитеља у процес професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања ученика-	Презентација „Родитељ као промотер одређеног занимања“ на савету родитеља; обавештавање на родитељским састанцима, организовање сусрета ученика и родитеља експерта.	Психолог, тим за Каријерно вођење и саветовање
Обезбеђивање транспарентности свих видова сарадње школе и породице	Презентација сарадње на сајту школе, комуникација путем мејла и вибер група, распоред консултација са наставницима	Стручна служба, Одељењске старешине
Организовање и реализација индивидуалних и групних разговора и саветовања	Фокус групе и радионице, израда плана термина за консултацију родитеља и наставника	Стручна служба, Одељењске старешине
Укључивање родитеља у појачан васпитни рад	Планирање активности за ученике у сарадњи са родитељима, планирање	Стручна служба, Одељењске старешине
Дете на кућном и болничком лечењу	Израда плана индивидуализације, дефинисање	Одељењске старешине, предметни наставници

Пружање подршке кроз активности у сарадњи школе са релевантним институцијама и појединцима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Сарадња са невладиним организацијама	Састанци, мејл комуникација	Управа школе стручна служба
Сарадња са Центром за образовање, Крагујевац	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са ССШЕ из Соколница	Састанци, мејл комуникација	Управа школе
Сарадња са монтажним колеџом из Јекатеринсбурга	Састанци, мејл комуникација	Управа школе
Сарадња са образовно васпитним институцијама (ШУ, основне и средње школе и факултети)	Састанци, мејл комуникација, посете, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са установама социјалне заштите (Центром за социјални рад, Саветовалиштем за брак и породицу, Центром за пружање услуга социјалне заштите Књегиња Љубица, Црвеним крстом)	Састанци, конференције случаја, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са компанијама и привредним друштвима	Састанци, мејл комуникација, уговори, протоколи	Управа школе Координатори практичне наставе
Сарадња са МУПом	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба
Сарадња са здравственим установама	Састанци, мејл комуникација, усмена и писмена размена информација	Управа школе стручна служба

Пружање подршке ученицима при преласку из једног у други циклус образовања		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Отворена врата	Посета ученика ОШ нашој школи, презентација Тима за маркетинг и промоцију ПТШ.	Тим за маркетинг и промоцију школе
План транзиције за ученике	Учешће у реализацији плана транзиције, Посета ученика и СТИО тима из ОШ средњој школи	Стручна служба, мини тимови за подршку
Подршка у адаптацији ученика првог разреда	Информисање ученика о врстама подршке које могу добити у школи, о постојању и функцији унутрашње заштитне мреже, ваннаставним активностима и ученичким организацијама, о врстама подршке које могу добити од психолога и педагога, директора и помоћника	Тим за пружање додатне подршке ученицима
Подстицање личног, професионалног и социјалног развоја ученика		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Радионице за развој социјалних вештина, конструктивно решавање проблема	Кроз обележавање Дана породице, Толеранције, недеље против вршњачког насиља. Кроз компензаторне програме за развој личности*	Стручна служба, одељењске старешине, ученици
Партиципација у ученичким организацијама	Активно учешће ученика у планирању рада, реализацији активности, удруживање ученика ради заступања интереса свих ученика у школи, учешће у доношењу одлука које се њих непосредно тичу	Ученици
Учешће у ваннаставним активностима	Активно учешће ученика у секцијама кроз реализацију планом предвиђених активности, креирање продуката рада у складу са афинитетима учесника	Наставници – руководиоци секција, ученици
Подстицање професионалног развоја	Врши се кроз наставне и ваннаставне активности и активности Тима за каријерно вођење и саветовање	Тим за каријерно вођење и саветовање

У школи функционише систем подршке за ученике из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Промоција школе у организацијама које дају подршку ученицима из осетљивих група	Сарадња са организацијама и отворена врата за ученике	Тим за инклузивно образовање
Индивидуализован приступ за ученике из осетљивих група и за ученике са изузетним способностима	Идентификација ученика којима је потребна додатна подршка. Сарадња са родитељима; интерресорном комисијом, установама, организацијама, друштвима и појединцима који се баве децом којима је потребна додатна подршка. Израда глобалног плана рада са ученицима којима је потребна додатна подршка. Израда плана индивидуализације, индивидуалних образовних планова.	Тим за инклузивно образовање, мини тим за подршку ученику
Реализација компензаторних програма и активности за подршку учењу за ученике из осетљивих група	Кроз компензаторне програме за развој личности* Реализација, праћење и евалуација.	Мини тим за подршку ученику, предметни наставник
Механизми за идентификацију ученика са изузетним способностима и стварање услове за њихово напредовање	Идентификација ученика који показују посебна интересовања за поједине области и предмете. Израда индивидуалних образовних планова у редовној, додатној настави (ИОПЗ), секцијама, припреми за такмичења. Промоција надарености, евалуација такмичења. Награђивање ученика за постигнуте резултате у учењу. Награђивање најуспешнијих ученика за постигнуте резултате на такмичењима (диломе, књиге, уплате котизације за такмичења)	Предметни наставници, одељењске старшине

Брига о безбедности ученика		
Активности	Начин реализације	Носиоци активности
Превентивне активности	- Уграђивање превентивне мера и активности у свакодневни живот и рад установе, на свим нивоима; - стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање; - информисање ученика, родитеља и запослених о обавезама и одговорностима у области заштите од НЗЗ; - подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и стручних органа установе; - појачан васпитни рад са ученицима ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања; - реализација радионица за ученик за рано препознавање ризика од НЗЗ и начине реаговања на НЗЗ, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се оно догађа; рад са свим ученицима, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања; - сарадња са породицом, јединицом локалне самоуправе, МУП-ом, центром за социјални рад, здравственом службом, правосудним органима и др. - праћење, вредновање и извештавање органа установе о остваривању и ефектима програма заштите	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Интервентне активности	- Проверавање сумње или откривање дискриминаторног понашања, насиља, злостављања и занемаривања; - Зауостављање ДНЗЗ. Смиривање ученика и процена нивоа ризика; - Обавештавање родитеља, пружање прве помоћи; позивање лекарске помоћи; обавештавање полиције и Центра за социјални рад; идентификација проблема; - Консултације у установи: проверавање сумње или откривање ДНЗЗ; - Предузимање мера и активности; израда оперативног плана заштите; - Медијација у случају конфликта на релацији ученик-ученик; - Праћење ефеката предузетих мера и активности; - Извештавање о остваривању и ефектима програма заштите	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

*Компензаторни програми

На основу искуства у раду са ученицима школски педагог и психолог осмислиле су једногодишњи програм (30 недеља) да допру до већег броја ученика за које процењују да им је потребна подршка педагога и психолога у развоју личних капацитета.

Програм се спроводи кроз рад у радионичарским групама које чине чланови вршњачког тима и ученици који долазе на индивидуалне разговоре. Групе немају сталне чланове већ се могу прикључити и нови ученици у складу са својим (процењеним) потребама и афинитетима.

Програм има за циљ да се открије и подстакне развој очуваних способности, подстицање развоја задовољства, самопоштовања и самоефикасности, развој комуникативних способности, разумевање и задовољавање потреба других и социјализације свих ученика. Развијање осетљивости за потребе ученика који теже напредују, развијање способности за препознавање тих потреба и мотивације за пружање помоћи другима.

Вештине	Компетенције	Циљеви
Почетне социјалне вештине	Активно слушање Започињање и вођење разговора Представљање себе у непосредном окружењу и околини	Оспособљавање учесника да ефикасно учествују у комуникацији, да јасно изразе своје потребе и очекивања од саговорника.
Вештине алтернативе агресивности	Асертивна комуникација Преговарање	Освестити код ученика да избегавањем неспоразума и ми и саговорник имамо бенефите од којих је највећи обострано разумевање. Ефикасном комуникацијом учвршћујемо и своју мотивацију да се самоуверено и понашамо у друштву и учвршћујемо самоефикасна понашања, односно развијамо интерперсоналне вештине и социјалну интелигенцију.

Сложене социјалне вештине	Вештине јавног наступа Асертивна комуникација Вештине рада у тиму	Радионице у овом сегменту имају за циљ да развију вештине које ће помоћи да адолесценти износе слободно своје идеје без бојазни да ће бити осуђивани и негативно вредновани. За особе у овом развојном периоду је важно да могу реално да процене своје слабости и снаге а идеје предоче другима са самопоуздањем, делујући сигурно у себе и одлучно.
Вештине баратања осећањима	Упознати своја осећања Тешке емоције и управљање емоцијама Емпатија	Прихватање сопствених осећања и боље сналажење у свакодневним и изазовним ситуацијама (управљање емоцијама). Развијање социјалне интелигенције и интерперсоналних вештина. Подстицање употребе емпатије у процесу одлучивања.
Вештине овладавања стресом	Стрес и АБЦ модел стреса Трема	Ефикасно суочавање са стресним и изазовним ситуацијама, развијање вештина за решавање проблема и антиципирања последица понашања
Вештине учења	Како организовати и планирати време Технике учења Подстицање критичког мишљења	Увиђање значаја који организовање и планирање имају за учење али и за предузимање свих важних корака у будућности. Вежбање способности планирања времена и ефикасног учења.

20. Програм поступања установе у кризним догађајима

Програмом поступања установе у кризним догађајима се уређују начини поступања и реаговања на кризни догађај, у циљу јачања отпорности установе и обезбеђивања ефикасне реакције у пружању заштите деци, односно ученицима и запосленима који су били изложени кризном догађају на индиректан или директан начин, као и начини и активности установе за повратак у редован начин рада.

Програм поступања установе у кризним догађајима је обавезујући за сва лица која учествују у животу и раду школе (ученици, директор, наставници, стручни сарадници, родитељи/старатељи, помоћно и административно особље, представници локалне заједнице, као и сва остала лица која су посредно или непосредно погођена кризним догађајем).

Установа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца.

ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Принципи на којима се заснива овај Програм

1) Континуитет

Подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима.

2) Сарадња

Интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе.

3) Доступност

Омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја.

4) Ефикасност

Обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај.

Општи циљ Програма је заштита ученика, као и свих осталих лица која су посредно или непосредно погођена кризним догађајем, а кроз спровођење јасних процедура и поступака реаговања током кризног догађаја, као и отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао.

Специфични циљ Програма је успостављање добре координације и сарадње унутрашње и спољашње заштитне мреже, пружање психосоцијалне подршке и благовремено и јасно информисање на свим нивоима.

Задачи Програма

- Јачање отпорности установе – спремност да се суочи са кризним ситуацијама кроз превентивне активности и стручно усавршавање свих запослених

- Благовремено и доследно спровођење превентивних интервентних активности у оквиру заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Формирање и планирање рада Тима за кризне догађаје
- Дефинисање улога и одговорности чланова Тима на конкретан кризни догађај, као и осталих лица која су укључена на директан или индиректан начин
- Праћење ефеката превентивних и интервентних активности
- Извештавање о реализацији поступања у кризној ситуацији и након кризног догађаја

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

УЛОГА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ

У циљу ефикасног поступања установе у кризним догађајима,установа формира Тим за кризне догађаје у оквиру Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као његов обавезни део.

Директор школе руководи Тимом за кризне догађаје у складу са општим актом и Годишњим планом рада. Директор доноси Решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје, односно одређује чланове тима који ће обављати послове и активности који се односе на координацију, пружање психосоцијалне подршке и информисање.

Обавезни чланови Тима су: координатор Тима за заштиту, представник родитеља, стручни сарадник и одговарајући наставници и други запослени који могу бити и чланови Тима за заштиту.

Главне активности Тима су следеће:

- Координација – планирање, организација, координација са спољном заштитном мрежом, праћење и евалуација.
- Психосоцијална подршка – праћење реаговања, процена потреба за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена потребе за укључивањем мобилног тима и уколико до тога дође сарадња са мобилним тимом.
- Информисање – прикупљање, проверавање, селекција, дистрибуција информација, као и припрема саопштења.

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се тим за кризне догађаје, који има следеће задатке:

- прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа;
- успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите;
- сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције;
- благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају;
- психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима;
- израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи;
- организација евентуалних комеморативних активности;
- праћење реализације планова и евалуација;
- вођење документације и извештавање и
- други послови који могу бити од значаја у ситуацијама када се деси кризни догађај;
- када су жртве кризног догађаја деца са хроничним болестима, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, тим за кризне догађаје након идентификације израђује индивидуализоване планове у сарадњи са родитељима и представницима спољашње мреже заштите.

Поступање установе када се деси кризни догађај

Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	Тим прикупља информације о догађају (опис догађаја, место и време када се десио догађај), ко је све погођен кризним догађајем и каква му је помоћ потребна, где се налази и у каквом је стању, као и о томе шта је већ урађено поводом тога у установи. У зависности од врсте/облика кризног догађаја, наредни корак подразумева хитно обавештавање полиције, хитне помоћи, ватрогасне службе, као и других евентуално потребних органа/служби. Неопходно је да запослени у установи поступају у складу са планом поступања у ситуацијама кризе и у зависности од врсте кризног догађаја, и у складу са планом евакуације. Тим за кризне догађаје благовремено информисе Министарство просвете, односно надлежну школску управу о догађају, као и предузетим активностима.
Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, полиција, јавно тужилаштво, јединица локалне самоуправе)	На основу прикупљених података, уз обавезу хитног обавештавања спољашње мреже заштите, установа врши процену да ли може да поступа самостално или јој је потребна помоћ и подршка представника спољашње мреже заштите, са којом израђује јединствен план деловања, начин рада и извештавања. У зависности од облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја установа процењује кога укључује од спољашње мреже заштите.
Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције	Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор је у обавези да одмах по сазнању обавестити Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације, који је формиран у складу са Протоколом о поступању приликом суочавања друштва са кризним ситуацијама у оквиру Радне групе Владе Републике Србије ради пружања неопходне подршке. У ситуацијама када поступа мобилни тим, тим за кризне догађаје установе постаје саставни део мобилног тима. Тим за кризне догађаје установе пружа потребне информације мобилном тиму, учествује у заједничком планирању, организацији и реализацији психосоцијалне подршке. У сарадњи са мобилним тимом, тим установе врши праћење и идентификовање деце/ученика и запослених којима је потребна помоћ, пружа прву психолошку помоћ као и друге видове подршке.
Благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају	Директор установе именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и за медије. Обавештења имају сврху континуираног информисања запослених, родитеља и деце/ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама до којих је установа дошла, ради планирања одговарајуће подршке и предузимања других потребних мера (сузбијање гласина и ширења панике); упознавање са могућим тешкоћама, ризицима, изазовима и начинима за њихово превазилажење; упознавање са начинима подршке. Саопштење за медије сачињава се у сарадњи са надлежним службама Министарства
Психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима	Тим за кризне догађаје прати реаговања ученика, родитеља и запослених, идентификује коме је помоћ потребна и у складу са тим организује пружање психосоцијалне подршке. Приликом пружања психосоцијалне подршке као основна интервенција користи се психолошка прва помоћ.

	У зависности од врсте, интензитета и последица кризног догађаја, тим процењује потребу за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације.
Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи.	Тим за кризне догађаје у сарадњи са релевантним тимовима установе израђује план рада по измењеном, прилагођеном плану. Неопходно је да начин рада установе буде прилагођен последицама кризног догађаја, могућностима и потребама деце/ученика и запослених у погледу реализације свих школских активности непосредно након кризног догађаја. План рада треба да садржи конкретне активности/мере које установа планира да предузме, носиоце (извршиоце) планираних активности, временску динамику, начин извршења, начини праћења и извештавања. Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту кризног догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте. Након кризног догађаја, неопходно је да установа предузима активности које ће водити стабилизацији стања у установи - постепени повратак установе на редован начин рада који је био успостављен пре кризног догађаја уз континуирано праћење понашања деце/ученика и запослених у циљу процене ефеката подршке и предузимања даљих мера. Установа прати реализацију плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, допуњује га и коригује
Организација евентуалних комеморативних активности	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности.
Праћење реализације плана и евалуација	Неопходно је праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима, евентуалне корекције и допуне плана у зависности од процене степена, броја и последица изазваних кризним догађајем и предузетим корацима.
Вођење документације и извештавање	Тим је дужан и да води документацију о спроведеним активностима у вези поступањем у кризној ситуацијом. Извештај о поступању установе доставља се надлежној школској управи, а када су у питању домови ученика, извештај о поступању се доставља и сектору Министарства надлежном за ученички и студентски стандард, у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у установи.

Поступање установа након кризног догађаја

Након реализације плана поступања у кризним догађајима, и успостављања стабилног стања у установи тим за кризне догађаје врши евалуацију спроведених активности и сачињава извештај. Евалуација обухвата: анализу ефеката спроведених мера и активности односно реализацију измењеног плана рада, као и пружање прве психолошке помоћи, са посебним освртом на снаге, изазове и препоруке у реаговању на кризни догађај. На основу евалуације плана реаговања у конкретним ситуацијама, установа даље унапређује план поступања установе у кризним ситуацијама.

Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида или извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје у сарадњи са педагошким колегијумом израђује посебан план даље реализације образовно-васпитног рада. Израђени план реализације усваја наставничко веће, док школски одбор доноси одлуку, а сагласност на план даје надлежна школска управа.

Извештај о реализацији посебног плана део је годишњег извештаја о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања.

21. Друга питања од значаја за развој школе

- **Округли сто за одељењске старешине**

Улога одељењског старешине подразумева истовремено обављање васпитних, саветодавних, организационих и административних задатака, као и свакодневно суочавање са сложеним педагошким ситуацијама. Истраживања указују да су управо преоптерећеност, сталне промене у образовном систему и рад са ученицима, родитељима и колегама значајни извори професионалног стреса наставника, због чега је неопходно развијати системске облике подршке и превенције професионалног сагоревања.

Потреба за организовањем активности која би допринела добробити одељењских старешина а самим тих и ученика, проистекла је и из искуства школе и повратних информација одељењских старешина, који су истакли значај благовременог саветовања, заједничког разматрања изазовних ситуација и предвидивости у поступању. У циљу системске подршке одељењским старешинама осмишљена је активност **„Округли сто за одељењске старешине“**, која је заснована на принципима **професионалне заједнице учења и групе професионалне подршке**. Активност обједињује професионално учење кроз размену искустава и примера добре праксе, интервизијску подршку кроз заједничку анализу изазовних педагошких ситуација и превенцију професионалног стреса кроз развијање сарадничких односа и осећаја сигурности у професионалној улози.

Састанци се организују једном месечно у трајању од 60 минута, у унапред планираним терминима. Рад се заснива на договореним правилима – поверљивости, међусобном уважавању, активном слушању, равноправном учешћу и усмерености на разумевање и заједничко тражење решења, разматрање грешака и унапређивање процеса. Сваком састанку претходи избор актуелних педагошких тема и ситуација из школске праксе, које се анализирају кроз размену искустава, примену стручних и законских оквира и договор о могућим начинима поступања.

Редовни месечни састанци доприносе стварању предвидивог система професионалне подршке, што повећава осећај контроле и сигурности у раду одељењских старешина и представља један од заштитних фактора од професионалног стреса, као и на јачању професионалних компетенција, осећају сигурности у доношењу одлука, уједначавању праксе и развоју сарадничких односа међу запосленима.

Током школске 2025/2026 пилотирана је активност Округли сто за одељењске старешине. Организовано је 5 састанака на којима су разматране теме које доприносе унапређивању рада одељењских старешина, развијању компетенција за комуникацију и сарадњу, стратегијама за превазилажење стреса и превенцији професионалног сафогевања. Ови састанци су добар извор подршке и за нове одељењске старешине. Исходи ових активности су пре свега правовременије обраћање старешина стручној служби, комуникација је постала отворенија и конструктивнија, а квалитет васпитног рада са ученицима је значајно унапређен. Активност је представљена и на стручном скупу „Стварамо заједно“ као пример добре праксе што нас је и иницирало да је уврстимо у Школски програм.

- **База знања и подршке за одељењске старешине**

Као додатни вид подршке, одељењским старешинама је доступна база проверених садржаја, радионица и материјала за часове одељењског старешине, која се континуирано допуњује. На тај начин обезбеђује се лакши приступ квалитетним ресурсима, смањује време потребно за припрему часова и омогућава доследније и квалитетније остваривање васпитног рада у свим одељењима.

- **База знања и подршке за наставнике**

У циљу пружања континуиране стручне подршке свим наставницима, у школи се формира **База знања и подршке**, као заједнички дигитални простор за прикупљање, размену и коришћење стручних материјала. База представља један од механизма развоја професионалне заједнице учења, јер омогућава доступност проверених ресурса свим запосленима, подстиче сарадњу, размену добре праксе и континуирано професионално учење.

База садржи припреме за наставне часове, методичко-дидактичке материјале, примере добре праксе, приручнике, корисне обрасце и документацију (планове, записнике, протоколе, инструменте за праћење и евалуацију), као и друге материјале који могу допринети квалитетнијем планирању и реализацији наставног и васпитног рада.

Континуираним допуњавањем и коришћењем базе смањује се време потребно за припрему наставе и административних послова, уједначава се квалитет појединих поступака у школи и подстиче култура сарадње, међусобне подршке и дељења знања међу запосленима.

Председник Школског одбора

јун 2026.године

Крагујевац